อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พันโท ช่วง ทองจำรูญ

ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร

[illegible]ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๘

เวลา ๑๗.๐๐ น.

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พันโท ช่วง ทองจำรูญ

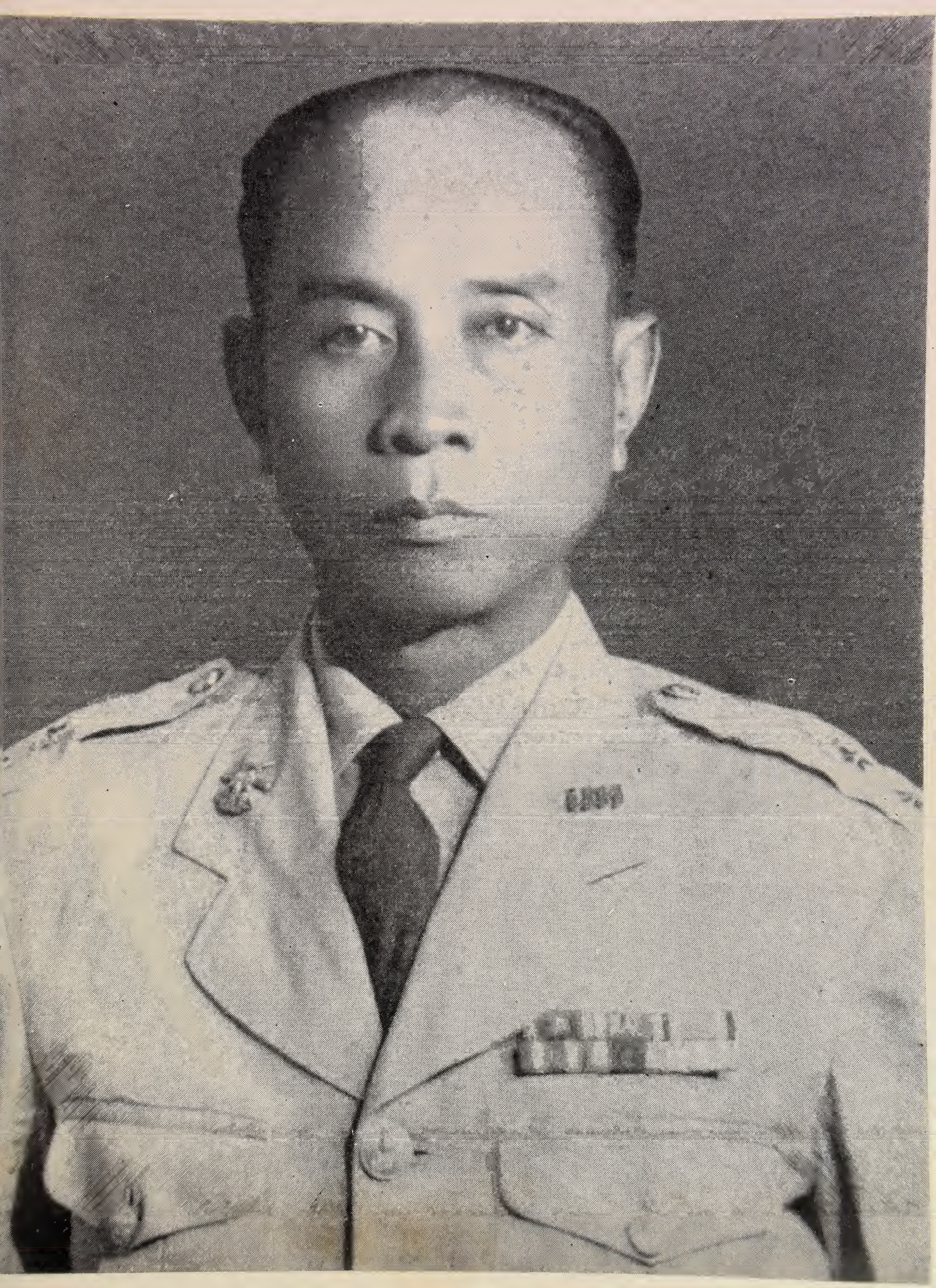
ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร

วันพุธ ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๘

เวลา ๑๗.๐๐ น.

ชาตะ ๗ พ.ค. ๒๔๔๖

มะตะ ๑๔ ก.ย. ๒๕๑๗

ประวัติ

พันโท ช่วง ทองจำรูญ เกิดที่บ้านตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ เป็นบุตรนายเบี่ยม นางรอด ทองจำรูญ ในวัยเด็กรับการศึกษาอยู่ **ณ** ตำบลบ้านเกิด พอเติบใหญ่ได้เข้าศึกษาต่อในกรุงเทพ ฯ ท้ายที่สุดได้เข้าศึกษาในโรงเรียนแผนที่ทหารบก เมื่อ ๑ กรกฎาคม ๒๔๖๓ เรียนสำเร็จได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการประจำ เมื่อ ๑ กรกฎาคม ๒๔๖๔ จากนี้ได้รับตำแหน่งพนักงานสำรวจ ในกองวางโครงหลักฐาน ซึ่งเป็นงานหนักตรากตรำอย่างสาหัสในภูมิภาคทุรกันดาร ไม่จำกัดภูมิประเทศต้องผจญกับความทุกข์ยากนานาประการ เพราะในสมัยนั้นพาหนะขนส่งรวมทั้งการคมนาคมก็ดี การรักษาพยาบาลในยามป่วยไข้ก็ดี ไม่สะดวกสบาย และมีผลจริงจัง เช่นปัจจุบัน เมื่ออายุย่าง ๒๑ ปี ป่วยด้วยโรคมาเลเรียอย่างแรงถึงเดินไม่ได้ พอค่อยทุเลายังถือไม้เท้าไปรับการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ ณ ภูมิลำเนาเดิม แต่ก็ผ่าน คงกลับมารับราชการต่อไปตามเดิม

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้สมรสกับคุณทองพูน อินทะเสาระ บุตรีขุนอภิเนตสุรภัณฑ์ มีบุตรธิดารวม ๘ คน คือ

๑. นางเจริญศรี ยังให้ผล

๒. นายณรงค์ ทองจำรูญ

๓. นางเชาวน์ ทองจำรูญ

๔. น.ส. บุญชื่น ทองจำรูญ

๕. นางอรุณี ไวยศิลป์

๖. น.ส. วรรณา ทองจำรูญ

๗. น.ส. วราภรณ์ ทองจำรูญ

๘. น.ส. วัชรี ทองจำรูญ

ได้รับพระราชทานเลื่อนยศ และได้เลื่อนตำแหน่งมาตามลำดับ ครั้งสุดท้ายได้รับพระราชทานยศ พันโท เมื่อ ๑ มกราคม ๒๕๐๒ โดยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวางหมุดหลักฐาน กองวางโครงหลักฐาน กรมแผนที่ทหาร

ระหว่างรับราชการได้ไปราชการสงครามมหาเอเชียบูรพาประจำกองทัพพายัพ ตั้งแต่ ๔ ธันวาคม ๒๔๘๕ ถึง ๑ มกราคม ๒๔๘๙ รวมเวลา ๓ ปี กับ ๒๘ วัน ในกรณีนี้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้ล้มป่วยลงในสนาม จนเกือบหมดหวังมาแล้วครั้งหนึ่ง เดชะบุญ นายแพทย์อุทัย สีตะบุตร ได้ช่วยชีวิตไว้ เป็นพระคุณล้นเหลือ

ได้รับพระราชทานอิศริยาภรณ์ มาตามลำดับชั้นยศ ชั้นสุดท้ายคือ ตริตราภรณ์มงกุฏไทย เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๔

เนื่องจากงานในหน้าที่เป็นงานตรากตรำ ประกอบกับ พันโท ช่วง ทองจำรูญ ได้ทำงานทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจอย่างจริงจังตลอดมา ทำให้สภาพสังขารเสื่อมโทรม เจ้าตัวจึงได้ตัดสินใจลาออกจากราชการก่อนครบเกษียณ เพื่อพักผ่อน เพราะเห็นว่าได้ปฏิบัติภาระกิจหนักมากมาพอควรแล้ว โดยไม่หารือใครทั้งสิ้น ตั้งแต่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนร่วมงาน พันโท ช่วง ทองจำรูญ เป็นคนพูดน้อย โอบอ้อมอารีเหมือนญาติสนิททั่วไป ไม่เคยสร้างความ

เดือดร้อนใด ๆ ให้แก่ใครทั้งสิ้น เข้ากับคนได้ทุกระดับ ไม่มีเวรมีภัยแก่ใครเลย เป็นสุภาพบุรุษแท้จริง

ด้านชีวิตครอบครัว ได้สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงเป็นหัวหน้าครอบครัวแบบพ่อพระของคนทั้งบ้าน

เป็นธรรมดาโลก มีเกิด ก็ต้องมีตาย เป็นเรื่องคู่กัน ใคร ๆ ก็ทราบ พันโท ช่วง ทองจำรูญไปป่วยเนื่องจากมีสิ่งแปลกปลอมเกิดขึ้นใต้ผิวหนัง เป็นปมเกาะติดซี่โครงด้านขวา มาตั้งแต่ยังรับราชการอยู่ แต่สิ่งนี้ยังไม่ก่อความทรมานใด ๆ ต่อมาเมื่ออยู่ในระยะพักผ่อน ปมดังกล่าวค่อย ๆ โตขึ้น จนผิดปกติมากจึงไปให้แพทย์พิจารณา แพทย์ได้ตัดส่วนนี้ออกทิ้งไปพร้อมซี่โครง ๓ ซี่ หลังจากแพทย์จัดการให้แล้วก็ยังมีความเป็นอยู่อย่างปกติชนชั่วระยะเวลาหนึ่ง ต่อมาร่างกายเริ่มอ่อนเพลียลงตามลำดับจนกระทั่งมีอาการผิดปกติ ลูก ๆ จึงได้นำส่งโรงพยาบาลศิริราช และสิ้นชีวิตอย่างสงบ เมื่อ ๑๔ กันยายน ๒๕๑๗ จึงเป็นที่เปิดเผยว่าป่วยเป็นมะเร็ง เริ่มออกส่วนที่ได้ตัดทิ้งไป, ตลอดเวลา จะเจ็บปวดทรมานเพียงใดไม่มีใครได้ทราบ เพราะโดยปกติ พันโท ช่วง ทองจำรูญ ไม่เคยปรารภความทุกข์ ความทรมานทั้งทางกาย ทางใจใด ๆ กับใครเลย เป็นผู้มีกำลังใจเข้มแข็ง อดทนอย่างยอดเยี่ยม, ศิริ รวมอายุได้ ๗๑ ปี ๔ เดือน ๗ วัน และจะได้ประกอบพิธีพระราชทานเพลิงในวันนี้

ตั้งศพบำเพ็ญกุศล

ระหว่าง ๑๔ ก.ย. ๑๗ — ๒๐ ก.ย. ๑๗

ภริยา — บุตร — ธิดา

๑๕ ก.ย. ๑๗

อาลัยถึงคุณพ่อ

พ่อ เป็นสุดที่เคารพรัก สุดบูชาของลูก
พ่อ เป็นผู้ให้กำเนิดลูก
พ่อ เป็นผู้ทนุถนอมเลี้ยงลูกมาตั้งแต่เล็กจนเติบใหญ่
พ่อ เป็นผู้ทนความลำบากทุกอย่างเพื่อความสุขของลูก
พ่อ เป็นครูคนแรกของลูก
พ่อ เป็นที่พึ่งทางใจของลูกทั้งในยามสุขและทุกข์

แต่บัดนี้ พ่อ ของลูกได้จากลูกไปเสียแล้ว ใครเล่าจะมาเป็นพ่อของลูกได้อีก นอกจากพ่อของลูกคนเดียวเท่านั้น ยามใดที่ลูกมีความทุกข์ พ่อเป็นผู้แก้ปัญหาให้ลูกเสมอมา วิญญาณของพ่ออยู่ที่ไหน จะทราบหรือเปล่าว่า ลูกกำลังคร่ำครวญหา คอยการกลับมาของพ่อ แต่อนิจจา มัจจุราชไม่เคยปราณีใคร ลูกอยากให้ชีวิตนี้เหมือนวรรณคดี เรื่องสาวิตรี ท้าวสัตยวานถูกมัจจุราชเอาชีวิตไปแล้วแต่ด้วยความฉลาดของนางได้ขอชีวิตคืนมาได้ ถ้าลูกขอวิญญาณของพ่อคืนมาได้ ลูกจะทำทุกอย่างเพื่อพ่อของลูก แต่ลูกทำไม่ได้เช่นนั้น มันสายเกินไปเสียแล้ว เพราะร่างกายของพ่อได้เน่าเปื่อยไปตามธรรมชาติ คงไม่สามารถจะให้ฟื้นคืนกลับมาได้ เพราะเป็นไปตามกฎธรรมดาของสัจธรรมที่ว่า เกิด แก่ เจ็บแล้วตายในที่สุด ลูกคิดได้เช่นนี้แล้วก็บรรเทาความโศกสลดลงได้ ถึงแม้ลูกจะร่ำไห้สักปานใด ชีวิตของพ่อก็คงไม่กลับคืนมาได้

ลูก จะยึดมั่นในคำสอนของพ่อ
ลูก จะปฏิบัติตาม ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อ

ลูก จะทำทุกอย่างเพื่อสร้างความเจริญมาสู่สกุลของพ่อ
ลูก จะรักใคร่สมัครสมานสามัคคีระหว่างพี่น้องด้วยกัน
ลูก จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พ่อเสมอ
ลูก จะเป็นลูกที่ดีของพ่อตลอดไป

ด้วยอำนาจกุศลกรรม และความดีทั้งหลายที่ลูกได้กระทำไว้ลูกขออุทิศให้แด่ "ดวงวิญญาณของคุณพ่อ" จงมีแต่ความสุขเกษมสำราญ และสถิตอยู่อย่างสงบในสัมปรายภพเถิด

ลูกเปี๊ยก ลูกแดง

อาลัยเพื่อน

เมื่อพวกเราได้ทราบว่าเพื่อนช่วงสิ้นชีวิตลงแล้ว ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่ชัดแจ้งว่าเป็นไปตามกฎธรรมดา ก็อดใจหาย อดเสียดายไม่ได้ อย่างน้อยเราก็พบหน้ากันเดือนละครั้ง พอหายหน้าไปไม่นานก็ตาย ใครเล่าจะไม่อาลัยอาวรณ์ เราเคยร่วมทุกข์ร่วมสนุก (บนความทุกข์) กันมา อย่างยากที่บุคคลอื่นจะทำได้เหมือน นักมวยเขาเป็นนักต่อสู้ แต่เขาก็ใช้ชีวิตอยู่เหนือผืนผ้าใบ แต่พวกเราเล่า เกือบตลอดชีวิตการทำงานพอตกกลางคืนก็ซุกตัวเข้าใต้ผืนผ้าใบ มันเป็นการต่อสู้ในชีวิตของลูกผู้ชายคนละแบบ ไปเถิดเพื่อน ขอให้ไปดีสมควรแก่เวลาแล้ว เราได้ใช้ชีวิตอิ่มเอมและคุ้มค่าแล้วพวกเรามีเลข ๗ นำหน้าอายุกันแล้วทุกคน มันยืนนานเกินไปเสียด้วยซ้ำ เมื่อนึกถึงความสมบุกสมบันที่ผ่านมา รุ่นของเพื่อน เพื่อนจากโลกเป็นคนสุดท้าย รุ่นน้อง ๆ ที่ถัดมาก็เหลือเพียง ๔ – ๕ คน คงจะไม่นานนักที่เราจะได้จับกลุ่มกันอีกอย่างเคยในภพหน้า "อัศวิน ๓ ช" ก็เกมไปแล้ว ๒ เหลืออีก ๑ ก็เนิบ – เนือยเต็มทีแล้ว พบกันในภพใหม่เพื่อนรัก !

นร. ผท. รุ่น ๒๔๖๕ และ รุ่นใกล้เคียง

๑๑ มิ.ย. ๑๘

พระคุณของพ่อ

๑๔ กันยายน ๒๕๑๗ เป็นวันที่ลูกได้สูญเสียสิ่งที่รักและมีค่าที่สุดในชีวิต เพราะคุณพ่อได้จากลูกไป โดยไม่มีวันกลับลูกไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าคุณพ่อจะด่วนจากลูกไป เพราะคุณพ่อยังแข็งแรงและมีสุขภาพดี การจากไปของคุณพ่อครั้งนี้ ทิ้งความรักและความอาลัยไว้ให้แก่ลูก ๆ ทุกคน สุดที่จะพรรณนาได้ ทั้ง ๆ ที่ทราบกันดีว่า เป็นความแตกดับอันเป็นธรรมดาไม่มีผู้ใดหลบลี้หนีพ้นไปได้ และไม่มีใครจะช่วยไว้ได้เลย

ตลอดชีวิตของคุณพ่อนั้น คุณพ่อเป็นผู้สร้างและเป็นผู้ให้เสมอตราบจนถึงที่สุด พระคุณของคุณพ่อมากเหลือสุดจะรำพันได้ ขอให้พระ-คุณอันยิ่งใหญ่นี้ ประกอบด้วยอำนาจแห่งกรรมดีใด ๆ ที่ลูกได้กระทำ หรือจะกระทำต่อไป จงเป็นพลวปัจจัยส่งเสริมให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อได้อยู่อย่างสงบในสัมปรายภพเถิด

จากลูก ๆ

แด่ "ดวงวิญญาณของคุณพ่อ"

ขอยกมือพนมก้มกราบพ่อ
ผู้ให้ก่อกำเนิดประเสริฐล้ำ
บุญคุณพ่อมากล้นทุกคนจำ
พ่อหนุนนำให้ลูกดีมีวิชา

พ่อด่วนจากพรากไป – ไปไม่กลับ
พ่อด่วนดับลับไปใจครวญหา
พ่ออยู่ไหนใจลูกผูกศรัทธา
หากชาติหน้ามีจริงลูกวิงวอน

ขอเป็นลูกของพ่อผู้ก่อศักดิ์
ลูกนี้รักสมัครใจไม่ไถ่ถอน
เป็นลูกพ่อต่อไปใจอาวรณ์
แม้นม้วยมรณ์ใจลูกยัง ผูกพัน

คุณพ่อเคร่งเร่งฝึกนึกถึงลูก
เฝ้าฝังปลูกลูกรักปักใจมั่น
ให้ศึกษาเล่าเรียนเพียรครบครัน
ให้ลูกนั้นมีสุขไม่ทุกข์ใจ

พ่อเป็นทหารชาญฉลาดสมชาติเสือ
พ่อเอื้อเฟื้อเจือจุนการุณให้
ไม่บกพร่องต้องโทษและโกรธใคร
ใช้วินัยเคร่งครัดประหยัดออม

คุณพ่อจ๋าวิญญาณพ่ออยู่ไหน
โปรดรู้ไว้ใจลูกนั้นถูกถนอม
อย่าห่วงในลูก — ลูกขอยอม
ทุกคนพร้อมยืนหยัดปฏิบัติตน

ลูกติ๋ว

อนุโมทนา

ท่านเจ้าภาพได้ขอพิมพ์หนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม" เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พ.ท. ช่วง ทองจำรูญ

ข้าพเจ้าอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ และขอบคุณเจ้าภาพที่ให้ความสนใจและให้เกียรติอันสูงแก่หนังสือชุดนี้

หากกุศลผลบุญใดเกิดจากหนังสือชุดนี้ ขอให้ผลบุญนั้น จงบันดาลให้วิญญาณของ พ.ท. ช่วง ทองจำรูญ ไปสู่สุคติตามความปรารถนาของท่านเจ้าภาพทุกประการเทอญ

ท. เลียงพิบูลย์

กฎแห่งกรรม

ท. เลียงพิบูลย์

๑

ผลแห่งความเมตตากรุณา

วันหนึ่งข้าพเจ้าได้รับจดหมายมีข้อความบันทึกส่งมาจากจังหวัดธนบุรี ผู้บันทึกได้เล่าถึงพระภิกษุรูปหนึ่งได้ประสบเหตุการณ์โดยบังเอิญ เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาแล้วก็คิดว่า เหตุบังเอิญในทางพุทธศาสนาคงไม่มี เพราะทุกอย่างย่อมเกิดขึ้นจากผลแห่งกรรมดีหรือกรรมชั่ว คงจะเข้าในบทเรื่องของกรรม เหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว เมื่อมีผู้ส่งบันทึกมาจะปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ ก็เป็นที่เสียดายและเป็นเรื่องที่น่าคิด การที่มีจิตใจสงสารได้แผ่เมตตาแก่สัตว์เล็ก ๆ เกือบไม่มีความหมาย มองเห็นแล้วว่าไม่สำคัญ ไม่นึกว่าผลจะตอบแทนได้อย่างไร แต่บางครั้งก็เกิดผลมากมายเกินความรู้สึกอย่างคิดไม่ถึงกรรมดีผลก็ออกมาในทางดี เป็นตัวอย่างที่น่าคิดเรื่องหนึ่งในข้อความบันทึกว่า

พระภิกษุรูปหนึ่ง ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดดุสิตาราม (เสาประโคม) อยู่ที่บางยี่ขัน ธนบุรี ได้รับนิมนต์ไปสวดมนต์ฉันเช้าที่บ้านคหบดีผู้หนึ่งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเวลาเดินทางโดยรถขนส่งสายเหนือในบ่ายก่อนจะถึงวันงานหนึ่งวันเพื่อให้ทันสวดมนต์เช้าโดยไปค้างคืนที่นครราชสีมา (วันเดือนปีผู้บันทึกไม่ได้บอกมา)

บ่ายวันนั้นท่านได้โดยสารรถแท๊กซี่ให้ไปส่งที่สถานีขนส่งสายเหนือเพื่อต่อรถโดยสารเดินทางไปนครราชสีมา ระหว่างที่รถแท๊กซี่ออกจากวัดมาได้ไม่นาน ท่านก็มองไปเห็นบนกลางถนนข้างหน้ามีปูนาตัวขนาดใหญ่กำลังยืนจังก้าชูก้ามอยู่กลางถนน ท่านตาไวเห็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ ครึ่งน้ำครึ่งบกทำเช่นนั้น ก็เอ็นดูเกิดความสงสารกลัวจะถูกรถผ่านไปมาจะทับตาย จึงขอร้องให้คนขับหยุดรถข้างถนน แล้วท่านก็ลงไปต้อนให้ปูตัวนั้นลงใน

คูน้ำข้างทางเพื่อให้พ้นจากภัยอันตราย แต่ปูตัวนั้นทำท่าไม่ยอมให้ต้อนลงข้างทางง่าย ๆ อย่างท่านคิด ท่านพยายามต้อนไปทางซ้ายมันก็วิ่งชูก้ามหนีไปทางขวา ถ้าต้อนไปทางขวามันก็วิ่งหนีไปทางซ้ายเหมือนเล่นเอาเถิดระหว่างพระกับปูนา กว่าจะต้อนมันลงน้ำข้างถนนได้ก็เล่นเอาท่านเหนื่อยและเสียเวลาไปหลายนาที ภิกษุรูปนั้นเมื่อเห็นว่าปูลงน้ำอยู่ในคูเรียบร้อยเป็นที่ปลอดภัยแล้ว ท่านก็กลับขึ้นรถแท๊กซี่เดินทางต่อไป เมื่อไปถึงสถานีขนส่งสายเหนือ ท่านจึงไปถามพนักงานว่ารถจะไปนครราชสีมาจะออกเมื่อไหร่ ?

พนักงานที่สถานีขนส่งได้บอกว่า รถเดินทางไปนครราชสีมาเที่ยวสุดท้ายสำหรับวันนี้เพิ่งจะออกจากสถานีไปครู่นี้เอง ยังจะมองเห็นหลังไวๆ ท่านทราบเช่นนั้นก็อ่อนใจกลัวจะผิดนัดไปไม่ทันงาน แต่แล้วก็ถามพนักงานว่าจะมีรถอะไรไปอีกไหม อาตมาจะต้องไปสวดมนต์ฉันเช้าวันพรุ่งนี้ให้ทัน ไม่เช่นนั้นก็เกิดเสียหายแก่อาตมาเพราะรับนิมนต์แล้วไม่ไป

พนักงานบอกว่า ถ้าท่านจะไปจริง ๆ จำเป็นก็ต้องไปรถอุดรหนองคาย แต่รถสายนี้เพียงแต่ผ่านถนนรอบนอกไม่แวะเข้าในตัวเมืองต้องต่อรถอีกทอดหนึ่ง เมื่อไม่มีทางเลือกดีกว่านี้ ท่านก็จำเป็นตกลงโดยสารรถผ่านไปลงปากทางที่จะเข้าเมืองนครราชสีมา ต่อมาไม่นานรถที่ท่านโดยสารก็ออกเดินทางจากสถานีขนส่งสายเหนือ มุ่งตรงไปภาคอีสาน

เมื่อรถวิ่งมาไม่นานนักก็มองเห็นข้างหน้ามีผู้คนมุงดู และชุลมุนเมื่อรถวิ่งเข้าไปใกล้ก็มองเห็นรถโดยสารคันหนึ่งคว่ำอยู่ข้างทาง เมื่อเห็นสภาพของรถแล้วก็นึกว่าคงจะมีผู้บาดเจ็บล้มตายกันบ้าง เห็นมีคนกำลังยกร่างคนบาดเจ็บถ่ายขึ้นรถไปส่งโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุด ส่วนที่บาดเจ็บ

เล็กๆ น้อยๆ ก็ยืนอธิบายถึงวินาทีที่ใจหายใจคว่ำให้ผู้ที่ยืนมุงฟังด้วยความรู้สึกตื่นเต้นในชีวิตเมื่อรอดตายมาได้เหมือนเกิดใหม่ ส่วนคนขับคะนองมือก็ถือโอกาสที่คนกำลังชุลมุนช่วยเหลือคนที่บาดเจ็บ รีบตะเกียกตะกายออกจากรถหลบหนีไป ส่วนผู้เสียชีวิตก็ลำเลียงไว้ริมถนน หาผ้าและเสื่อมาปิดร่างที่จบชีวิตเพราะอุบัติเหตุ กันความอุจาดตาจนกว่าจะลำเลียงไปฝากไว้วัด ตำรวจทางหลวงต้องเสียเวลาทำงานหนักกว่าจะเสร็จ

ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแข้งขาหักก็ร้องโอดครวญด้วยความเจ็บปวดทั้งเด็กผู้ใหญ่ หญิงและชาย ทำให้ผู้ที่มีจิตใจเป็นปกติ ไม่ใช่พวกนักฉวยโอกาสคอยฉกชิงทรัพย์สินในยามทุกข์ยากของผู้อื่น เมื่อได้พบเห็นก็พลอยสงสารเศร้าสลดใจไปด้วยเมื่อนึกถึงญาติพี่น้องลูกหลานพ่อแม่สามีหรือภรรยาที่อยู่ทางบ้านของผู้โดยสารทุกคน ไม่มีใครรู้ว่าญาติพี่น้องของตนได้รับอุบัติเหตุ เมื่อรู้ก็คงจะตกใจเสียใจเพียงไร ซึ่งบางคนเมื่อได้ทราบว่าญาติของตนต้องมาเสียชีวิตลงสด ๆ ร้อน ๆ ในระหว่างเดินทางเพราะเกิดอุบัติเหตุทุกคนต้องใจหายต้องร้องไห้เสียน้ำตาเสียกำลังใจ ไม่โดนกับผู้ใดก็ไม่รู้ว่าทุกข์หนักเพียงใด เพราะเหตุเกิดขึ้นอย่างไม่นึกไม่ฝันมาก่อน เพราะทุกคนไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ต่างก็เป็นที่รักของญาติพี่น้องพ่อแม่ด้วยกันทุกคนเพียงแต่มากน้อยเท่านั้น

เมื่อภิกษุรูปนั้นได้เห็นสภาพของผู้ป่วยแล้วก็ต้องหวนมานึกถึงปูตัวนั้น แล้วก็ทำให้รู้สึกว่า ผลของความเมตตานี้ทำให้ท่านได้รอดพ้นจากภัยอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ เพราะปรากฏว่ารถโดยสารคันนั้นที่พระภิกษุมาไม่ทัน มัวแต่ต้อนปูลงน้ำรถจึงออกมาก่อนเป็นคันเดียวกัน

บันทึกนี้ข้าพเจ้าได้รับจากคุณวิเชียร ๑๙๖ บ้านช่างหล่อ จังหวัดธนบุรี และคิดว่าเป็นผลบังเอิญทางพระว่ากรรมดีเกิดขึ้นจากการแผ่เมตตาธรรม จึงได้เกิดแคล้วคลาดดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเรื่องน่าคิด

ข้าพเจ้าได้รับเหตุการณ์บังเอิญเช่นนี้มาจากหลายทางก็ได้พิจารณาดูแล้วเห็นได้ว่าเหตุบังเอิญทำให้รอดพ้นภัยอันตรายมาได้ ส่วนมากเกิดขึ้นแก่ท่านที่มีจิตเมตตากรุณา เกิดบุญกุศลได้ช่วยให้พ้นภัยอันตรายไว้ บันทึกอีกฉบับหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้เลือกพิจารณาดูแล้วเห็นว่าควรแก่การเข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" ได้เช่นกัน ในข้อความบันทึกเล่าว่า

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลงใหม่ ๆ เป็นเวลาที่ประเทศไทยขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ยิ่งของที่ทำจากต่างประเทศก็ยิ่งหายากการคมนาคมไม่สะดวกเพราะรถไฟได้รับความเสียหายถูกทำลายในเวลาสงครามสะพานรถไฟได้รับความเสียหายถูกทำลายในเวลาสงครามสะพานรถไฟที่ชุมทางบ้านดาราถูกระเบิดเสียหายยับเยินยังไม่สามารถจะซ่อมแซมให้เป็นที่เรียบร้อยปกติได้ เพียงใช้ชั่วคราว เพราะยังขาดวัตถุดิบ เวลานั้นผมมีอายุเพียง ๑๗ ปี ความรู้เพียง ม. ๖ และยังไม่มีงานอาชีพเป็นล่ำเป็นสัน

แม่เห็นว่าผมอยู่บ้านไม่ได้ทำอะไรอยู่ว่าง ๆ ก็อยากจะให้ผมรู้จักหัดการค้าขายทำมาหากินเป็นอาชีพบ้าง จึงออกเงินทุนให้ผมจำนวนหนึ่งเพื่อทำการค้าแนะให้ผมซื้อพวกปลาเค็มปลาย่างนำขึ้นรถไฟไปขายทางภาคเหนือแล้วให้ซื้อของภาคเหนือมาขายบ้านเรามีหอมและกระเทียมเป็นต้นให้สืบดูราคาบ้านเราขายอย่างไรแล้วหัดคิดดูหากมีอะไรพอจะหากำไรได้มากก็ให้ฉวยโอกาสซื้อมา ทางภาคเหนือก็เหมือนกัน หากมีอะไรขาด

แคลนราคาสูงก็ให้จดจำไว้แล้วมาสืบราคาดูเห็นมีกำไรก็ซื้อไปขาย เพื่อหากำไรต่อไปทั้งขึ้นทั้งล่องไม่ต้องเสียเวลา

นับแต่ผมเริ่มขึ้นล่องทางภาคเหนือ ทำการค้าแบบขายไปซื้อมาอย่างแบบแม่สอน รู้สึกว่ามีกำไรงามพอดูคุ้มค่าเหนื่อยและค่าเสียเวลา ทั้งเกิดความสนุกด้วย แต่รถไฟเดินเพียงวันละ ๒ เที่ยว ขึ้นล่องเท่านั้นเพราะขาดแคลนหัวรถจักร และรถตู้มีไม่พอ ฉะนั้นคนจึงอัดแอเบียดกันไม่มีทั้งที่นั่งและที่ยืน เพราะคนโดยสารมีมากกว่ารถจะบรรจุได้ ผมกับเพื่อนก็ต้องปีนขึ้นไปอยู่บนหลังคา ส่วนสินค้าของผมก็อยู่ในตู้ ต.ญ ข้างล่าง ผมกับเพื่อนก็นั่งบนหลังคาคอยระวังของไปพร้อมกันด้วย เพราะพวกตีนผีมันคอยถีบของตกรถไฟเสมอ คนใจชั่วคอยหากินทางทุจริตมีมาก ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร มีทั้งคนดีคนชั่ว ปะปนกันไปทุกเที่ยวรถ

ในเที่ยวนั้นผมไปกับเพื่อนชื่อ นพ เราได้นำสินค้าไปขายภาคเหนือ รู้สึกว่าขายดีไม่มีสินค้าเหลือ ไม่พอขาย ผมจึงได้จัดหาซื้อสินค้าพื้นเมืองมาขายภาคเรา เท่าที่เห็นว่าทำกำไรได้มาก เงินยังเหลือซื้อของไม่หมดยังติดตัวมาอีกหลายพัน

เช้าวันนั้นผมกับเพื่อนนั่งกินข้าวอยู่บนหลังคารถไฟ หลังจากเราพักที่สถานีพิษณุโลก ซึ่งรถไฟยังไม่ออกขณะที่เรากำลังกินข้าวอยู่นั้น ผมก็มองไปเห็นชายผู้หนึ่งอายุประมาณ ๔๐ กว่า แต่งกายเป็นชาวนากำลังนั่งกินข้าวบนหลังคารถเช่นกัน เห็นแกกินข้าวคลุกกับน้ำพริกแดงก็รู้สึกสงสาร เรามีปลาย่างอยู่ ๒ ไม้ เราสองคนกินไม้เดียวก็พอ เหลืออีกไม้หนึ่งผมก็เอาไปให้ชายผู้นั้น และบอกว่า “คุณลุงครับลองทานปลาย่างของผมซิครับ อร่อยมาก ผมเอาไปขายภาคเหนือ ขายดีมีคนชอบมากขายหมด ผมขยักไว้สำหรับกินเพียง ๒ ไม้เท่านั้น”

ครั้งแรกคุณลุงผู้นั้นไม่ยอมรับ เพียงแต่กล่าวคำขอบใจเท่านั้น ผมต้องอ้อนวอนว่า "กรุณารับไว้กินเถิดครับ ถ้าไม่รับผมก็ไม่สบายใจ ผมเป็นคนเคารพผู้ใหญ่ตามที่พ่อแม่เคยสอนให้รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ ผมให้ความเคารพนบนอบอ่อนน้อมฐานะเป็นผู้ใหญ่ มิได้ดูถูกหรือเห็นเป็นชาวนาจน ๆ กินข้าวกับน้ำพริกแดง" เมื่อพ่อลุงเห็นผมตั้งใจให้ด้วยความสุจริตก็รับไว้ เรากินข้าวและสนทนากัน ผมรู้สึกว่าพ่อลุงคนนี้มิใช่ชาวนาธรรมดา เป็นผู้มีความรู้สูง เมื่อซักถามผมว่าไปไหนมา ผมก็เล่าถึงแม่ผมให้หัดค้าขายออกทุนให้ผมไปซื้อปลาย่างปลาเค็มขึ้นรถไฟไปขายภาคเหนือ แล้วก็ซื้อพวกหัวหอมหัวกระเทียมลงมาขายภาคเรา พอจะมีกำไรคุ้มค่าเหนื่อย พ่อลุงได้ฟังก็หัวเราะหึ ๆ ด้วยอารมณ์ดี และซักถามถึงการศึกษาและที่อยู่ของพ่อแม่ผมและอาชีพทางบ้าน ผมก็เล่าความจริง พ่อลุงพยักหน้ารับฟังด้วยความสนใจแล้วก็พูดขึ้นว่า "ยินดีมากที่เธอหากินในทางสุจริต หัดค้าขายแต่อายุยังไม่มาก ต่อไปก็คงชำนาญขึ้นคงเจริญรุ่งเรืองในวันข้างหน้า น้อยนักคนไทยเราที่อายุเท่านี้จะรู้จักออกมาหากินทางค้าขายส่วนตัว ทั้งใจดีมีเมตตาด้วย แล้วพ่อลุงก็ให้ศีลให้พร ผมก็ยกมือขึ้นพนมไหว้รับศีลรับพรจากพ่อลุงด้วยความเคารพนับถือ

สักครู่หนึ่งก็มีเรื่องเอะอะเกรียวกราวกันอยู่ข้างล่าง พ่อลุงหันไปทางเสียงอย่างสนใจ แต่ผมไม่สนใจอะไรมากนักเพราะไม่ใช่เรื่องอะไรของเรา แต่ทันใดนั้นก็มีชายหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกับผมวิ่งขึ้นมาบนหลังคารถมาถึงที่ผมนั่งอยู่ ยังไม่รู้เรื่องอะไรกัน ชายหนุ่มทำหน้าตาเลิกลั่กทำท่าจะวิ่งต่อไป แต่ถอดรองเท้าที่ใส่อยู่ทิ้งไว้ตรงหน้าผม คล้ายทำท่าจะให้ผม เมื่อหันมาเห็นตำรวจแต่งเครื่องแบบจ่านายสิบกับพลตำรวจปีนขึ้นมา

ตามจับ แกก็เลยวิ่งโหนกลางตอนหลังคาต่อกันโดดหนีลงจากรถไฟไป และ ปรากฏว่าพอลงไปก็ถูกตำรวจรวบตัวจับไว้ได้ เพราะตำรวจได้ล้อมรถไฟไว้แล้ว ตำรวจช่วยกันค้นในตัวหาของกลางในตัวคนร้าย ไม่รู้ว่าผู้ร้ายเอาไปโยนทิ้งไว้ที่ไหน แต่แล้วจ่านายสิบกับพลตำรวจอีกผู้หนึ่งโดดขึ้นมาบนหลังคารถมองมาที่ผมนั่งอยู่กับเพื่อนทำให้ผมใจไม่ดี ตำรวจทั้งสองนายไม่ได้พูดจาอะไรตรงมาก็รวบจับตัวผมกับเพื่อนไว้ เมื่อเราถูกตำรวจจับไม่ทันรู้ตัวก็ตกใจมากแทบสิ้นสติเพราะเกิดมาแต่ท้องพ่อแม่ยังไม่เคยทำผิดอะไรถึงกับถูกจับกุมเช่นนี้ ผมคิดว่าเขาสงสัยว่าผมคงเป็นพวกเดียวกับคนร้ายล้วงกระเป๋า ผมกับเพื่อนกำลังจะถูกเป็นผู้ต้องหา ผมเองกลัวจนใจคอสั่น ขวัญเสียหมดนึกอะไรไม่ออกทำอะไรไม่ถูกได้แต่ถามเสียงสั่นปากสั่นเหมือนกำลังจะเป็นไข้ว่า จับผมทำไมผมทำผิดอะไร ตำรวจไม่พูดอะไรผมเลย ทำให้ผมเสียกำลังใจ นึกถึงเงินที่พกอยู่ในตัวหลายพันบาทที่เหลือซื้อของมาขาย ผมกลัวว่าตำรวจจะเข้าใจผิดว่าเป็นเงินได้มาทางทุจริต ผมไม่รู้จะแก้ไขให้หลุดพ้นความผิดได้อย่างไร ผมนึกแช่งด่าไอ้คนร้ายที่มันมาหยุดที่ตรงหน้าผมทำท่าคล้ายจะมอบอะไรให้ และถอดรองเท้าไว้ตรงหน้าผมแล้วมันก็วิ่งหนีไป เลยทำให้คนเกิดสงสัยว่าผมเป็นพวกเดียวกับผู้ร้าย ทั้งรูปร่างเสื้อผ้าที่ผมสวมใส่ก็มีชุดเดียว ไม่มีเปลี่ยนเพราะต้องปีนป่ายขึ้นนั่งบนหลังคารถไฟ มันจึงขาดความสะอาดเรียบร้อยไปมาก ทำให้สภาพใกล้กับผู้ร้ายเข้าไป ผมไม่รู้จะแก้ไขตัวเองให้พ้นข้อหาได้อย่างไร จนปัญญาผมทนไม่ไหว กำลังจะก้มหน้าร้องไห้เพราะหมดความอดทน แค้นใจชะตากรรมของตัวเองเพราะหมดปัญญา ก็ได้ยินเสียงพ่อลุงร้องบอกไปอย่างไม่พอใจว่า “หยุดก่อน เอาข้อหาอะไร

มาอ้างเพื่อจับเด็กสองคนนี้ เด็กทั้งสองคนนี้เขาไม่ได้ทำผิดอย่าจับสุ่มสี่สุ่มห้า ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องเดือดร้อน จะทำอะไรให้พิจารณาดูให้รอบคอบถี่ถ้วนเสียก่อน ทำอย่างนี้ก็เสียชื่อตำรวจหมด”

จ่านายสิบผู้นั้นชะงักอยู่ครู่หนึ่ง แล้วมองดูหน้าพ่อลุงแต่งตัวเป็นชาวนาผู้นั้นอย่างไม่พอใจ และก็ไม่นึกว่าชายชาวนาผู้นี้จะพูดจาโอหังอ้างเหตุผลเช่นนี้ จ่านายสิบผู้นั้นพูดอย่างอารมณ์เริ่มจะเสียว่า นี่ไม่ใช่ธุระอย่ามายุ่ง พูดแล้วจ่านายสิบก็ล้วงเอากุญแจมือออกมาทำท่าจะใส่ข้อมือผม ทำให้ผมตกใจจนขวัญบิน คิดว่าเป็นตายอย่างไรผมไม่ยอมใส่กุญแจมือ ผมกลัวกุญแจมือตำรวจแทบจะเป็นบ้า คิดว่าคนไม่มีความผิดยังถูกใส่กุญแจมือต้องซวยแน่ ถ้าผมถูกจับใส่กุญแจมือไปพบคนรู้จักผมคงขายหน้าเขาแย่ ผมนึกถึงพ่อแม่พี่น้องทุกคน เพราะทุกคนไม่รู้ว่าผมกำลังจะถูกจับใส่กุญแจมือทั้งที่ผมไม่มีความผิด ผมมองดูหน้าเพื่อนเห็นขาวซีดไม่มีสีเลือด คงเพราะกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อ ผมคิดว่าสภาพของผมก็ไม่ผิดกับเพื่อน ไม่มีใครรู้ว่าเราบริสุทธิ์นอกจากผีสางเทวดาเท่านั้น นึกอะไรได้ในใจผมก็ขอให้ผีสางเทวดาช่วยเหลือ ผมนึกถึงพระหลวงพ่ออะไรต่ออะไรเจ้าพ่อองค์ใดที่ศักดิ์สิทธิ์เท่าที่ผมจะนึกได้ ผมก็ร้องเชิญเรียกอยู่ในใจ ขอให้ท่านรีบมาช่วยผมโดยเร็ว เพราะผมจนปัญญาแล้ว สมองมันปั่นป่วนยุ่งไปหมด แต่ที่สุดก็คิดจะสะบัดหลุดแล้ววิ่งหนีแต่ก็มองไม่เห็นทางรอดทั้งไม่รู้ไปทางไหนทิศไหน ทั้งจะทำให้เขาแน่ใจว่าผมคงเป็นผู้ร้ายแน่จึงได้วิ่งหนี กำลังความคิดสับสนปั่นป่วนมองเห็นความหมดหวัง กำลังคิดหมดอาลัยต่อชีวิต ปล่อยตามบุญตามกรรม เพราะหมดทางที่จะขัดขืนเจ้าหน้าที่ได้ ผมหมดอาลัยตายอยากในชีวิตต่อไป กำลังจะปล่อยให้ตำรวจสวมกุญแจมืออยู่แล้ว ก็ได้ยินเสียงพ่อลุงพูดขึ้นเสียงดังอย่างผู้มี

อำนาจเด็ดขาดว่า "หยุด นี่เป็นเด็กของอั๊ว พวกลื้อจะทำอย่างนั้นไม่ได้ อั๊วขอสั่งเป็นคำขาด" ทันใดนั้นจ่านายสิบและพลตำรวจก็สะดุ้ง ทันใดนั้นพ่อลุงก็ล้วงเอาบัตรประจำตัว หรือบัตรประจำตำแหน่งข้าราชการ ซึ่งผมก็ไม่เห็นเพียงแต่เดา เพราะผมเองก็ตื่นเต้นกลัวจนลาน แล้วพ่อลุงก็ยื่นบัตรให้จ่านายสิบผู้นั้นดู ทันใดเมื่อจ่านายสิบได้เห็นบัตรประจำตัวพ่อลุง ก็รีบตบเท้ายืนระวังตรง ยกมือขึ้นแตะกระบังหมวก พลตำรวจก็รีบทำตามทั้งที่ไม่รู้ว่าผู้นั้นเป็นใครเพราะไม่ได้ดูบัตร เมื่อจ่านายสิบคำนับพ่อลุงแล้วก็ยื่นบัตรลงไปให้นายร้อยตำรวจโทผู้ควบคุมตำรวจอยู่ข้างล่าง แล้วส่งบัตรคืนขึ้นมาแล้วสั่งถอนกำลังตำรวจลงจากหลังคารถคุมจำเลยที่ล้วงกระเป๋าออกไป ข่าวว่ามีผู้เห็นของกลางที่ผู้ร้ายโยนไว้ระหว่างวิ่งหนี จึงเป็นอันจับได้พร้อมทั้งของกลาง สำหรับผมกับเพื่อนเป็นอันว่าสิ้นเคราะห์ไปที ระหว่างการโต้ตอบพ่อลุงกับจ่าตำรวจนั้นเขาพูดอะไรกันบ้างผมก็จำไม่ได้หมด เพราะผมกลัวจะถูกจับใส่กุญแจมือจนตัวชาไปหมด ความรู้สึกเหมือนฝันร้ายแล้วก็ตื่นจากความฝันร้ายกลายเป็นดี แต่เมื่อนึกถึงทีไร ผมก็อดหวาดสะดุ้งกลัวไม่ได้ ผมอยากจะเข้าไปกราบเท้าพ่อลุงสักร้อยครั้งคิดว่ายังไม่สมกับที่ท่านได้กรุณาช่วยเหลือ ผมกับเพื่อนพากันไปกราบขอบคุณท่านเพียงแต่ยกมือขึ้นไหว้เท่านั้น เพราะบนหลังคารถคงไม่มีโอกาสให้เราก้มลงไปกราบได้ ท่านเพียงบอกว่าไม่ต้องขอบบุญขอบคุณอะไรหรอก เพราะเป็นหน้าที่ของท่านที่จะให้ความเป็นธรรมกับทุกคนที่บริสุทธิ์ เราก็เป็นคนบริสุทธิ์มิได้ทำผิดคิดชั่ว จึงควรแก่การช่วยเหลือ แม้ผมอยากจะทราบชื่อท่านใจจะขาดแต่ผมก็ไม่กล้าละลาบละล้วงถาม เพียงแต่ท่านช่วยให้ผมรอดพ้นการใส่กุญแจมือเท่านั้นก็เป็นบุญคุณหนักยิ่งกว่าภูเขาแล้ว

ฉะนั้นผมจึงไม่รู้นามของท่านผู้มีพระคุณนับแต่ครั้งเมื่อผมอายุได้เพียง ๑๗ นับแต่นั้นมาถึงปัจจุบันนี้อายุผมได้ ๔๑ ปี ผมไม่เคยพบหน้าท่านเลย และผมยังระลึกถึงพระเดชพระคุณของท่านอยู่เสมอ แต่ผมก็ยังมืดแปดด้าน ยังไม่มีโอกาสรู้จักนามของท่านและอยู่ที่ไหนยังเป็นสิ่งลึกลับตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ สำหรับผมชื่อ สำรวม วรรณดิเรก ปัจจุบันนี้อยู่ร้านค้าไม้โชคไพศาล เลขที่ ๒๙๑/๑ ถนนริมน่าน ตำบลตะพานหิน จังหวัดพิจิตร หากท่านผู้มีพระคุณอันสูงยิ่งที่เคยช่วยเด็กอายุ ๑๗ ไว้ในครั้งนั้น กรุณาให้ผมทราบที่อยู่และนามของท่านด้วย จะเป็นที่เคารพนับถือของผม และผมยังไม่ลืมที่จะระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดมา และในชีวิตนี้จะไม่มีวันลืม

เรื่องนี้ข้าพเจ้าได้เขียนตามข้อบันทึกของ คุณสำรวม วรรณดิเรก ก่อนเขียนข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาในข้อความบันทึกก็เห็นว่า ในสมัยนั้นยังมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่ได้ปลอมแปลงให้เข้ากับภูมิประเทศ ทำตนให้เป็นชาวบ้านธรรมดา ปะปนเข้าไปคลุกคลีอยู่ในหมู่สามัญชนทั่วไป เพื่อจะได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์กับราชการแม้จะได้รับความทุกข์ยากลำบากต้องเสี่ยงภัยอันตรายเพียงไร ท่านก็มิได้คิดถึงประโยชน์สุขส่วนตัว เพราะเห็นแก่ความสงบสุขส่วนรวม และราชการเป็นใหญ่ แม้ข้าพเจ้าจะไม่รู้ว่าผู้นั้นคือผู้ใดก็ดี การปฏิบัติผลงานของท่านเช่นนี้ ควรแก่การยกย่องสรรเสริญยิ่ง เพราะข้าพเจ้าแน่ใจว่าท่านเป็นผู้มีคุณธรรมสูง มีจิตใจใสสะอาดเป็นคนดี เห็นอกเห็นใจคนบริสุทธิ์ทั่วไป ในยุคปัจจุบันนี้เป็นบุคคลที่ชาติต้องการให้มีมาก ข้าพเจ้าจึงขอเก็บเรื่องของท่านผู้นี้ไว้ใน "กฎแห่งกรรม" ต่อไป

สวัสดี

กลับชาติ

เมื่อครั้งประเทศสยาม ยังมีจังหวัดนครเขื่อนขันธ์อยู่ในขอบขันธ-เสมาของมณฑลกรุงเทพ ฯ ก่อนที่จะยุบลงเป็นอำเภอ และ ประเทศสยามจะเปลี่ยนชื่อมาเป็นประเทศไทยนั้น ข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยรุ่น จังหวัดนครเขื่อนขันธ์เป็นที่อยู่ของชาวรามัญ สมัยนั้นชาวพระนครจะเดินทางเข้าไปในเขตจังหวัดนครเขื่อนขันธ์มีทางเดียวคือทางเรือ มีเรือเมล์แดงหรือเรียกว่าบริษัทแม่น้ำมอเตอร์โบ๊ส ลงเรือที่ท่าถนนตกแล้ว เราก็ต้องไปขึ้นต่อรถมอเตอร์รางที่ปากคลองลัด ผ่านไปถึงท่าหิน การเดินทางไปมาก็ต้องเสียเวลานาน ไม่สะดวกสบายเหมือนในปัจจุบัน แต่เมื่อเข้าในเขตนครเขื่อนขันธ์บรรยากาศก็จะเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกับเราไปอยู่อีกเมืองหนึ่ง บางครั้งทำให้เราลืมว่าเราอยู่เมืองไทย เพราะคนพื้นบ้านเหล่านั้น ไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ คนแก่คนเฒ่า ต่างก็พูดภาษามอญกันตลอดทั้งตำบล แม้จะหันมาพูดไทยกับเราบ้าง สำเนียงก็แปร่ง ๆ หนัก ๆ สำเนียงมอญ บางคนที่มีอายุมากก็พูดไทยไม่ได้เสียเลย เพราะคนพื้นบ้านทั้งตำบลเป็นเขตที่อยู่ของชาวรามัญไม่มีชาติอื่นปะปน ฉะนั้นชาวรามัญจึงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้ได้ แม้แต่คนจีนที่เข้าไปทำการค้าขายในหมู่บ้านชาวรามัญ ก็ยังต้องพูดมอญเป็น

สมัยนั้นข้าพเจ้ามีเพื่อนเป็นชาวรามัญ ฉะนั้นถึงปียามตรุษสง-กรานต์ เพื่อนจะต้องมาชวนพวกเราหลายคนไปค้างแรมที่บ้าน ในเขตจังหวัดนครเขื่อนขันธ์ ชาวรามัญที่ข้าพเจ้าพบในยุคนั้น เป็นผู้มีนิสัยดีใจคอกว้างขวางโอบอ้อมอารี มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต้อนรับผู้ที่ไปเที่ยวอย่างดี ตลอดทั้งที่พักและอาหาร ชาวรามัญไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ มีจิตใจ

ร่าเริงสนุกสนานเป็นกันเอง รู้จักง่ายไม่ถือตัว เวลานั้นเสียอย่างเดียว ที่ข้าพเจ้าพูดภาษามอญไม่ได้ฟังก็ไม่รู้เรื่อง ต้องอาศัยเพื่อนเป็นล่ามแปลให้ฟัง แม้บางท่านจะพูดไทยได้ ก็น้อยคนนักจะพูดได้ชัดอย่างไทยแท้ ๆ ส่วนมากสำเนียงเป็นมอญ ข้าพเจ้าจึงฟังไม่ค่อยออก แม้พูดไทย หูเราก็ฟังเป็นภาษามอญเสียหมด หลายครั้งต้องขำขัน เพราะการพูดมอญปนไทยของชาวบ้าน ทำให้ข้าพเจ้าแปลความหมายผิด ๆ เลยเป็น ๆ แต่ชาวรามัญเป็นคนอารมณ์ดี มีอารมณ์ขัน เลยเห็นเป็นสนุกเมื่อพูดถึงการถือศาสนา ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ชาวรามัญนั้นเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนามาก การบุญการกุศลเป็นเรื่องใหญ่ เวลาตรุษสงกรานต์ก็จะเห็นชาวบ้านทุกบ้าน พร้อมใจกันไปวัดด้วยจิตศรัทธา ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส จากนั้นยังมีความสามัคคีในหมู่คณะ รักใคร่ปรองดองกันฉันน้องพี่ ทั้งชายหญิงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่มีผู้อื่นกล้าเข้าไปลองดีในหมู่บ้านชาวรามัญหรือแสดงโอ้อวดยะโส ข้าพเจ้าอดชมชาวรามัญมีความสุภาพจิตใจกว้างขวางของชาวรามัญไม่ได้ ทุกบ้านทุกเรือนยินดีต้อนรับพวกเรา ในเมื่อเพื่อนได้พาไปแนะนำให้รู้จักตามบ้านพี่บ้านน้อง

เมื่อพูดถึงอาหารการกินที่เขานำมาต้อนรับนั้นมากมายจนกินไม่ไหว ทุกบ้านทำขนมหวาน ขนมจีนและอาหารและข้าวแช่ อาหารอื่น ๆ มากมาย ข้าพเจ้าจำไม่หมด เราก็มีแต่เที่ยวเตร่เล่นสะบ้ากับพวกสาว ๆ ชาวรามัญ ซึ่งแต่งตัวตามประเพณีล้วนแต่จิ้มลิ้ม เสียแต่พวกเธอพูดมอญมากกว่าพูดไทย แต่ที่เราพูดหล่อนก็รู้หมดทุกคำ แต่หล่อนพูดมาเราไม่รู้นึกแล้วก็อดขำไม่ได้ เวลาพวกเราผู้ชายแพ้สะบ้า ถูกพวกผู้หญิงบังคับให้รำ เวลานั้นข้าพเจ้ายังรักพวกเครื่องดองของเมาอยู่ ได้อาศัยพวก

น้ำตาลเมาน้ำขาวลูกทุ่ง ทั้งไม่เคยรำมาก่อนเลยในชีวิต แต่พอตึง ๆ หน้าก็สนุกสนานเต้นแร้งเต้นกา รำควักกะบีส่ายไปส่ายมาพูดภาษารามัญผิด ๆ ถูก ๆ ฟังไม่ออก ทั้งคนมอญคนไทยรวมทั้งข้าพเจ้าผู้พูดเอง ก็ไม่รู้ว่าพูดอะไรเหมือนกัน ทำให้คนไทยคนมอญหัวเราะจนน้ำตาไหล

เมื่อพูดถึงเที่ยวงานสงกรานต์สมัยเมืองนครเขื่อนขันธ์มีการทำบุญตามวัด สาว ๆ ชาวรามัญแต่งตัวงดงามตามประเพณี มีการปล่อยนกปล่อยปลาเป็นพวกเป็นหมู่ สรงน้ำพระ เล่นสาดน้ำ กลางคืนก็มีบ่อนสะบ้าเล่นอย่างมีระเบียบทีงดงาม ที่บ่อนสะบ้าสร้างปะรำ ตบแต่งธงทิวสว่างไสวไปด้วยตะเกียงเจ้าพายุ พวกหนุ่ม ๆ ก็จองสาวเป็นคู่เล่นของตน เราเล่นไม่เป็น หล่อนก็สอนให้นับว่าเป็นสวรรค์ของหนุ่มสาว สนุกสนานที่สุดในสมัยนั้น ชาวรามัญที่อยู่ในประเทศไทยเป็นผู้ที่น่าเคารพ มีกิริยาวาจาเรียบร้อยน่ารักที่ยังอุตส่าห์รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีมาแต่โบราณและยังรักษาภาษาคำพูดไว้ได้ดี แต่ก็เป็นที่น่าเศร้าใจที่ได้ทราบว่า แม้แต่ทางเมืองหงสาวดี ซึ่งเป็นเมืองแม่ของชาวรามัญ บัดนี้คำพูดภาษารามัญได้สูญสิ้นไปหมดแล้ว เพราะชาวรามัญในปัจจุบันนี้ ได้กลายเป็นชาติพม่าพูดภาษาพม่า ลืมภาษาดั้งเดิมชาติของตนเองมาแต่โบราณเสียสิ้น ตลอดทั้งหัวเมืองมอญอื่น ๆ น้อยใหญ่ ภาษารามัญไม่มีใครรู้จัก ไม่มีใครพูดอีกพวกรามัญและภาษามอญกำลังจะสูญสิ้นไปจากโลก คงยังเหลือชาวรามัญที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น ที่ยังคงรักษาคำพูดและขนบประเพณีและสำเนียงภาษาอยู่ได้แต่ก็ไม่แน่ ถ้าไม่ช่วยกันรักษาไว้ ก็จะเป็นเรื่องเศร้าที่พวกรามัญรุ่นสุดท้ายที่ยังมีอยู่ในประเทศไทย หากปล่อยตามบุญตามกรรมให้เป็นเช่นนี้ต่อไป ก็คงจะค่อย ๆ จางลง ที่สุดก็ไม่สามารถดำรง

อยู่ได้ ไม่ช้าพวกรามัญในประเทศไทยรุ่นสุดท้ายที่อยู่ในโลก ก็จะสูญสิ้นไปพร้อมกับภาษาสำเนียงคำพูดตลอดทั้งขนบประเพณี เช่นเดียวกับชาวรามัญที่ประเทศมอญและเมืองหงสาวดี ที่เคยเป็นเมืองที่รุ่งเรืองมาแล้วแต่อดีต เด็กรุ่นหลังคงจะไม่มีโอกาสที่จะรู้จักชาวรามัญหรือภาษามอญอันมีวัฒนธรรมอันดีงามเหมือนไม่มี ชาวรามัญซึ่งมีหงสาวดีเป็นเมืองหลวง มีภาษาคำพูดเป็นชาติของตนเอง ก็จะถูกลืมไปจากโลกเหมือนไม่เคยมีชาติและชาวรามัญอยู่ในโลกมาก่อน การที่ข้าพเจ้ารื้อฟื้นเรื่องเก่า ๆ ทั้งขนบประเพณีที่ดีงามของชาวรามัญขึ้นมาเขียนนี้ ข้าพเจ้ายังนึกยกย่องชมเชยว่า ชาวรามัญแม้จะมีประเพณีบางอย่างที่ผิดแปลกไปบ้าง เช่นมีการถือผีเป็นต้น แต่ชาวรามัญก็เป็นชาวพุทธที่ดี เพราะเท่าที่ข้าพเจ้ารู้ ยังไม่เคยเห็นชาวรามัญคนใดละศาสนาพุทธไปเข้าศาสนาอื่นเลย

ความจริง การที่ข้าพเจ้าขึ้นต้นเขียนเรื่องเก่า ๆ ของชาวรามัญครั้งนี้เพราะเหตุบังเอิญ มีท่านผู้ที่นับถือเคยส่งเรื่องมาให้ข้าพเจ้าเขียน ได้นำเอาเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของครอบครัวหนึ่ง เรื่องนี้เกิดขึ้นในเขตจังหวัดนครเขื่อนขันธ์ก่อนที่จะยุบเป็นอำเภอ เป็นเรื่องที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของชาวไทยและต่างประเทศคือ เรื่อง "กลับชาติ" ท่านผู้เล่ายังบอกว่า เข้าใจผู้ที่กลับชาติมาเกิดใหม่ที่ข้าพเจ้าสมมติชื่อ ทะนะ นั้น ยังคงมีชีวิตอยู่มาจนถึงในปัจจุบันนี้ และท่านจะพยายามสืบหาท่านผู้นั้น บัดนี้ก็คงมีอายุอยู่ในวัยชรามากแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ถ่ายทอดเรื่องมาเล่าให้ท่านฟัง เพื่อจะได้พิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วสมัยก่อน ท่านจะเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง หรือเป็นนิยาย หรือนิทาน ก็สุดแต่ความเห็นของท่านจะตัดสินเอง

เมื่อครั้งนครเขื่อนขันธ์ ยังเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศสยาม โดยมีเจ้าเมืองเป็นผู้ปกครอง ได้มีครอบครัวหนึ่งสองสามีภรรยา ได้มีบุตรชายคนหนึ่งแปลกประหลาดกว่าเด็กอื่น ๆ รุ่นเดียวกัน โดยแสดงว่ามีอารมณ์ลึกลับฝังไว้ในส่วนลึกของความรู้สึก พ่อแม่ตั้งชื่อว่าทะนะ พออายุย่างหกขวบ เด็กชายทะนะก็ขอร้องให้พ่อหามีดคม ๆ ให้สักหนึ่งเล่ม

พ่อมีความสงสัยจึงถามว่า "อ้ายหนูเองเอามีดไปทำไมวะ"

ลูกชายบอกว่า "ข้าขอมีดเพื่อเอามาลับให้มันคม"

ผู้พ่อถามลูกชายยังไม่หายสงสัยว่า "จะเอามีดมาลับให้คม เพื่อประโยชน์อะไร เป็นเด็กเป็นเล็กเล่นมีดเล่นพร้าไม่ได้"

ลูกชายอ้อนวอนแล้วพูดว่า "ข้าขอมาลับให้มันคมเท่านั้น เมื่อข้าจะทำร้ายใคร ข้าจะบอกให้พ่อรู้ก่อน"

ชายผู้พ่อเห็นลูกชายอ้อนวอนขอมีด ด้วยความรักลูกและสงสาร ทั้งเห็นลูกรับรองว่าจะบอกก่อนที่จะไปทำร้ายใคร ฉะนั้นจึงหามีดชายธงมาให้ลูกชายเล่มหนึ่ง หลังจากได้มีดตามความประสงค์แล้ว เด็กชายทะนะก็ใช้เวลาส่วนมากทั้งหมดไปในการลับมีด หาได้ไปเล่นซนเหมือนเด็กอื่น ๆ ทั้งหลาย แม้จะมีผู้ถามว่าลับมีดไปทำไมก็ไม่ยอมบอก

เวลาผ่านไปสองปี เมื่อเด็กชายทะนะอายุได้แปดขวบ วันหนึ่งได้เข้าไปหาพ่อแล้วบอกว่า

"บัดนี้ถึงเวลาข้าจะต้องแก้แค้น อ้ายคนทรยศต่อข้าเมื่อชาติก่อน ข้าจึงบอกพ่อตามสัญญา"

ชายผู้พ่อได้ยินเช่นนั้นก็ตกใจ นึกว่าเจ้าลูกชายเรานี่มันสติดีหรือเปล่า ตัวเล็ก ๆ เท่านี้ไปเกิดมีศัตรูกับใครเข้าถึงกับจะไปฆ่าแกงกันเพื่อ

แก้แค้นตั้งแต่เล็ก ๆ คิดดูแล้วก็หนักใจ เพราะมองเห็นท่าทางเอาจริงเอาจังไม่ใช่พูดเล่น นับแต่ลูกชายเกิดมาก็มีกิริยาแปลก ๆ ผิดกับเด็กคนอื่น คิดแล้วชายผู้พ่อพูดว่า

"อ้ายหนูเองมีความแค้นเคืองใครมาแต่ไหนวะ ที่จะฆ่าฟันเอาชีวิตกันเช่นนี้ เองเป็นลูกของพ่อ เป็นเลือดเนื้อเชื้อไข เป็นที่รักยิ่งกว่าชีวิตของพ่อเอง เพราะพ่อมีลูกชายแต่เองคนเดียว ฉะนั้นพ่อจะต้องช่วยลูกอยู่เสมอ ศัตรูของลูกก็เหมือนศัตรูของพ่อ อยากรู้ว่ามันอยู่ที่ไหน มันเป็นใคร บอกให้พ่อรู้บ้างซิลูก มันทำอะไรให้ลูกของพ่อแค้น ถึงอาฆาตมาดร้ายเอาถึงชีวิตเช่นนี้ เจ้าลูกชายเมื่อได้ยินพ่อพูดเช่นนั้น จึงบอกกับพ่อว่า

"เรื่องของลูกนั้นเกิดมาแต่ชาติก่อนแล้ว ลูกมีความโกรธแค้นมันมาก ที่มันเคยเป็นเพื่อนรักเป็นเพื่อนตายกันมา แต่แล้วมันก็ฆ่าลูกหมกศพไว้ในป่าห่างหมู่บ้าน"

ผู้พ่อได้ยินลูกชายอายุเพียง ๘ ขวบ พูดเช่นนี้ก็สะดุ้งแต่แล้วก็ทำจิตให้ปรกติ พูดกับลูกชายว่า

"ลูกเอ๋ยอ้ายคนเป็นศัตรูของลูกมันชื่ออะไร มันอยู่บ้านตำบลไหนบอกพ่อซิลูก"

ลูกชายพอได้ยินพ่อพูดเช่นนั้น นิ่งอึกอักอยู่ครู่หนึ่งแล้ว จึงกระซิบบอกชื่อเสียงและตำบลบ้านที่เกิดในชาติก่อนให้พ่อทราบ ชายผู้พ่อเมื่อได้ทราบตามปากคำของลูกชายก็ได้เริ่มเที่ยวติดตามสืบหาชายผู้เป็นศัตรูของลูกแต่อดีตชาติ ตามตำบลที่ลูกชายบอกพร้อมทั้งชื่อเสียง ชายผู้พ่อได้พยายามสืบหาทั่วทั้งตำบลที่ลูกชายบอก ก็ยังหาคนที่ต้องการไม่

พบ จึงนั่งพักใต้ต้นมะขามใหญ่ แล้วรำพึงกับตัวเองว่า เรานี่ก็หลงเชื่อเจ้าลูกชายเด็กเมื่อวานซืนนี้ว่า เป็นเรื่องจริงจังเป็นตุเป็นตะเที่ยวหาจนอ่อนใจแล้วก็ไม่พบคนชื่อนั้น จึงหยุดนั่งที่ม้าไม้สำหรับชาวบ้านใส่บาตรเช้าๆ ใต้ต้นมะขามใหญ่หน้าบ้านหลังหนึ่งใต้ถุนบ้านสูง มองเห็นชายมีอายุกำลังผ่าฟืนอยู่กลางลานที่มีรั้วบ้านปลูกด้วยต้นพู่ระหง ส่วนทางใต้ถุนนั้น มีผู้หญิงสาวและแก่กำลังตำข้าวและฝัดข้าว มีพวกไก่หลายตัวคอยจ้องจิกข้าวเปลือกที่ตกหล่นแถวบริเวณครกตำข้าว มีเด็กสาวคอยไล่ไอ้โต้งหัวโจกตัวใหญ่ คอยจะวิ่งเข้าไปจิกกินข้าว เด็กสาวก็คอยไล่เอาไม้ขว้างไม่ให้มันเข้าไป ส่วนเจ้าพวกไก่รุ่นกระทงคอยจ้องอยู่ห่าง ๆ นาน ๆ จะเข้าไปจิกสักครั้งหนึ่งเพราะกลัว จากนั้นก็มีหมูแม่ลูกอ่อนนอนกกลูกอยู่ในเล้า พวกหมูรุ่น ๆ เดินออกมาเที่ยวหากินแบบเลี้ยงปล่อย เมื่อนั่งพักครู่หนึ่งคิดว่า หากหาไม่พบก็จะต้องไปพึ่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านคงจะได้ผล คิดพลางก็มองดูรอบตัว นึกได้ว่าลูกชายบอกว่าบ้านของคนที่เป็นศัตรูแต่ชาติก่อนนั้นหน้าบ้านมีต้นมะขามใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง ถนนหน้าบ้านติดกับคลอง เมื่อมองดูสภาพที่ตัวนั่งอยู่เห็นสิ่งแวดล้อมตรงกับลูกชายบอกทุกอย่างคิดว่าเรามาถูกแล้ว ศัตรูของลูกชายคงอยู่ในบ้านนี้แน่ บางทีจะเป็นชายที่ผ่าฟืนก็ได้ จึงดีใจเข้าไปถามชายชรากำลังผ่าฟืนอยู่ที่ลานบ้านว่า

"พ่อลุงรู้จักนายเทศบ้านฟ้าคะนองไหม"

ชายแก่ได้ยินก็สะดุ้ง โยนขวานผ่าฟืนลงกลางดินเพราะตกใจที่ได้ยินชายแปลกหน้าเอ่ยชื่อนายเทศ จึงถามด้วยเสียงสั่นว่า

"พ่อถามถึงนายเทศ มีธุระอะไรหรือ"

ชายผู้พ่อเด็กกลับชาติมาเกิด จึงบอกว่า "ฉันอยากจะถามว่าพ่อลุงชื่อเทศหรือเปล่า และเมื่อหนุ่ม ๆ เคยเป็นเพื่อนรู้จักคนที่ชื่อจุ่นหรือเปล่า"

ชายแก่แสดงกิริยาท่าทางตื่นกลัว ถามอย่างละล่ำละลักว่า "พ่อเป็นพวกนครบาล พวกพลตระเวนหรือ"

ชายผู้เป็นพ่อเด็กบอกว่า "เปล่าหรอกพ่อลุง อยากทราบว่าเคยเป็นเพื่อนกับคนชื่อจุ่น ถ้าเป็นเพื่อนฉันมีเรื่องที่จะเล่าให้พ่อลุงฟัง จึงอยากทราบว่า พ่อลุงชื่อนายเทศหรือเปล่า"

ชายชราอึกอัก หยิบผ้าขาวม้าขึ้นมาเช็ดเหงื่อที่ไหลออกมาย้อยหน้า แล้วก็นิ่งชั่งใจอยู่ครู่หนึ่ง จึงตัดสินใจพูดออกมาว่า

"จริง เมื่อหนุ่มฉันเคยชื่อเทศ แต่แล้วฉันเปลี่ยนเป็นชื่อโต เดี๋ยวนี้ไม่มีใครรู้จักชื่อเทศแล้ว และฉันเคยเป็นเพื่อนกับเจ้าจุ่น เพราะเราเป็นเพื่อนรักกันมาก แต่เจ้าจุ่นได้ตายเสียก่อนเมื่อยังหนุ่ม ๆ คิดดูนานปีผ่านมาแล้วฉันก็เสียใจมาจนถึงทุกวันนี้"

พ่อเด็กจึงพูดว่า "หากพ่อลุงรับว่าเป็นเพื่อนกับนายจุ่น เมื่อครั้งสมัยก่อนฉันก็ไม่มีความสงสัยอะไรอีกแล้ว เพราะตรงกับความจริงที่ฉันเคยได้รู้ทราบมาแล้ว"

นายเทศได้ฟังดังนั้นก็มีความสงสัยจึงพูดขึ้นว่า "ฉันสงสัยว่ามีเรื่องอะไรเกี่ยวกับฉันหรือ จึงเที่ยวติดตามหาตัวฉันจนพบ ขอให้บอกให้ทราบด้วย"

พ่อเด็กได้ฟังเช่นนั้น จึงเล่าให้ฟังว่า "เรื่องที่จะเล่านี้ เมื่อพ่อลุงว่าผิดหรือถูกก็โปรดคิดพิจารณาดูเอง คือฉันได้มีลูกชายคนหนึ่ง พอ

อายุได้สัก ๖ ขวบ ก็ขอมีดจากฉันผู้พ่อหนึ่งเล่ม และบอกว่าขอมีดคมอย่างดี ฉันจึงได้หามีดชายธงไปให้ นับแต่นั้นมา เจ้าลูกชายของฉันก็ตั้งหน้าตั้งตาลับมีดอยู่ทุกวัน ฉันได้พยายามถามว่าลับมีดเพื่อประสงค์จะทำอะไรก็ไม่บอก เพียงแต่บอกว่า เมื่อถึงเวลาแล้วก็จะบอกให้รู้ ครั้นเมื่อถึงเวลานี้อายุ ๘ ขวบ บอกว่าถึงเวลาแล้ว ฉันควรจะบอกให้ว่าคนที่จะฆ่า เพราะความแค้นความพยาบาทนั้นคือ "นายเทศ" เป็นผู้เคยได้ใช้มีดแทงนายจุ่นตาย ทั้งที่เป็นเพื่อนรักใคร่กันหนักหนา นายจุ่นเมื่อใกล้จะดับจึงร้องด่าอาฆาต

นายจุ่นชาติก่อน ก็คือลูกชายของฉันในชาตินี้ จะเป็นความจริงแค่ไหน ขอให้พ่อลุงช่วยเล่าให้ฟังด้วย

นายเทศได้ฟังเช่นนั้นก็ตัวสั่นพลางพูดว่า "เป็นความจริงในเรื่องนี้ เด็กที่เกิดมานั้นต้องเป็นนายจุ่นแน่นอน"

พ่อของเด็กจึงบอกว่า "ถ้าเช่นนั้นก็ช่วยเล่าเรื่องให้ฟังถึงต้นเหตุว่า ทำไมเป็นเพื่อนรักเพื่อนเกลอจึงได้ฆ่าแกงกันลงคอ"

เพราะเวลาก็ผ่านไปนานปี ทางบ้านเมืองก็ไม่มีโทษมีทัณฑ์แล้ว ถึงจะเล่าความจริงก็ไม่เกิดความเสียหายอะไร ซ้ำยังจะเป็นประโยชน์พยายามช่วยหยุดยั้งความพยาบาทแก้แค้นให้สุดสิ้นลงได้

ผู้เฒ่าได้ฟังเช่นนั้นก็ก้มหน้าร้องไห้อย่างน่าสงสารอยู่พักหนึ่ง แล้วจึงเล่าเรื่องว่า

"ตลอดเวลาที่ฉันได้ฆ่าเพื่อนที่รักตายนั้น ฉันหาความสุขทางจิตใจไม่ได้เลย ฉันรู้สึกเหมือนตกนรก คอยแต่นึกหวาดกลัวแต่เรื่องว่า เราได้ "ฆ่าเพื่อน" อยู่ตลอดเวลา ได้พยายามปลอบใจตัวเองอย่างไรก็ไม่สำเร็จ

ทั้งเวลานอนคิดอะไรเพลิน ๆ พอนึกถึงได้ฆ่าคนตายแล้วฉันก็ต้องสะดุ้งรีบลุกขึ้นทะโกนออกมาไม่รู้สึกตัวว่า

"ฉันทนไม่ไหวแล้ว ฉันทนไม่ไหว ฉันฆ่าคนตาย ทั้งคนตายเป็นเพื่อนรักของฉัน" จิตใจฉันปั่นป่วนหมด มันทุรนทุรายบอกไม่ถูก ฉันสติเสียเป็นพัก ๆ ฉันอยากร้องไห้ และอยากหัวเราะ อยากจะตะโกน ทั้งที่ไม่รู้ว่าตะโกนเพื่ออะไร ฉันก็ไม่รู้จะพูดอะไร ก็พูดออกมาเหมือนมันเจ็บปวด ความรู้สึกภายในอกในใจ แม้ว่าฉันจะไม่ได้รับโทษทางบ้านเมือง แต่ฉันก็ได้รับโทษในความรู้สึก เป็นกรรมที่สร้างขึ้นเอง ทรมานยิ่งกว่าต้องโทษทางบ้านเมือง ยังมีเวลาสุดสิ้นลง หรือไม่ก็ตายไปตามความผิด แต่ฉันไม่ได้รับโทษจองจำทางร่างกาย แต่ต้องรับกรรมทางจิตใจ มันหนักยิ่ง คอยหวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา คอยสะดุ้งตกใจไม่สิ้นสุด"

พ่อของเด็กได้ฟังและเห็นกิริยาท่าทางของพ่อเฒ่าแล้วก็นึกสงสาร แต่ก็อยากทราบถึงต้นเหตุจึงพูดขึ้นว่า

"ฉันก็เห็นใจที่พ่อลุงได้รับความทรมานทางจิตใจที่ตัวได้สร้างขึ้น กรรมติดตามในความรู้สึกตลอดเวลา ฉันอยากจะทราบว่า ต้นเหตุเกิดได้อย่างไร เพื่อจะได้คิดแก้ไขให้หลุดพ้นกรรมไปได้"

พ่อเฒ่าได้ฟัง ก็หยุดรำพันในการรับทุกข์ทรมานทางจิตใจ เอาผ้าขาวม้าเช็ดน้ำตา แล้วก็ตั้งอกตั้งใจเล่าต้นเหตุให้ทราบว่า

"เมื่อก่อนฉันยังเด็กอยู่ มีเพื่อนอยู่คนหนึ่งชื่อจุ่น เด็กคนนี้อยู่กับท่านสมภารที่วัดเติบโตมาจากวัด ไม่ปรากฏว่าพ่อแม่ของจุ่นอยู่ที่ไหน เมื่อฉันรู้จักก็เห็นอยู่กับท่านสมภารตลอดมา เมื่อเราโตเป็นหนุ่มเราก็ไปเที่ยวเตร่หาความสุขสำราญด้วยกัน หรือจะว่าไปไหนก็ไปด้วยกันเสมอ แม้

จะไปริอ่านรักผู้หญิงเป็นครั้งแรก เราก็ต้องไปด้วยกัน คืนหนึ่งเราไปเที่ยวกันในงานสงกรานต์และเล่นสะบ้า นอกจากจะริอ่านรักผู้หญิงแล้ว เรายังริดื่มเหล้าเป็นครั้งแรกหลังจากงานสงกรานต์ผ่านไปแล้ว คืนหนึ่งเราต่างคนต่างเมาเหล้าเมารักด้วยกัน ต่างก็เดินเปะปะทางกลับบ้านกลับวัดเดินตัวไม่ตรง เป็นครั้งแรกเราเกิดแตกคอผิดใจกันขึ้นเพราะต่างคนต่างเมา จุ่นเป็นคนดื่มเหล้าเมาไปแล้ว มักมีกิริยาดุร้ายผิดกับเวลาธรรมดาตรงกันข้ามเวลาไม่เมาจุ่นมีกิริยาเรียบร้อย คืนนั้นเราคุยกันไปคุยกันมาระหว่างทาง เราพูดถึงผู้หญิงสาวที่ได้พบได้สนทนาด้วยกัน แต่แล้วจุ่นกำลังเมาแสดงกิริยาโกรธโดยไม่มีเหตุผล ฉันก็ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ จุ่นก็เกิดอาละวาดด่าฉัน ชกต่อยฉันหาว่าฉันเป็นเพื่อนทรยศ กูจะฆ่ามึงให้ตายสมกับมึงทรยศ พูดแล้วก็ไล่เตะต่อยฉันเหมือนคนบ้า ฉันก็หลบหลีก เพราะฉันก็เมาเหมือนกัน ฉะนั้นฉันจึงโกรธแค้น อยู่ดี ๆ ก็จะฆ่ากันง่าย ๆ ความเป็นเพื่อนรักกันมาก่อนลืมหมด เหลือแต่ความโกรธ ลืมตัว ฉันชักมีดที่พกออกมาแล้วก็แทงไปตามตัวของเพื่อนไม่รู้ว่าถูกที่ไหนบ้าง แต่แล้วก็ได้ยินเสียงเพื่อนร้องเพราะความเจ็บปวดบาดเจ็บที่ถูกมีดแทงที่สำคัญและสาหัส พอได้ยินเสียงเพื่อนร้องก็ได้สติ ความเมาก็หายสิ้น มีแต่ความตกใจกลัวตัวสั่น วิ่งเข้าไปประคองเพื่อนแล้ว ฉันก็ร้องไห้พลางพูดว่า

"เพื่อนเอ๋ย ฉันผิดไปแล้ว ฉันไม่ได้ตั้งใจจะฆ่าเพื่อน แต่ฉันเมาคุมสติไม่อยู่" พูดพลางฉันก็ร้องไห้จะกอดเพื่อน แต่เพื่อนมันโกรธแม้มันจะบาดเจ็บสาหัสมันก็ไม่ยอมให้กอด เคราะห์ดีมีดมันหลุดมือเสียก่อน มันใช้กำลังที่มีอยู่ทุบหน้าฉันด้วยความโกรธ และหายเมาแล้วเสียง

เพื่อนพูดด้วยความอาฆาตคำสุดท้ายว่า “มึงอ้ายเทศ กูจะขอเกิดมาแก้แค้นมึงจงจำไว้”

มันพูดด้วยความพยาบาท เสียงมันกัดฟันส่ายหน้าไปมา ฉันได้พยายามประคองไว้ในอ้อมแขนอ้อนวอนขอโทษ แต่ที่สุดเจ้าเพื่อนรักก็ขาดใจลงในไม่ช้า ฉันก็กอดศพเพื่อนรักแล้วร้องไห้รำพันความรักความเป็นเพื่อน พอได้สติฉันก็นึกกลัวความผิดอาญาหลวง จึงหยิบมีดมาขุดหลุมเพื่อฝังศพเพื่อนรักให้พ้นความผิด เคราะห์ดีในสมัยนั้นที่ทางแถวนั้นมันเปลี่ยว ไม่มีผู้คนเดินผ่านไปมา ทั้งสองข้างเป็นป่ารก ทั้งคนรือกันว่าทางนี้ผีดุ เราทั้งสองเมาจึงไม่ได้นึกกลัวผีกลัวสางอะไร ฉะนั้นความกลัวผิดทำให้ฉันออกแรงขุดดิน อาศัยแสงเดือนส่องสว่างพอมองเห็น ทำให้ฉันขุดหลุมได้ลึกพอที่จะฝังซากของจุ่นลงไปได้ พ้นสุนัขได้กลิ่นก็จะคุ้ยเขี่ยเอาศพขึ้นมากัดกินซาก และลึกพอที่จะไม่ส่งกลิ่นเมื่อศพเน่าขึ้นไปไม่ไกลนัก ทั้งเป็นที่ไม่ค่อยมีคนเดินผ่านทั้งเวลากลางวัน เพราะหมู่บ้านอยู่ห่างออกไปมาก คืนนั้นกว่าจะขุดหลุมลึกและฝังร่างของเพื่อนรักลงไปได้ ก็เกือบใกล้สว่าง เมื่อกลบดินให้เรียบไม่ให้เป็นที่สงสัยเสร็จเอาดินเก่าโรยอยู่ข้างหน้า แล้วหาใบไม้ล่วง ๆ ไปสุมไว้พอพลางตา หากมีคนผ่านไปมาไม่มีใครรู้ว่ามีร่างของมนุษย์อยู่ใต้ดิน เมื่อจัดการเรียบร้อย ฉันก็เดินร้องไห้กลับบ้าน หลังจากนั้นฉันก็เอาเสื้อผ้าที่เปื้อนเลือดห่อก้อนอิฐแล้วมัดด้วยเชือกแน่นหนา พอค่ำก็พายเรือออกไปกลางแม่น้ำ โยนถ่วงลงไปให้จมลงก้นลำน้ำ แล้วฉันก็กลับมาบ้านด้วยความกลัว ความหวาดสะดุ้งอยู่ตลอดเวลา เรื่องนี้ถึงจะไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่ฉันก็รู้ตัวเองได้ทำชั่วทำผิด มีบาปติดตัวอยู่ตลอดเวลา ส่วนทางวัดหลวงตาซึ่งเป็นสมภาร

เป็นผู้ปกครองจุ่นก็อายุแปดสิบกว่าแล้ว ทีแรกเห็นจุ่นหายไปก็ถามลูกศิษย์และพระเณรที่วัดนั้น มีใครเห็นบ้าง ก็ไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่ก็ไม่มีใครนึกว่าจุ่นจะถูกฆ่าตาย เพราะไม่มีเหตุผลที่จะต้องนึก พระและศิษย์ในวัด ส่วนมากก็นึกว่าจุ่นคงจะไปช่วยชาวบ้านเขาทำนาทำสวน เพราะเคยหายไปนาน ๆ ไปอาสาชาวบ้านทำสวนทำนาแล้วก็กลับมา ฉะนั้นการปิดความลับก็ง่ายเข้า ไม่มีใครสงสัย ไม่มีใครพบหลุมที่ฝังซาก การตายของจุ่นก็เป็นการหายสาบสูญอย่างลอย ๆ ตลอดมา นี่แหละเป็นเรื่องต้นเหตุที่ฉันได้รับกรรมตลอดมาจนถึงทุกวันนี้"

พ่อของเด็กได้ฟังก็พิจารณาดู ตามที่ชายผู้มีอายุเล่าให้ฟังก็เห็นใจว่า การฆ่ากันตายครั้งนั้นมิได้มีความตั้งใจเจตนา ทั้งมองเห็นเหตุการณ์ในสมัยนั้นคงจะจริงตามที่ผู้มีอายุเล่าให้ฟังจึงพูดขึ้นว่า

"เหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว ก็อยากจะให้เหตุเหล่านี้ระงับลงด้วยการอโหสิกรรมกันเสีย อย่าได้จองเวรจองกรรมกันต่อไปอีกเลย ลองมองหาทางใดที่จะปฏิบัติบ้างลองคิดดูให้ดี"

พ่อเด็กพูดเชิงหารือดู ชายมีอายุตื่นเต้นหน้าตากลับมีสีเลือดขึ้นมาด้วยความปีติแล้วพูดว่า

"ถ้าทำได้เช่นนั้น ก็นับว่าช่วยฉันให้พ้นจากขุมนรกได้ ฉันตกนรกมานานแล้ว โปรดให้จิตใจของฉันสงบเหมือนคนธรรมดา พ้นความทุกข์พ้นร้อนฉันก็จะสบายใจ ในชีวิตนี้ฉันจะไม่ลืมบุญคุณตลอด โปรดช่วยให้ฉันพ้นขุมนรก"

เมื่อพ่อของเด็กรับปากว่า จะพยายามหาทางช่วยให้ลูกชายเลิกคิดอาฆาตพยาบาทอโหสิกรรมให้อภัย เพื่อยุติจองเวรจองกรรมกันต่อไป

เพราะเห็นนายเทศมีความหวาดกลัวสะดุ้งสะเทือนทางจิตใจ ทรมานต่อกรรมที่ตัวเคยสร้างมาแล้วเหมือนคนครึ่งบ้าครึ่งดี เมื่อนึกถึงเรื่องที่ได้ประกอบกรรมแล้วตัวสั่นใจสั่น พอนึกถึงบาปเปลี่ยนแปลงจิตใจทันที ทำให้เกิดโรคประสาททางสมองขึ้นมาเป็นสภาพที่ตกอยู่ในโรคจิตชนิดหนึ่ง เมื่อได้พิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้ว ก็จะมองเห็นกรรมสนองอย่างหนักทางใจ มิใช่ทางกายที่รับโทษจองจำ ซึ่งยังเบากว่ากันมาก

เมื่อพ่อของเด็กลานายเทศกลับไปบ้านแล้ว พยายามตรึกตรองว่าทำอย่างไรดีที่จะพูดให้ลูกชายอายุ ๘ ขวบ เข้าใจถึงการจองกรรมของเวรเป็นทุกข์ทรมาน ให้เลิกคิดพยาบาท เลิกคิดที่จะฆ่าฟันกันต่อไป แต่ได้พยายามหาทางออกให้ดีที่สุด อย่างบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น คิดไม่ตกว่าจะทำอย่างไรดี ถ้าจะพานายเทศไปพบกับลูกชายที่บ้านก็ทำไม่ได้เด็ดขาด เพราะเป็นเวลาหน้าสิ่วหน้าขวาน แม้ฝ่ายหนึ่งจะเป็นเด็ก แต่มีจิตใจเข้มแข็งด้วยแรงอาฆาตพยาบาท ส่วนนายเทศแม้จะเป็นผู้ใหญ่แต่ก็ตกอยู่ในความหวาดกลัว จิตใจอ่อนแอคงจะไม่สามารถจะรักษาตัวได้ เพราะหมดกำลังใจ เหมือนแกะสู้กับลูกเสือ แม้เสือจะตัวเล็กก็มีอำนาจเหนือ คิดไปคิดมาที่จะช่วยนายเทศผู้เป็นศัตรูของลูกชายก็จนปัญญา จนเบื่อข้าวปลาอาหาร ลูกชายสังเกตเห็นจึงถามพ่อว่า

"พ่อเป็นอะไรไป หมู่นี้กินข้าวปลาไม่ลง แล้วพ่อว่าไปสืบหาเจ้าเทศเพื่อนทรยศได้ความว่าอย่างไร"

ผู้พ่อได้ฟังก็สะดุ้ง แล้วพูดขึ้นว่า "พ่อไม่สบายใจเพราะเรื่องของลูก เหตุก็เพราะพ่อมีความรักลูกมาก หากลูกได้ปฏิบัติตามที่ลูกตั้งใจแก้แค้นอาฆาตทำลายชีวิตนายเทศแล้ว พ่อก็รู้สึกว่าเหมือนลูกได้ทำลายชีวิตของพ่อเหมือนกัน"

เจ้าลูกชายสงสัยถามขึ้นว่า "ทำไมถึงได้เป็นอย่างนั้นล่ะ ฉันไม่เข้าใจ แรก ๆ พ่อก็รับปากว่าจะช่วยกันกำจัดศัตรูของลูก มาบัดนี้พ่อกลับมาพูดอีกอย่างหนึ่งไม่เข้าใจ"

พ่อของเด็กถอนหายใจแล้วก็พูดขึ้นว่า "ที่พ่อพูดออกไปครั้งแรกก็เพราะความรักที่มีต่อลูก จะมีเหตุอะไรพ่อก็เข้าข้างลูกเสมอ เป็นธรรมดาของพ่อที่รักลูกจนหลง แต่มาคิดดูคราวนี้พ่อมีความอาลัยเสียดายลูก เพราะทุกวันนี้พ่อแม่ลูกเราอยู่ด้วยกันมีความสุขอย่างใกล้ชิด ไม่เคยลำบาก ไม่เคยห่างกันเลย เงินทองเราก็มีพอที่จะหาความสุขได้ หากลูกได้แก้แค้นฆ่านายเทศเขาตาย ลูกกับพ่อคงจะต้องแยกกันอยู่คนละแห่ง เพราะทุกวันนี้เราจะฆ่าแกงกันอย่างง่าย ๆ ไม่ได้ เพราะบ้านเมืองมีขื่อมีแป ทางการเขาคงไม่ยอมให้พลเมืองมาฆ่ากันง่าย ๆ ตามใจชอบ แม้ลูกจะเป็นเด็กเขาจะถือว่าเป็นเด็กอันธพาลมีใจคอเหี้ยมโหดดุร้าย อย่างน้อยเขาก็จะพรากลูกจากพ่อแม่เข้าไปอยู่ในโรงเรียนดัดสันดานกักกันอยู่บนเกาะจำกัดเขต ไม่ปล่อยไม่มีกำหนดจะปล่อยออกมาให้เป็นอิสระ ถ้าลูกคิดดูให้ดีเลิกผูกใจเจ็บแค้น เลิกผูกพยาบาทอาฆาต ไหนเรื่องมันเป็นชาติก่อนอโหสิกรรมให้เขาแล้ว ทุกฝ่ายก็จะมีความสุข รวมทั้งพ่อทั้งแม่ด้วย เป็นการชนะใจที่ไม่ผูกเวรไม่จองเวร ขอให้ลูกคิดดูให้ดี"

เจ้าลูกชายฟังพ่อก็ไม่พอใจถามว่า "ทำไมคนเราเมื่อมันฆ่าเราได้เราก็ฆ่ามันได้ ยุติธรรมดีแล้วนี่ อ้ายเรื่องเวรกรรมฉันไม่กลัว เมื่อตั้งใจจะแก้แค้นให้ได้ก็ต้องแก้แค้นมันให้ได้ จะมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นไว้ทีหลัง ถึงฉันจะต้องจากพ่อจากแม่ไป มันสุดแต่บุญกรรม ฉะนั้นพ่อไม่ต้องมาพูดเกลี้ยกล่อมให้ฉันกลับใจ ไม่มีหวังหรอกพ่อ"

พ่อของเด็กนึกอยู่ในใจว่า อ้ายลูกเรานี่ทั้งดื้อทั้งรั้นและอวดดี ตั้งใจทำอะไรก็ไม่ยอมเปลี่ยนใจ เราจะพยายามอธิบายอย่างไรมันคงไม่ยอมและคงจะไม่สำเร็จ คิดแล้วก็นิ่งอยู่ ตั้งใจจะหาอุบายอย่างอื่นต่อไป แต่แล้วพ่อของเด็กก็แอบไปติดต่อกับนายเทศหาทางที่จะช่วยให้เหตุการณ์เข้าสู่ปรกติ วันหนึ่งลูกชายถามพ่อว่า

พ่อบอกว่าจะพาฉันไปหาอ้ายเพื่อนทรยศจะได้คิดบัญชีให้เสร็จเรื่องเสร็จราวสักที ฉันคอยมาก็นานพอแล้ว เมื่อไหร่พ่อจะช่วยฉันล่ะ

พ่อได้ฟังลูกชายพูดเช่นนี้ จึงบอกว่า "หมู่นี้พ่อใจคอไม่สบาย กินก็ไม่ได้ นอนก็ไม่หลับ เพราะความรักลูกและอยากจะขอ........"

ยังไม่ทันผู้พ่อจะพูดจบ เจ้าลูกชายก็ขัดขึ้นว่า "พ่ออย่าขอชีวิตอายคนทรยศต่อเพื่อนเลย ไม่มีหวังหรอกฉันบอกแล้ว ว่าฉันให้ไม่ได้ถ้าพ่อจะขออย่างอื่นฉันจะให้ทุกอย่างยกเว้นขอชีวิตอ้ายคนทรยศต่อเพื่อน"

พอพูดจบผู้เป็นพ่อก็เอ่ยขึ้นว่า "พ่อรู้ว่าลูกใจแข็งเหมือนหินพ่อไม่สามารถจะชักจูงให้ลูกเห็นผิดเป็นชอบ แต่เมื่อลูกพูดว่าพ่อจะขออะไรลูกก็จะปฏิบัติทุกอย่างแต่ไม่ยอมให้ชีวิตอ้ายคนทรยศอย่างเดียวเท่า-นั้น พ่อขอบใจลูกมาก ลูกก็รู้ว่าเราเป็นชาวพุทธนับถือพุทธศาสนา ฉะนั้นพ่อคิดว่าจะทำให้ลูกสบายใจ และพ่อก็สบายใจด้วย ในบ้านเราจะจัดการเลี้ยงพระถวายอาหารเพล แล้วเราพากันถือศีลบริสุทธิ์สัก ๓ วัน แล้วหลังจากนั้น พ่อจะพาลูกไปหานายเทศศัตรูเก่า ที่ลูกได้พยาบาทจองเวรคิดจะเอาชีวิต พ่อรับปากว่า พ่อจะพาลูกไปหลังจากถือศีลบริสุทธิ์แล้ว"

เจ้าลูกชายได้ยินเช่นนั้น ก็ดีใจรีบรับปากว่า "ตกลงพ่อฉันจะถือศีล ๕ ตามที่พ่อบอกให้เคร่งทั้ง ๓ วัน แม้แต่ยุงฉันจะไม่ยอมตบ

"พ่อได้ยินลูกรับปากเช่นนี้ก็ดีใจ แล้วกำหนดวันจัดงานเลี้ยงพระเป็นการภายในครอบครัว และบอกภรรยาให้รู้ และขอแรงเพื่อนบ้านมาทำอาหารหวานคาวแล้วต่างก็ช่วยกันดีใจ

ครั้นเมื่อถึงกำหนดวันเลี้ยงพระ ทั้งพ่อแม่ลูกต่างก็อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อเตรียมจะรับศีล ๕ และฟังพระสวดพระพุทธมนต์ด้วยจิตศรัทธา ด้วยใจบริสุทธิ์ และเกิดปีติในการบุญครั้งนี้ ส่วนพวกเพื่อนบ้านที่ชำนาญในทางกับข้าวและของหวาน ต่างมาช่วยจัดหุงหาอาหารตามที่ตนถนัด เพื่อถวายพระฉันเพลและเลี้ยงคน ต่างคนทำหน้าที่ไม่ว่าสาวหรือแก่ ต่างสมัครเต็มใจช่วยงานมิได้เกรงความเหน็ดเหนื่อยแสดงถึงน้ำใจในหมู่บ้าน ต่างก็ร่วมมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ทั้งครอบครัวของพ่อเด็กก็เป็นคนมีจิตใจอารีอารอบต่อเพื่อนบ้านเป็นคนใจบุญจึงเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป อาหารทางโรงครัวเรียบร้อย พอดีพระสงฆ์ที่นิมนต์ก็มาถึงบ้าน ผู้ที่มาช่วยงานก็พากันตักน้ำล้างเท้าพระสงฆ์ก่อนที่ท่านจะขึ้นไปบนเรือนพ่อได้แนะนำลูกชายเข้าไปกราบท่านสมภารซึ่งเป็นผู้อาวุโสในหมู่สงฆ์ ซึ่งท่านเข้านั่งลำดับเป็นองค์ต้น ท่านสมภารก็ทักทายปราศรัยให้ความเอ็นดูแก่เด็ก ถามถึงความรู้ต่าง ๆ เด็กก็ตอบได้อย่างฉะฉาน ทำให้ท่านสมภารมีความพอใจมากหันไปยิ้มกับพ่อของเด็กแล้วพูดว่า

"ลูกของโยมคนนี้เฉลียวฉลาดกว่าเด็กอื่น ๆ อายุรุ่นเดียวกัน ที่อาตมาเคยพบมา"

พ่อเด็กมีความพอใจ ที่ท่านสมภารชมบุตรชายของตัว ก้มตัวกราบลงแล้วพูดว่า

"ผมอยากถวายให้เป็นศิษย์หลวงพ่อช่วยอบรมสอนศีลธรรม เพื่อจะเป็นคนดีต่อไปภายหน้า

ท่านสมภารหัวเราะแล้วพูดว่า "เออ ดี/. ดี/. อาตมาชอบมาก ถ้ามีเด็กฉลาดเข้าใจอะไรง่าย ๆ อย่างนี้ ถ้าได้มีโอกาสเรียนศีลธรรม ในทางพุทธศาสนาแต่อายุยังน้อย ๆ อย่างนี้ โตขึ้นก็จะแตกฉานมีความรู้ซึ้งในหลักพระธรรมคำสอนขององค์พระตถาคต ศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกมาก เวลานี้เรามีแต่ผู้ขึ้นชื่อว่าถือศาสนาพุทธมากมายแต่ความจริงส่วนมากสักแต่ว่านับถือพุทธ รู้แต่ไหว้พระทำบุญใส่บาตรฟังพระเทศน์ เห็นว่า แต่ครั้งปู่ย่าตายายก็นับถือต่อ ๆ กันมา รู้เพียงหยาบ ๆ ว่าทำบุญแล้วขึ้นสวรรค์ ทำบาปแล้วตกนรก นอกนั้นไม่สนใจที่จะศึกษาหาความรู้ จึงไม่ซาบซึ้งเข้าถึงหลักธรรมส่วนมากไม่เคยปฏิบัติ อันพระพุทธศาสนานั้นล้ำเลิศประเสริฐสุด แต่ชาวพุทธยังเข้าไม่ถึง ข้อนี้อาตมาก็เศร้าใจ บางคนไม่รู้ว่าศาสนาพุทธนั้นมีหลักปฏิบัติอะไรบ้าง ถ้ามีใครถามแล้วก็ตอบไม่ได้ ไม่สมกับเป็นชาวพุทธเลย ทั้งการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของเรา ก็รู้สึกเอื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ไม่สมกับพุทธศาสนา เป็นศาสนาอันล้ำเลิศของโลก"

เด็กชายทะนะมีความสนใจในท่านสมภารยิ่งขึ้น ถามโน่นถามนี่ ท่านก็ตอบด้วยใจเมตตากรุณา พ่อของเด็กก็มีความปีติมากขึ้นที่ได้เห็นลูกชายของตนสนใจในทางพระจึงพูดกับท่านสมภารว่า ผมอยากจะเรียนถามหลวงพ่อว่า

อันฆราวาสผู้เป็นพุทธศาสนิกชน ควรจะปฏิบัติอย่างไรให้สมกับที่เราได้มีโอกาสเกิดมาในร่มโพธิ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า"

ท่านสมภารยิ้มด้วยอารมณ์ดีแล้วพูดว่า "ดีแล้วที่โยมถามมาเช่นนี้ ข้อแรกคฤหัสถ์ควรจะมีศีลปฏิบัติอย่างต่ำนั้น มีศีล ๕ และศีล ๘ และศีล ๑๐ อาตมาอยากจะแนะนำปุถุชนทั้งหลายควรจะปฏิบัติศีล ๕ ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตเป็นประจำ แต่ปลูกความศรัทธาขอให้บริสุทธิ์สะอาดก็จะเกิดเป็นศิริมงคลแก่ตัวเอง หากสามารถจะปฏิบัติศีล ๘ หรือ ศีล ๑๐ ได้ก็ยิ่งประเสริฐ หรือจะปฏิบัติศีลในวันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ หรือวันสำคัญในทางพุทธศาสนา นาน ๆ ครั้งก็ได้

หลักพุทธศาสนามาจากธรรมชาติ ที่สามารถจะพิสูจน์ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลักธรรมขององค์ท่านมุ่งหวังที่จะกำจัดทุกข์ กำจัดความเดือดร้อน เช่นมนุษย์เราได้ประสบปัญหาอย่างทุกวันนี้ บุคคลใดสร้างกรรมดีมีศีลมีสัตย์ มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ มีจิตใจเมตตากรุณาเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียนมนุษย์และสัตว์ปฏิบัติศึกษาหลักธรรม บุคคลใดสร้างบุญสร้างกุศลเรียกว่าบุญกรรม หากผู้ใดทำชั่วสร้างบาปก็เรียกว่าบาปกรรม พระพุทธศาสนาถือกรรมเป็นสัจจธรรมเชื่อกรรมลิขิตผู้ใดสร้างกรรมดีกรรมชั่ว ย่อมเป็นสมบัติมรดกติดตามสนองตลอดไปที่ต้องใช้กรรม ฉะนั้นทางพุทธศาสนาจึงมิให้บุคคลไม่ให้เชื่อโชคเชื่อลาง เชื่อฤกษ์เชื่อยามอย่างงมงาย ทุกอย่างตัวเรารู้ดีกว่า ผู้อื่นจะทุกข์สุข เดือดร้อนหรือสบายอกสบายใจก็อยู่ที่ใจของเรา หากเราทำบุญสร้างความดี เราก็รู้สึกสบายใจ หากเราทำความชั่วสร้างบาปใจเราก็ไม่สบายเกิดเป็นทุกข์ แม้จะไม่มีใครรู้ใครเห็นเราก็รู้เห็นของเราเอง

พวกที่ได้ฟังท่านสมภารชักนำให้เข้าใจถึงเรื่องพระพุทธศาสนา ต่างก็สนใจกันมาก พากันนั่งนิ่งฟังแม้แต่เด็กทะนะก็สนใจนิ่งฟังท่าน

สมภาร ด้วยเกิดความซาบซึ้งผิดกับเด็กธรรมดาทั่วไป ในอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ความรู้สึกเกินเด็กที่มีอายุน้อย คล้ายความรู้สึกของผู้มีอายุที่บรรลุนิติภาวะ ฉะนั้นจึงได้เข้าใจในธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามที่ท่านสมภารชี้แจงให้ทราบทุกสิ่ง และได้ซักถามเหตุผลที่เหมาะสม กับผู้สนใจศึกษาในหลักศาสนาแห่งศีลธรรมทำให้ผู้ใหญ่อยู่ในที่นั้น ต่างพากันแปลกประหลาดใจไปตามกัน ที่ได้ยินเด็กถามท่านสมภารว่า "อันฆราวาสผู้ครองเรือนการปฏิบัติอย่างไร จึงจะเกิดความสุขความสบาย"

ท่านสมภารยิ้มด้วยความพอใจแล้วพูดขึ้นว่า

"อันมนุษย์ที่เราเกิดมาในโลกนี้ เมื่อมีความคิดสมบูรณ์แล้ว ก็ต้องการแสวงหาความสุขความสบายอยู่ดีกินดีด้วยกันทุกคน ไม่มีคนใดต้องการความทุกข์ความยากความลำบาก ความแก่ความเจ็บความตาย ความเศร้าโศกเสียใจ แต่ก็ไม่มีใครหนีความทุกข์เหล่านี้ให้พ้นได้ความทุกข์ความเศร้าโศกเสียใจเป็นภัยของธรรมชาติอันใหญ่หลวงคู่กับโลกตลอดมา ที่หมู่มวลมนุษย์และสัตว์เกลียดชังหวาดกลัว จึงมีมนุษย์ที่กระเสือกกระสนดิ้นรนเพื่อหาทางออก ที่จะหลีกหนีให้พ้นเพลิงทุกข์อันนี้ แต่ก็ไม่มีผู้ใดหนีพ้นไปได้ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นจอมจักรพรรดิ์ผู้ทรงแสนยานุภาพยิ่งใหญ่ผู้มีอำนาจเหนือมนุษย์ทั้งหลาย หรือเศรษฐีมั่งมีทรัพย์สินมหาศาล หรือแพทย์ผู้ทรงความสามารถที่จะรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้ต่อชีวิตยืนยาวไปได้ หรือยาจกเข็ญใจก็ไม่มีใครล่วงพ้นความทุกข์ไปได้ เมื่อญาติโยมได้ฟังอาตมาพูดมานี้ ถ้าได้ใช้สติปัญญาไตร่ตรองดู ก็จะเห็นจริงตามที่อาตมาพูดคราวนี้เรามาพูดถึงว่า ทำอย่างไรฆราวาสผู้ครองเรือน ควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเกิดความสุข อยากจะชี้ให้เห็นการทำดีเวลานี้ ในปัจจุบันนี้ที่พวก

ญาติโยมมาประชุมพร้อมหน้าในงานเลี้ยงพระฉันเพลวันนี้เป็นการสร้างกรรมดี การสร้างความดีนั้น จะมากจะน้อยเท่าใด แม้เกิดมีจิตศรัทธาแล้วก็จะทำให้จิตใจญาติโยมทั้งหลายเกิดความปีติยินดีชื่นบานขึ้นมาในทันที ไม่มีความเศร้าหมองเพราะไม่เห็นแก่ตัว มีแต่ความกรุณาแม้แต่เพียงระยะสั้น ๆ ก็อิ่มเอิบใจ

การครองเรือนเพื่อหาความสุขความสบาย ย่อมจะต้องกำจัดความทุกข์ การกำจัดทุกข์ ซึ่งเป็นมารของความสุขนั้น ย่อมจะต้องรู้ถึงต้นเหตุของความทุกข์และทางกำจัดทุกข์เสียก่อน อุปมาเหมือนต้นไม้มีพิษ เราจะต้องตัดกิ่งตัดปลายย่อมจะไม่สามารถจะกำจัดได้ หากเราไม่สามารถจะขุดรากแก้วโค่นทิ้งเสีย เหตุแห่งทุกข์ก็เช่นเดียวกัน หากเราแก้ไขปลายเหตุ ก็ไม่สามารถกำจัดทุกข์ได้ ธรรมะของพระพุทธองค์ ชี้ทางให้เราเห็นต้นเหตุแห่งทุกข์เกิดจาก ราคะ โทสะ โมหะ เหล่านี้ ทำให้ก่อเกิดความอิจฉาริษยา อาฆาตพยาบาทจองเวร คอยทำลายทรัพย์สินและชีวิตให้ย่อยยับและฉิบหาย คอยแก้แค้นสังคมของโลกทุกวันนี้ปั่นป่วน ความทุกข์ยาก ความเดือดร้อน เหตุเกิดเพราะมัวเมาหลงใหลในรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัสงมงายในอำนาจวาสนา หมกมุ่นอยู่กับราคะตัณหาในความกำหนัด ทำให้หูหนวกตาบอดหลงอยู่ในกองทุกข์ ว่าเป็นความสุข จมอยู่ในกองกิเลสตัณหา ธรรมของพระพุทธองค์ ปลุกผู้หลงใหลงมงายให้รู้สึกตัวตื่นจากกองกิเลส ถอนตัวจากความชั่วร้าย มองเห็นทางกำจัดกิเลสความชั่วร้ายคือราคะ โทสะ โมหะ ให้ดับลงได้เมื่อรู้ว่ามันจะเกิดขึ้นก็พยายามใช้ศีลสมาธิปัญญาพิจารณามาเป็นพลังขับไล่มารชั่วนี้ ทำลายให้ดับสูญไปอย่าให้มันเกิดขึ้นในความรู้สึก ถ้าผู้ใดปฏิบัติได้เช่นนี้ ผู้นั้นก็จะเกิดสุขขึ้นมาด้วยความสงบ แม้ปุถุชนธรรมดาไม่สามารถจะกำจัด

กิเลสตัณหาพวกราคะ โทสะ โมหะ ให้สูญหายได้อย่างถาวร ดังเช่นพระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีลผู้บำเพ็ญเพื่อบรรลุพระอรหันต์ก็ดี แต่ก็กำจัดให้มันห่างออกไป คอยระวังอย่าให้มันมาใกล้เพียงนี้ก็ยังดี เพราะกิเลสตัณหาเหล่านี้ยิ่งห่างไกลเพียงไร เราก็ไกลจากความทุกข์เท่านั้น

อันปุถุชนทั้งหลายจงสังวรณ์ว่า เราจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเกิดสุข เมื่อเราได้กำจัดความโลภ โกรธ หลง ลงได้ ความพยาบาท ความอิจฉาริษยา การจองเวรจองกรรม ก็จะไม่มี จงตั้งอยู่ในความเมตตา เพราะความเมตตาเป็นเครื่องทำลายความพยาบาท ความโกรธแค้น ความอิจฉาริษยาจองเวรจองกรรมให้สิ้นลง ขอให้ปฏิบัติดังที่อาตมาได้กล่าวมาแล้ว วันนี้อาตมามีความยินดีที่ญาติโยมขอร้องให้พูดเรื่อง การครองเรือนของฆราวาสทางธรรม เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่จะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องและมีผู้ถามว่าปัจจุบันจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะได้ผลดี อาตมาขอตอบว่า ปัจจุบันหมายถึงการกำลังมีความรู้สึกหนาวร้อนหิวและอิ่ม รู้ดีรู้ชั่วคือเป็นชีวิตปัจจุบันฉะนั้นขอให้เร่งรีบทำความดีสร้างบุญสร้างกุศล อย่าให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ต่อไปปัจจุบันก็จะเลื่อนไปเป็นอดีตที่มีประวัติอันงดงามและจะเป็นอนาคตที่เจริญรุ่งเรือง สดใส ยังมีคนส่วนมากนึกถึงชีวิตอดีตก็เกิดความเศร้าหมอง อาตมาขอให้สาธุชนลืมเรื่องอดีตที่เศร้าหมองแม้จะรู้ว่าผิดก็ไม่สามารถแก้ไขให้ได้ดีได้ แต่อย่าลืมความกตัญญูกตเวทีผู้มีพระคุณ ต้องระลึกไว้เพื่อศิริมงคลแก่ตนเอง แล้วขอเร่งสร้างความดีในปัจจุบัน ส่วนอนาคตนั้นไม่แน่นอนเหมือนปัจจุบัน จะทำอะไรอย่าปักใจจนเกินไป ทุกอย่างในโลกย่อมจะเปลี่ยนแปลงชั่วหรือดี ที่เราจะทำก็อยู่ในปัจจุบัน หลักธรรมของพระพุทธศาสนา คือเหตุผลตามความเป็นจริงที่พิสูจน์ได้

ฉะนั้นธรรมะของพระพุทธองค์จึงนิยมให้ผู้ได้ยินได้ฟัง แล้วนำไปไตร่ตรองสอบสวนพิจารณาดูให้ดี เมื่อแน่ใจว่าปฏิบัติแล้วจะเกิดผลจึงค่อยเชื่อ พุทธศาสนาไม่บังคับกดขี่ให้ผู้อื่น เชื่ออย่างงมงาย เป็นศาสนาเสรี เราสามารถที่จะค้นคว้าหาข้อเท็จจริงได้ หากมีความข้องใจก็วิจารณ์ด้วยเหตุผลให้ชัดเจนแจ่มใส ไม่ให้หลงเชื่องมงายว่า การกราบไหว้เป็นการประจบเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ก็ไม่สามารถจะบันดาลเหตุร้ายให้กลายเป็นดีได้ พุทธศาสนาท่านให้เชื่อกรรม การสร้างกรรมดี กรรมชั่ว เป็นสมบัติของเราโดยเฉพาะบุคคล เป็นมรดกที่เราจะต้องรับหลีกเลี่ยงไม่ได้ทุกชีวิตจะต้องเป็นไปตามกรรมลิขิต กรรมจะเป็นเงาติดตามเราตลอดไปผิดกันแต่กรรมดีกรรมชั่ว ญาติโยมทั้งหลายจงใช้สติปัญญาพิจารณาให้เห็นธรรมที่ควรจะรู้ ควรจะเห็น ควรจะปฏิบัติ ธรรมของพระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อผู้อ้างตำรับตำรา ไม่ให้เชื่อเสียงเล่าลือ ให้เชื่อเมื่อตนเองได้พิสูจน์แล้ว ผู้ใดปฏิบัติธรรม ผู้นั้นย่อมประจักษ์ด้วยตนเอง "ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม" พระธรรมย่อมนำความสุขมาให้ผู้ประพฤติธรรม ผู้ประพฤติธรรมย่อมไม่ไปสู่ทุคติ ผลแห่งอานิสงส์ในธรรมที่ตนได้ประพฤติดีแล้ว พระธรรมให้ผลแก่ผู้ปฏิบัติไม่เลือกการเวลา ให้ผลสงบสุขทางใจทุกเวลาที่ปฏิบัติอาตมาก็ได้ชี้แจงเหตุผลให้ญาติโยมนำไปพิจารณาแล้ว บัดนี้อาตมาขอให้ญาติโยมทั้งหลาย เทิดทูนพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้เหนือเกล้าและจงจำพระธรรมคำสอนของพระองค์แนบไว้ในดวงใจ เพราะเป็นหลักธรรมอันสูงค่าประมาณมิได้ สามารถจะปราบมนุษย์ที่มีจิตใจดุร้ายให้สงบลง ธรรมของพระองค์สามารถที่จะทำลายความเดือดร้อนของโลกให้สงบลงเป็นธรรมของพระพุทธองค์ประเสริฐล้ำเลิศกว่าธรรมทั้งหลาย สามารถจะ

ช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นกองทุกข์ไปได้ พุทธศาสนาจึงส่องแสงรัศมีคู่โลกไม่มีล้าหลังทุกยุคทุกสมัยตลอดไป

วันนั้น หลังจากการเลี้ยงพระเจริญพุทธมนต์และกรวดน้ำตามประเพณีเสร็จแล้ว ก็มีการเลี้ยงอาหารชาวบ้านและเพื่อนฝูงที่มาช่วยงาน เป็นที่สนุกสนานรื่นเริงตามภาษาชาวบ้านทั่วไป หลังจากเลี้ยงพระผ่านไปในเย็นวันนั้น พ่อของเด็กชายทะนะก็เห็นอารมณ์ลูกชายผ่องใสสนใจในศีลธรรม เคร่งครัดในศีล ๕ ก็มีความดีใจ เมื่อแขกและชาวบ้านกลับหมดแล้วยามเย็นลูกชายก็นั่งสนทนากับพ่อแม่พูดถึงท่านสมภารได้ให้ข้อคิดหลายข้อ เป็นที่พอใจของลูกชายและยังมีปัญหาก็อยากจะไปถามท่านที่วัด อยากจะไปเป็นศิษย์ของท่านเพื่อศึกษาธรรม เมื่อกำลังสนทนากันอย่างสบายอารมณ์ของพ่อแม่ลูกภายในบ้าน ก็มีคนมาหาถามหาผู้พ่อเด็กทำให้การสนทนาหยุดชะงักลง ผู้พ่อลุกขึ้นมาชะโงกหน้าต่างดู พอเห็นก็จำได้ร้องเชิญให้ขึ้นมานั่งบนเรือน ภรรยากับลูกชายเห็นแขกมาก็ลุกหลบเข้าในห้องเรือน แต่ผู้พ่อร้องห้ามไว้ให้นั่งอยู่อย่างเดิม เมื่อแขกขึ้นมาทักทายปราศรัยกับเจ้าของบ้านพอสมควรแล้ว ก็นั่งลงอย่างกระสับกระส่ายไม่สู้จะสุขใจนัก ผู้เป็นพ่ออึก ๆ อัก ๆ อยู่ครู่หนึ่งจึงพูดกับลูกชายอย่างไม่สู้จะเต็มปากว่า

"พ่ออยากจะบอกลูกว่า พ่อได้ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับลูกแล้ว คือ ได้นำตัวนายเทศซึ่งเมื่อชาติก่อนเป็นเพื่อนรักใคร่กันมาก และภายหลังกลายเป็นศัตรูที่ลูกคิดผูกพยาบาทความจริงพ่อได้สืบสวนแล้ว การฆ่ากันในครั้งนั้น เป็นเพราะเมามายทำให้สติฟั่นเฟือน มิได้มีเจตนาที่จะคิดฆ่าฟันกันถึงตายเลย"

พอพ่อพูดได้เท่านั้น นายเทศผู้มีอายุก็คลานตรงเข้าไปกราบเท้าเด็กชายทะนะซึ่งมีอายุเพียง ๘ ขวบแล้วร้องไห้พลางพูดว่า

“ขอให้เพื่อนจงยกโทษให้ข้าเถิดพ่อจุ่น ครั้งนั้นข้าไม่มีเจตนาฆ่าฟันเพื่อนให้ตายเลย ความเมาทำให้ขาดสติ ไม่รู้ว่าทำอะไรลงไป ที่สุดก็รู้สึกตัวเสียใจเสียดายที่เรารักกันมากมาย ที่ต้องมาทำลายเพื่อน เพราะฤทธิ์สุราที่ทำลายความรักของเพื่อน ทำลายชีวิตของเพื่อน ตั้งแต่นั้นฉันก็หาความสุขความสบายใจไม่ได้ มีแต่ความทุกข์ตลอดมา ฉะนั้นขอให้เพื่อนจงอโหสิกรรมให้ด้วยเถิด” พูดแล้วก็ร้องไห้หมอบอยู่ต่อหน้าเด็ก

เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นไม่ทันรู้ตัว ทั้งแม่และเด็กชายทะนะก็ตะลึง ที่เห็นชายแก่ผู้มีอายุมาหมอบกราบเด็กชายอายุเพียง ๘ ขวบ ส่วนเด็กชายทะนะนั่งนิ่งเหมือนถูกมนต์สะกด ฟังนายเทศพูดจนจบแล้ว ก็นิ่งคิดด้วยกิริยาเป็นปรกติมิได้แสดงถึงความขึ้งโกรธ หรือยินดียินร้ายใด ๆ ครู่หนึ่งจึงพูดออกมาคล้ายผู้ใหญ่ว่า

“ดีแล้ว เจ้าเทศ ที่เองมารับสารภาพกับข้า ที่เองทำไปนั้นเพราะฤทธิ์สุรา ทำให้เองและข้ามึนเมา ข้าเองเดิมก็คิดจะล้างแค้นเองเหมือนกัน แต่บัดนี้ ข้าได้ถือศีลและได้ฟังการอบรมจากท่านสมภาร ทำให้ข้ารู้สึกคิดได้ว่าการจองเวรการพยาบาทนั้นเป็นทุกข์ แล้วก็จองเวรวนเวียนไม่มีสิ้นสุดข้าจึงตกลงอโหสิกรรมให้เอง เพื่อที่จะทำให้ข้ามีจิตใจบริสุทธิ์ ไม่มีเวรกรรมใด ๆ ที่จะต้องติดตามตัวไปไม่สิ้นสุด”

ทันใดนั้น นายเทศผู้มีอายุก็แสดงความปีติยินดีขึ้นมากราบเด็กชายทะนะด้วยความดีใจ ที่ได้อโหสิกรรมให้ตนแล้ว ในที่นั้น ทุกคนก็พากันปลื้มปีติ ที่ศัตรูคู่อาฆาตจองเวรกลับมากลายเป็นมิตรกันอีกครั้งหนึ่ง

พ่อของเด็กได้ขอร้องให้คนทั้งสองเข้าไปกราบพระพุทธรูปในห้องพระและกล่าวคำอโหสิกรรมอีกครั้งหนึ่งเพื่อพระจะได้อำนวยพรให้ความอยู่เย็นเป็นสุข และทั้งสองไม่ขัดข้อง แม้ฝ่ายหนึ่งจะเป็นเด็กอายุน้อยและอีกฝ่ายก็เป็นผู้มีอายุมาก แต่ทั้งสองก็ยังเป็นเพื่อนกันได้ เป็นเรื่องแปลกประหลาดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

เรื่องนี้พอจะชี้ให้เห็นได้ว่าทางพุทธศาสนาการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ของสัตว์โลก ย่อมจะวนเวียนเกิดดับอันไม่รู้สิ้นสุด วนเวียนอยู่ในกองทุกข์ตลอดไป พระธรรมของพุทธศาสนา จึงชี้ทางให้ปฏิบัติด้วยศีลสมาธิปัญญา เพื่อความหลุดพ้นห่วงทุกข์จากเวียนว่ายตายเกิด ไปสู่ความสุขอันสงบคือนิพพาน ซึ่งอยู่เหนือวัฏสงสารพ้นความทุกข์เป็นอันสิ้นภพสิ้นชาติฯ

อดีตชาติ

ที่สมาคมแห่งหนึ่ง หลังจากประชุมกันตามธรรมดาทุกวันพฤหัสบดีก่อนเที่ยงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ยังมีเวลาหันมาถกกันถึงเรื่องกฎของความจริงเรื่องกรรมในยุคปัจจุบันนี้ ก็มีผู้สนใจและเชื่อกันมากแต่หลายท่านยังข้องใจในเรื่อง "กรรมอดีตชาติ" หรือกรรมเก่าชาติก่อนติดตามมาสนองในชาตินี้ เพราะบางท่านในชาติปัจจุบันนี้ก็ประพฤติตัวดี ไม่น่าจะรับเคราะห์กรรมหนักเลย จึงมีข้อสงสัยว่าจะพูดอย่างกำปั้นทุบดิน เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นหาสาเหตุไม่ได้ก็มักจะเหมาให้เป็นกรรมของอดีตชาติ จึงย่อมมีทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายหนึ่งเชื่อว่า "กรรมในอดีตชาติมีจริง" แต่อีกฝ่ายยังสงสัยเชื่อไม่สนิทนัก บางท่านก็ไม่เชื่อเลย จึงมีการถกกันขึ้นในหมู่ผู้ที่ได้เคยอ่านหนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม"

เมื่อเพื่อนที่เป็นฝ่ายเชื่อเรื่องกรรมในอดีตชาติมีจริง ทั้งเป็นเลขานุการของสมาคมนั้นมาเล่าให้ฟังแล้วผู้เขียนก็บอกกับเพื่อนว่า เป็นธรรมดาของมนุษย์ปุถุชนย่อมจะมีความเห็นแตกต่างกัน การที่ถกกันเพื่อหาความจริงและเหตุผลในเรื่องนี้ก็เป็นนิมิตที่ดี เพราะเป็นทางที่จะนำไปพิจารณาเห็นแจ่มแจ้ง ในอนาคตวันหนึ่งข้างหน้าก็คงจะคลี่คลายข้อสงสัยให้ชัดแจ้งอย่างขาวกับดำ เมื่อนั้นคงจะขจัดข้อสงสัยต่าง ๆ หมดไปเอง

แต่ก็เหมือนอภินิหาร เผอิญต่อมาผู้เขียนก็ได้รับจดหมายพร้อมทั้งบันทึกข้อความเกี่ยวแก่กรรมในอดีตชาติซึ่งมีหลักฐานเหตุการณ์พอจะเชื่อได้ไม่มีข้อสงสัยหากท่านได้อ่านและได้พิจารณาดูให้ถี่ถ้วน ก็คงจะคลี่คลายความสงสัยลงได้บ้าง เพราะเรื่องได้เกิดขึ้นแล้วและได้ผ่านไปไม่นานวัน ยังมีผู้รู้เห็นเป็นพยานมีหลักฐานอีกมาก นับว่าเหตุบังเอิญหรืออภินิหารผู้เขียนได้รับเรื่องนี้มาได้ทันเวลาหลังจากได้ทราบว่า มีคนส่วนมากที่ถกกันถึงกรรมในอดีตชาติมีจริงหรือไม่

ในบันทึกที่ท่านเจ้าของเรื่องส่งมาได้เล่าว่า ข้าพเจ้า (หมายถึงผู้บันทึก) มีเพื่อนนายทหารผู้นิยมการล่าสัตว์เป็นกีฬาที่ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินตื่นเต้นผจญภัยตามอารมณ์ชอบเป็นชีวิตจิตใจ ข้าพเจ้าอยากจะห้ามปรามชี้ให้เห็นบาปบุญคุณโทษในเรื่องกรรม แต่คิดว่าน้ำหนักคำพูดคำเตือน และเหตุผลยังไม่พอยังเบา เพื่อนก็คงไม่เชื่อแน่ จึงหาโอกาสให้เพื่อนได้พบพระอาจารย์ที่มีคุณธรรมสูง เพื่อจะได้อบรมสั่งสอนให้เกิดเห็นผิดชอบเกิดบุญบาป มีศีลธรรม มีความประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมต่อไป สมกับเป็นผู้ถือพุทธศาสนา เป็นหลักปฏิบัติ หากมนุษย์เราไม่เข้าข้างตัว ได้พิจารณาถึงเหตุผลตามหลักธรรมชาติแล้ว

ข้าพเจ้าก็คิดว่าคงจะรู้ว่าสัตว์ทุกชนิดที่เกิดมาในโลก นับแต่มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่สูงสุดตลอดจนสัตว์เลื้อยคลาน ต่างมีสัญชาตญาณประจำอยู่ด้วยกันทุกชีวิตทุกรูปนาม สิ่งนั้นคือ "ความกลัว" เราจะเห็นได้ว่าสัตว์ที่เราเลี้ยงอยู่ในบ้าน เพียงเราจะหยิบไม้ขึ้นทำท่าจะตีเท่านั้น จะเป็นแมวหรือหมาซึ่งมีความไวต่อความรู้สึก ก็จะทำให้มันตกใจวิ่งเผ่นหนีตามสัญชาตญาณแห่งความกลัว ยิ่งสัตว์ป่ามีความตื่นกลัวอยู่แล้วเพราะมันเคยพบแต่มนุษย์ที่คอยล่าทำลายมัน ผิดกับพระภิกษุบางรูปท่านได้แผ่เมตตาธรรมให้มันจึงทำให้มันเข้าหาพระ เพราะสัญชาตญาณรู้ว่าไม่มีภัยอันตรายใด ๆ เมื่ออยู่ใกล้พระ นี่ก็เห็นได้ว่า สัตว์ทุกชนิดย่อมมีความหวาดกลัวภัยเป็นเจ้าเรือนอยู่แล้วแต่มันก็สามารถรู้ว่าใครมีเมตตาธรรมแก่มัน หากเรานักล่าสัตว์จะพิจารณาดูก็จะเคยเห็นแก่ตารู้แก่ใจว่า ขณะที่บุกเข้ายิงสัตว์ป่า เสียงปืนทำให้มันแตกฝูงวิ่งกระเจิงหนีเพราะความหวาดกลัว ตัวลูกพลัดตัวแม่ ตัวผู้พลัดตัวเมีย วิ่งหนีตาลีตาลานจนสุดชีวิต ขอเพียงให้ชีวิตได้รอดตายเท่านั้นและบางตัวเคราะห์ร้ายถูกยิงตายก็ตายไป ที่ไม่ตายก็วิ่งหนีต่อไปบางตัวยังไม่ตายเพียงแต่ถูกยิงบาดเจ็บจะวิ่งโซซัดโซเซไปหาที่หลบภัยในพุ่มไม้ที่ลับตา ออกมาหากินไม่ได้ แข้งขาถูกลูกปืนบาดเจ็บพิการได้รับความลำบากทนทุกข์ทรมานจนกว่าจะหายหรือตายไป

หากเราอยากเป็นนักกีฬาล่าสัตว์ป่า ก็ควรจะพิจารณาดูตัวเองก่อนแล้วตั้งปัญหาถามตัวเองว่า เราทำเช่นนี้ผิดหรือถูก เราสร้างบุญหรือก่อบาป เมื่อคิดยังไม่ตกก็ย้อนไปคิดว่าเอาความรู้สึกทางจิตใจของเราไปสวมวิญญาณของสัตว์ที่เราตามล่านั้น สมมุติว่าสัตว์นั้นกลับเป็นคนตามล่าเราหาความสนุกสนานตามอารมณ์เหมือนเราหยิกเนื้อผู้อื่นข้างเดียว เขาเจ็บ

เราไม่เจ็บลองให้เขาหยิกเนื้อเราดูบ้าง แล้วเราจะมีความรู้สึกอย่างไรอย่าลืมว่าเราก็ถือศาสนาพุทธ แต่เราอยู่ในเขตของศีลธรรมหรือเปล่า เราได้ปฏิบัติอะไรผิดศีลธรรมข้อใดบ้าง อย่าปล่อยอารมณ์สร้างกรรมไม่มีขอบเขตอย่าหลงใหลสร้างบาปว่าเป็นกีฬาของมนุษย์ ให้ความเป็นธรรมอย่ารังแกเบียดเบียนสัตว์ มันก็อาศัยอยู่ในป่าที่มีขอบเขตก็มีความสุขตามธรรม-ชาติของมัน แม้ทางบ้านเมืองจะมีกฎหมายสงวนพันธุ์สัตว์ป่า แต่ก็ยังมีมนุษย์เห็นแก่ตัวได้บุกทำลายมันจนจะสูญพันธุ์อยู่แล้ว ถ้าเราได้เอาหลักศีลธรรมมาคิดพิจารณาดูให้ถี่ถ้วนแล้ว เราก็จะเกิดความสมเพชเวทนาสงสาร คงยิงมันไม่ลง ปล่อยให้มีชีวิตอยู่ตามป่าตามดงตามธรรมชาติ อย่าไปรบกวนเบียดเบียนให้มันอยู่ด้วยความสงบในป่าต่อไป เราก็สบายใจ เมื่อมีอายุก็ไม่ต้องกลัวว่ากรรมจะตามสนอง เพราะไม่ได้สร้างกรรมไว้แต่วัยหนุ่ม

ได้บันทึกไว้ว่า คืนนั้นเป็นต้นเดือนวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๒ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยนายทหารอดีตเป็นนักนิยมไพร ชอบล่าสัตว์ถือว่าเป็นกีฬาของลูกผู้ชาย อีกท่านหนึ่งเป็นนายทหารแม่นปืน ได้รับเหรียญทองและเหรียญเงินเท่าที่รู้ไม่ต่ำกว่า ๖ อัน เราต่างก็ถกกันถึงเรื่องการล่าสัตว์หรือคนฆ่าสัตว์ว่าเป็นการสร้างบาปสร้างกรรมหรือไม่ ตกลงคืนนั้นเราจึงพากันขึ้นรถพร้อมทั้งคนขับออกจากที่พัก คืนนั้นเป็นคืนแรม ๑ ค่ำ ดวงจันทร์ยังไม่รู้สึกเว้าแหว่งกำลังทอแสงสว่างเต็มดวงเพราะเป็นเดือน ๕ ข้างไทย แม้อากาศจะอบอ้าวบ้างในกลางวัน แต่เวลากลางคืนก็เย็นพอสบาย เมื่อเดือนหงายแจ่มกระจ่างสว่างทั่วท้องฟ้า พื้นแผ่นดินมีภูเขาและดงไม้เป็นทิวทัศน์ได้แสงเดือนเต็มดวง ย่อมเป็นอาหารทางตาและทางจิตใจ

สำหรับผู้มีความรู้สึกเป็นปรกติ สำหรับนักล่าสัตว์ก็ยิ่งนึกไกลออกไปถึงกลางดงกลางป่า นึกถึงพวกสัตว์ หรืออย่างน้อยก็นึกถึงพวกกระต่ายป่าออกมาเล่นแสงจันทร์จะได้ซ้อมมืออย่างเพลิดเพลินสนุกสนานตามอารมณ์ แล้วแต่ความรู้สึกนึกคิดแต่ละบุคคล ส่วนพวกที่เป็นโสดเวลาเช่นนี้ก็มักจะฝันถึงความรักอันแสนหวานกับคนรักภายใต้แสงเดือนอันมีแต่ความสดชื่นเวลาและสิ่งแวดล้อมทั้งภูเขาลำเนาไม้ภายใต้แสงสว่างย่อมจะฝันถึงความสุขด้วยกัน ไม่ว่าหญิงชายทุกรุ่นทุกวัย ผู้สูงอายุก็มักจะคิดถึงความหลังที่สดชื่นครั้งหนึ่งในชีวิตใต้แสงเดือน

การที่ข้าพเจ้าพร้อมทั้งคนขับและเพื่อน ๆ มุ่งหน้าออกจากที่พักเมืองลพบุรี มิได้มุ่งหมายเข้าไปในกลางดงกลางป่าเพื่อล่ากระต่ายที่ออกมาเล่นแสงเดือน เพราะข้าพเจ้าเป็นผู้ไม่ชอบสร้างบาป เบียดเบียนสัตว์ หรือมุ่งหน้าจะไปเที่ยวบ้านสาวคนรักเพราะแสงเดือนทำให้เกิดอารมณ์สดชื่น เราขับรถออกจากค่ายที่พักมุ่งหน้าไปทางสิงห์บุรีทันที มุ่งหวังจะพาเพื่อนทั้งสองตรงไปนมัสการท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ เจ้าอาวาสสำนักวิปัส-นาวัดอัมพวันอำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี คืนนั้นนับว่าพวกเราโชคดีเพราะได้พบท่านพระครูอยู่ตามลำพัง ปรกติธรรมดาแล้วน้อยนักจะได้มีโอกาสเช่นนี้ เพราะท่านมีแขกมาหาเสมอเป็นประจำหาเวลาว่างยาก เมื่อเราพากันไปกราบนมัสการแล้ว ก็ได้มีโอกาสสนทนาที่ชั้นล่างกุฏิของหอประชุม พระประสิทธิ์ได้บริการน้ำร้อนน้ำชาตามเคยทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามาถึง

พวกเราได้สนทนากับท่านตามควรแล้ว ก็เริ่มถามปัญหาเรื่อง "ผลของกรรม" ท่านพระครูก็ได้กรุณาอธิบายและยกตัวอย่างมีเหตุผลและตัวอย่างที่มีมาแล้วทำให้บางคนนึกถึงเมื่อครั้งวัยรุ่นคะนองมือ ดูภูมิใจ

เมื่อได้ลองฝีมือทางยิงปืน ในเวลานั้นเราไม่เคยคิดถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ดูเหมือนจะไม่เคยคิดถึงเรื่องศีลธรรม เมื่อเพื่อนชักชวนไปไหนก็ไปตามอารมณ์เห็นว่าสนุกดี ความเวทนาสงสารไม่เคยคิดอยู่ในความรู้สึก แม้เจ้าสัตว์เคราะห์ร้ายเมื่อถูกลูกปืนยังไม่ตายลงทันทีมันยังตะเกียกตะกายวิ่งหัวซุกหัวซุนวิ่งหนีจนสุดกำลัง เพื่อเอาชีวิตรอดเนื้อตัวสั่นเทาด้วยความกลัว เรากลับเห็นเป็นของสนุกสนานจิตใจชื่นบาน มาถึงปัจจุบันนี้เมื่อได้ฟังหลักธรรมพูดถึงกรรมของท่านพระครูแล้วก็ทำให้คิดถึงเวลานั้นก็เศร้าสลดใจ เราก็ไม่นึกว่าเราจะเป็นคนเหี้ยมโหดดุร้ายเบียดเบียนสัตว์ถึงเพียงนี้เพราะเราลืมตัว

เมื่อเพื่อนนักแม่นปืนได้ถามท่านพระครูว่า "การฆ่าสัตว์เป็นกีฬาที่มนุษย์นิยมไพรชอบล่านั้น จะมีบาปหรือไม่ เพราะบางลัทธิเขาบอกว่าการฆ่าสัตว์ให้ตายเพื่อนำมาปรุงอาหารนั้นเขาถือว่าได้อนุเคราะห์ช่วยให้สัตว์ไปเกิดเป็นคน"

ท่านพระครูท่านก็ตอบว่า "ทางพุทธศาสนานั้นผิดศีลข้อแรก เพราะพวกสัตว์อยู่ในป่าหากินตามสภาพของเขา เราก็ควรจะอยู่ส่วนเรา แต่นี่เรากลับแบกปืนเข้าป่าไปเที่ยวรุกรานรังควานเขา เบียดเบียนฆ่าสัตว์ให้ตายแล้วเราก็คิดปลอบตัวเอง เรารู้ได้อย่างไรว่าสัตว์ที่เราฆ่าจะต้องเกิดมาเป็นคน เข้าใจไปคนเดียว เพราะสัตว์มันพูดไม่ได้ มนุษย์พูดได้จึงพูดข้างเดียวตามใจชอบ เช่นเมื่อหลายปีบริเวณรอบ ๆ วัดเกิดน้ำท่วมในป่าละเมาะ พวกกระต่ายป่าต่างก็แตกตื่นหนีน้ำหาที่พึ่ง เพื่อให้ชีวิตรอดตายที่สุดพวกกระต่ายเหล่านั้นก็หนีน้ำมาพึ่งอาศัยในวัดเพราะเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง แม้จะรู้ว่าอยู่ใกล้มนุษย์ใจโหดย่อมเป็นภัยอันตราย แต่พวกกระต่าย

ก็ไม่มีทางเลือกจะหนีไปหลบซ่อนในที่ปลอดภัยกว่านี้ ก็ต้องตัดสินใจเข้าหาวัดเป็นที่พึ่ง แม้จะรู้ว่าเมื่อพบมนุษย์ใจชั่วเข้าจะต้องตายแต่ก็ต้องเสี่ยงเพราะดีกว่าจมน้ำตาย ถ้ามนุษย์เราได้ใช้ความคิดกันสักหน่อยก็จะเห็นใจสัตว์มีความสงสารเวทนาและแผ่เมตตาธรรมให้สัตว์เหล่านั้น เพราะที่อยู่อาศัยก็ไม่มีต้องตะเกียกตะกายเพื่อเอาชีวิตรอดมาพึ่งวัด กระต่ายบางตัวก็หลบหนีเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในโบสถ์ อาตมาพิจารณาดูแล้วก็สงสารคิดว่าสัตว์ก็กลัวตายเหมือนมนุษย์หนีร้อนมาพึ่งเย็น จึงได้บอกประกาศให้ญาติโยมแถวใกล้ ๆ วัดนั้นว่าขออย่าได้ทำอันตรายกระต่ายเลย เพราะเท่าที่เขาเสี่ยงภัยเข้ามาอยู่ใกล้คนนี้ก็กลัวมากอยู่แล้ว ปรกติกระต่ายก็ตื่นกลัวมนุษย์อยู่แล้ว อย่าได้ไปทำลายเขาเลย เรามาช่วยกันปกป้อง ให้พวกเขารอดพ้นภัยอันตรายจากน้ำท่วมก็เป็นกุศล ที่เราได้ช่วยชีวิตสัตว์ให้พ้นทุกข์เพราะเขาไม่มีทางหนีไปที่ไหนอีกแล้ว ต่อมาชาวบ้านอยู่ข้างวัดคนหนึ่งไม่สนใจใยดีกับคำขอร้อง ได้ถือโอกาสแอบไปล่าเอาไปกินเป็นอาหารอาตมารู้ก็เศร้าใจเพราะคิดว่าใครที่ทำลายกระต่าย พวกที่หนีร้อนมาพึ่งเย็นนั้นต้องรับกรรมหนักกว่าธรรมดามาก ผิดกับพวกที่ไปเที่ยวบุกยิงในป่า เพราะพวกกระต่ายยังมีทางหลบหนีได้ แต่บัดนี้ไม่มีทางหลบหนีไปได้เพราะจนตรอก และในเวลาต่อมาคนที่กินกระต่ายที่อาศัยวัดหนีภัยน้ำท่วม อยู่ได้ไม่นานก็มีอาการป่วยผิดปรกติ แล้วก็ตายลงอย่างทรมานเพราะกรรมสนอง นี่ก็เห็นจะเป็นเพราะสร้างกรรมหนักไม่เชื่อฟังอาตมา สิ่งที่หนีไม่พ้นก็คือต้องชดใช้หนี้กรรม

เพื่อนผู้เป็นนักล่าได้ฟังก็รู้สึกไม่สบายใจเพราะได้ยิงสัตว์มามากไม่เคยสนใจคิดถึงเรื่องบุญบาปมาก่อน หาความสนุกสนานตามอารมณ์ของ

คนในวัยหนุ่ม จึงถามท่านพระครูว่า “ท่านอาจารย์ครับ ขอรับว่าผมเคยยิงสัตว์ป่ามาก่อน แต่ไม่เคยคิดถึงกรรมเวรที่จะติดตามสนองบัดนี้รู้สึกว่าการที่ทำไปก็เพราะความคะนองของคนเมื่ออยู่ในวัยขาดศีลธรรม เมื่อมารู้สึกผิดชอบเช่นนี้แล้ว มีทางใดบ้างครับเพื่อจะลบล้างบาปที่เราได้ทำมาแล้วเมื่อครั้งอดีต” ท่านพระครูได้ฟังก็บอกว่า “บุญกับบาปลบล้างกันไม่ได้ บุญก็อยู่ส่วนบุญ บาปก็อยู่ส่วนบาป เปรียบเหมือนน้ำกับน้ำมัน เท่าที่รู้สึกตัวว่าทำบาปสร้างกรรมทำชั่ว เมื่อคิดได้รู้บุญบาปแล้วก็เป็นนิมิตที่ดี ต่อไปก็จะกลับใจสร้างแต่กรรมดี เป็นผู้ที่ควรยกย่องนับถือดี กว่าบุคคลบางคนที่เห็นผิดเป็นชอบ เมื่อรู้สึกตัวว่าทำผิดแต่ก็ไม่ละเว้นการทำบาปทำชั่วคล้ายกับตกบันไดพลอยโจนคิดผิดว่าไหน ๆ เราก็ทำบาปทำกรรมมาแล้วก็ทำมันต่อไปแทนที่จะสำนึกตัวได้จะกลับตัวกลับใจสร้างกุศลสร้างกรรมดีทดแทนที่หลงผิดมาก่อน ถ้ากลับชั่วเป็นดีได้พระท่านยกย่องสรรเสริญ หากเราสร้างกรรมดีสร้างบุญกุศลให้มากแม้บุญกุศลจะไม่สามารถลบล้างกรรมได้ก็ดี หากกรรมชั่วกรรมบาปมีน้อยก็ยังติดตามไม่ทัน เพราะกุศลบารมีมากกว่ามากเมื่อเราสร้างบุญกุศลเป็นบารมีมากขึ้น เราก็แผ่ส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร สร้างบุญกุศลครั้งใดก็อุทิศทุกครั้งไป หากกรรมชั่วเรามีน้อยไม่มากก็จะจางไป เพราะส่วนกุศลที่เราอุทิศเพื่อชดใช้หนี้กรรมไปในตัวแล้ว แต่เมื่อเราสร้างบุญกุศลสร้างกรรมดีมากขึ้น กรรมชั่วถึงไม่จางก็ค่อยห่างออกไปยังตามไม่ทัน หากหยุดสร้างบุญกุศลและหันมาสร้างกรรมชั่วสร้างบาปต่อไป กรรมชั่วก็จะเข้าใกล้ติดตามมาทันสนองเร็วขึ้น หากยิ่งเป็นกรรมหนักแล้วก็ยากที่หลบหลีกพ้นไปได้ แม้จะได้พยายามสร้างกรรมดีเพียงใด แต่กรรมบาปนั้นหนักเกินกว่ากรรมดีที่กำลังปฏิบัติในชาตินี้ ก็

ต้องได้รับกรรมหนักชาติก่อนที่ตามมาสนองไปก่อนกว่าจะหมดเวร ส่วนกรรมดีก็คงจะสนองภายหลังหรือชาติหน้า เมื่อใช้หนี้อกุศลกรรมหมดแล้ว

เช่นเรื่องที่เกิดขึ้นมาแล้วเมื่อปี ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ได้รับเคราะห์กรรม ในเวลานั้นเป็นผู้เลื่อมใส ศรัทธาในทางพระพุทธศาสนา มีจิตใจเป็นกุศลได้ร่วมงานทำบุญช่วยเหลือกิจการของวัดกับอาตมาหลายปี และได้สนใจศึกษาทางวิปัสนากรรมฐานกับอาตมา บุคคลผู้นี้มีนามว่า ชลอ เกิดสุวรรณ เพราะในอดีตเคยรับราชการเป็นทหารเสนารักษ์ เป็นคนใจดีมีความเมตตาเผื่อแผ่ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยมิได้รังเกียจ เป็นที่รักใคร่ชาวบ้านพากันเรียกว่า "หมอชลอ" ท่านผู้นี้เดิมภูมิลำเนาอยู่บ้านศาลาลอย จังหวัดอยุธยา ต่อมาได้แต่งงานอยู่กิน กับนางสาวทองใบ ซึ่งมีหลักฐานบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านข้างวัด หมอชลอได้มาวัดศึกษานั่งสมาธิบริกรรมเป็นประจำ จนสามารถทำจิตให้สงบเป็นสมาธิเข้าขั้นใช้ได้

วันหนึ่งหมอชลอได้เล่าให้อาตมาฟัง เมื่อขณะที่หมอชลอนั่งทำสมาธิก็เกิดนิมิตปรากฏเป็นภาพในอดีตชาติ ให้เห็นอย่างชัดเจนเหมือนชีวิตเพิ่งผ่านไปไม่นานนัก

ภาพนั้นแสดงให้เห็นชีวิตชาติก่อนเมื่อครั้งหมอชลอมีอายุอยู่ในวัย ๑๖ – ๑๗ ขวบ และมีพี่ชาย อยู่ผู้หนึ่ง ส่วนบิดามารดาเป็นชาวรามัญมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดราชบุรี อาชีพขายโอ่ง โดยนำโอ่งบรรทุกเรือขึ้นล่องไปขายตามลำน้ำ ครั้งนั้นมีเพื่อนของพี่ชายได้มาชักชวนให้หมอชลอเข้าพวกไปปล้นหมู่บ้าน "ม่องร่าย" ใกล้น้ำตกเอราวัณ เขตกาญจนบุรี ชีวิตของคนวัยรุ่น เมื่อถูกชักจูงไปทางชั่วก็เห็นเป็นของสนุกตื่นเต้น ขาดสติยับยั้ง จึงตกลงร่วมไปปล้นกับเขาถึงเวลานัดก็ไปกับพี่ชายพร้อมด้วย

อาวุธปืน เมื่อถึงบ้านหลังหนึ่งปลายหมู่บ้านอยู่โดดเดี่ยว ก็จู่โจมเข้าไปไม่ทันให้เจ้าของบ้านรู้ตัว เมื่อชายเจ้าของบ้านตกใจ เห็นการบุกเข้ามาในบ้านก็นึกรู้ว่าเป็นพวกปล้นไม่ทันจะต่อสู้ พี่ชายหมอชลอก็เอาปืนยิงชายเจ้าทรัพย์ล้มฟุบลง เพื่อนของพี่ชายทำหน้าที่ออกคำสั่งให้หมอชลอฆ่าหญิงเมียเจ้าของบ้านซึ่งกำลังนอนอยู่บนกระดานไฟเพิ่งจะออกลูกใหม่ ๆ เพราะหญิงผู้นั้นตกใจร้องเรียกให้คนมาช่วยจนเสียงหลง หมอชลอก็ได้ฆ่าผู้หญิงคนนั้นตาย และโยนเด็กที่คลอดใหม่ ๆ ลงในกองไฟ ทั้งเบาะเผาทั้งเป็นซึ่งหมอชลอทำได้อย่างใจแข็งดุร้ายขาดความเมตตากล้าต่อการทำบาป ไม่คิดสงสารสังเวชจิตใจเหี้ยมโหดไม่สะทกสะท้านตื่นเต้น (การฆ่าทั้งแม่ทั้งลูก) กลับเห็นเป็นของธรรมดา ได้ทำตามคำสั่งของหัวหน้าซึ่งเป็นเพื่อนของพี่ชายด้วยความเต็มใจ องอาจและทั้งอยากแสดงถึงความกล้าให้เห็นว่าเป็นคนเก่งตามนิสัยคนหนุ่มที่ไม่รู้บุญบาป

ส่วนเพื่อนของพี่ชายก็เก็บทรัพย์สินเงินทองเท่าที่ค้นได้ เสร็จแล้วก็จุดไฟเผาบ้านให้ไหม้หมดทั้งหลัง แล้วต่างก็พากันรีบหลบหนีเพราะเกรงพวกชาวบ้านจะพากันมาช่วย

เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ช่วยกันปิดเรื่องปล้นไม่ให้พ่อแม่รู้ ครั้นต่อมาหมอชลอกับพ่อแม่ก็ล่องเรือนำโอ่งบรรทุกไปขายตามที่เคยปฏิบัติมาแล้ว หมอชลอกำลังถ่อเรือขายโอ่งแล้วก็หน้ามืดตกน้ำลงไปถึงแก่ความตาย

นี่เป็นกรรมในอดีตชาติซึ่งได้เกิดนิมิตขึ้นมาให้เห็นในขณะนั่งกรรมฐาน หมอชลอได้เล่าให้อาตมาฟังอย่างถี่ถ้วน อาตมาพิเคราะห์ดูก็รู้ว่าอดีตกรรมนั้นหนักมากและคงตามสนองในอนาคต แม้ในชาติปัจจุบันนี้จะปฏิบัติธรรมเพียงไรก็หนีกรรมในอดีตชาติไม่พ้น

อาตมาก็ให้ลืมเรื่องที่นิมิตเสีย อย่านำมาคิดเป็นอารมณ์ ลืมภาพที่ได้เห็นนั้นเสีย แล้วทำใจให้ปรกติ เสร็จแล้วนั่งทำสมาธิปฏิบัติกรรมฐานใหม่อย่านึกถึงภาพในอดีตอีกต่อไป

แม้หมอชลอจะได้พยายามนั่งใหม่ แต่ภาพนิมิตก็เกิดซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เมื่อหมอชลอมาเล่าและถามอาตมาก็ได้แต่ปลอบโยนให้พยายามลืมเสียอย่าได้นึกถึงอีก แล้วพยายามทำบุญกรวดน้ำให้พวกเจ้ากรรมนายเวร ข้อสำคัญให้พยายามสร้างบุญ แผ่อุทิศส่วนกุศลให้มากขึ้น เรื่องนี้อาตมาได้บันทึกไว้เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เพื่อตรวจสอบเหตุการณ์ข้างหน้าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับหมอชลอ

แต่คงจะยังไม่ทันทำอะไร เพราะบังเอิญนายเจริญ เกิดสุวรรณ ซึ่งเป็นพี่ชายของหมอมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอยุธยาได้เดินทางมาหา และได้ชักชวนให้หมอชลอให้ร่วมทุนไปค้าไม้ไผ่ที่เมืองกาญจนบุรี เวลานั้นไม้ไผ่กำลังเป็นสินค้าที่ขายส่งออกต่างประเทศมาก ผู้ค้าไม้ไผ่มีกำไรดี มีผู้ร่ำรวยไปตามกัน เพราะลงทุนน้อยได้กำไรมาก หมอชลอมองเห็นทางที่จะรวยเหมือนผู้อื่น อยากเป็นเศรษฐีอย่างมนุษย์ปุถุชนธรรมดาทั่วไป มองเห็นแต่ทางได้เงินอยู่ข้างหน้าอย่างตื่นเต้นสนใจมาก หมอชลอได้มาหาอาตมาเพื่อปรึกษาขอความเห็นในเรื่องจะไปค้าไม้ไผ่ อยากจะอพยพครอบครัวไปอยู่เสียที่เมืองกาญจนบุรี เพื่อสะดวกไม่ต้องห่วงหน้าห่วงหลังที่ต้องขึ้น ๆ ล่อง ๆ เป็นภาระทำให้เสียเวลาทำมาหากิน อาตมาถามถึงตำบลที่จะไปตั้งครอบครัวหมอชลอบอกว่าพี่ชายจะให้ไปอยู่ตำบลม่องร่ายเมืองกาญจนบุรี เมื่ออาตมาได้ยินก็เศร้าไม่สบายใจ ได้พิจารณาเห็นว่าหากจะยับยั้งขัดขวางห้ามหมอชลอคงจะไม่สำเร็จ เพราะจิตใจหมอชลอ

ตื่นเต้นมองเห็นความเป็นเศรษฐีอยู่ข้างหน้า หายใจเป็นไม้ไผ่อยู่แล้ว เหมือนน้ำกำลังไหลเชี่ยวจัด ไม่มีอะไรขัดขวางยับยั้งไว้ได้ แม้จะเกรงใจอาตมาอยู่บ้างแต่ก็ยากที่จะสำเร็จได้ เห็นจะเป็นอกุศลกรรมจึงเกิดโลภ อาตมาจะเตือนถึงเรื่องอดีตชาติที่เห็นทางนิมิตก็ไม่ได้ เพราะอาตมาได้สอนให้ลืมเรื่องอดีตชาติที่เคยมองเห็นในนิมิต อย่าได้นึกถึงต่อไป ขอให้เพียรสร้างบุญกุศลให้มาก ๆ เท่านั้น

เมื่ออาตมาพิจารณาดูแล้วจึงเพียงแต่แนะนำว่า การไปครั้งแรกยังไม่ควรจะนำครอบครัวไป เพราะเรายังไม่รู้ไม่เห็นความเป็นอยู่ทางโน้นจะเป็นอย่างไร ควรจะไปคนเดียวก่อน เมื่อไปได้เห็นและได้ประโยชน์เพียงพอแล้วก็หาที่ทางไว้ก่อน เมื่ออพยพไปก็จะไม่เกิดยุ่งยาก หากไปเห็นการค้าไม้ไผ่ไม่เกิดผลดี ตามที่เข้าใจก็จะกลับมาอยู่อำเภอพรหมอย่างเดิมก็จะได้ไม่ต้องลำบาก หมอชลอก็ได้ตกลงตามที่อาตมาให้ความเห็น

จากนั้นหมอชลอก็ได้เดินทางพร้อมกับพี่ชายไปทำการค้าไม้ไผ่ที่เมืองกาญจนบุรี อาตมาก็อดที่จะเป็นห่วงหมอชลอไม่ได้ คอยฟังข่าวอยู่เสมอว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นแต่ก็ยังไม่มีข่าวอะไรคืบหน้า

หลังจากหมอชลอออกจากบ้านที่อำเภอพรหม เวลาผ่านไปได้หนึ่งปีหมอชลอก็กลับมาบ้านเยี่ยมครอบครัวและได้มาเยี่ยมที่วัด อาตมาได้ถามถึงกิจการค้าไม้ไผ่ หมอชลอได้เล่าถึงเรื่องการค้าไม้ไผ่ได้ผลประโยชน์กำไรดีมากเพียงปีเดียวก็เห็นหน้าเห็นหลัง ได้จับจองที่ดินอยู่ในป่าลึก ได้ปลูกกระต๊อบอยู่กับพี่ชายในพื้นที่จับจองบ้านม่องร่าย ตำบลท่ากระดาน แถวถิ่นน้ำตกเอราวัณ กิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ เขตกาญจนบุรี มา

คราวนี้ตั้งใจจะรับครอบครัวไปอยู่รวมกันจะไม่ต้องเป็นห่วง เพราะต้องนำไม้ไผ่ล่องแพไปตามลำน้ำแคว ไปขายส่งที่เมืองกาญจนบุรีทั้งปลูกบ้านไว้สำหรับครอบครัวแล้ว กว้างขวางสบายอาตมารับฟังด้วยความสงบและพูดให้กำลังใจว่า หากไปหากินได้รับความเจริญก้าวหน้าอาตมาก็ยินดีด้วย แต่ใจนั้นรู้สึกสังหรณ์ชอบกล ก็ได้แต่เตือนให้ระวังเคราะห์กรรม อย่าทิ้งทางพระ หนักจะเป็นเบา และได้ชี้เหตุผลตามกฎแห่งกรรมให้ฟัง แต่รู้สึกหมอชลอเปลี่ยนแปลงไปมากได้พูดว่า เมื่อถึงคราวแล้วอยู่ที่ไหนก็ต้องตาย ทุกคนหนีไม่พ้นความตาย แต่ก็ดีใจที่สร้างกุศลไว้มากแล้วอาตมารู้ว่าไม่สามารถจะยับยั้ง กลับมาสู่ปรกติเดิมได้ เห็นจะเป็นเพราะกรรมเวรนำไป เมื่อได้สนทนาพอสมควรแล้วหมอชลอจึงได้อำลาจากไป และได้อพยพครอบครัวพร้อมด้วยหลาน ๒ คน คือนางอุไรและนายเชวง เชื้อศรี-แก้ว ซึ่งขอติดตามไปประกอบอาชีพที่เมืองกาญจนบุรีด้วย ทั้งหมอชลอกำลังตื่นเต้น มองเห็นความมั่งมีล่วงหน้าในอนาคตอาตมาก็ได้แต่เตือนว่าอย่าทิ้งทางพระเท่านั้น

เวลาได้ผ่านไปประมาณ ๔ ปี ก็ยังไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น อาตมาสนใจในครอบครัวนี้มาก เพราะเหตุการณ์ในอดีตชาติเมื่อเวลาทำสมาธินั่งวิปัสนานั้น เป็นกรรมที่หนักมาก ยังมองไม่เห็นทางที่จะแบ่งเบาลงไปได้นอกจากปฏิบัติทางธรรม แล้วอุทิศส่วนกุศลไปให้เจ้ากรรมนายเวรเพื่อขออโหสิกรรมคงเบาลงได้บ้าง แต่ทราบว่าที่ไปอยู่เมืองกาญจน์นั้น หมอชลอไม่มีเวลานั่งกรรมฐานทำบุญสร้างกุศล มัวแต่คิดถึงการงานหาเงินอาตมาก็เศร้าใจเพียงแต่คอยฟังข่าว จากนั้นต่อมาอาตมาก็ได้รับข่าวเหตุร้ายแรงเกิดขึ้นแก่ครอบครัวนี้ เป็นเรื่องที่เศร้าสลดใจมาก ข่าว

นี้จากญาติทางภรรยาของหมอชลอซึ่งไปมาหาสู่เล่าให้อาตมาฟัง และกรรมหนักในอดีตชาติของหมอชลอตามทันมาสนองแล้วเรื่องมีว่า วันนั้นหมอชลอได้เดินทางมีธุระเข้าไปในเมืองกาญจนบุรีพร้อมด้วยบุตรและภรรยา ทางบ้านเหลือแต่พี่ชายคนเดียวเมื่อกลับมาถึงบ้านก็ได้ทราบข่าวว่าทางบ้านถูกปล้น ส่วนพี่ชายก็ถูกพวกปล้นยิงสิ้นใจตายคาบันไดบ้านแล้วพวกปล้นก็กวาดทรัพย์สินเงินทองไปหมด เมื่อหมอชลอพร้อมบุตรภรรยาทราบข่าวกลับมาถึงบ้านเห็นเหตุการณ์ร้ายแรงก็ตกใจสิ้นสติแทบจะเป็นลม

หมอชลอรีบเดินทางไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบและให้มาชัน-สูตรศพพี่ชายตามกะบิลเมือง แต่เจ้าหน้าที่มาล่าช้าปล่อยให้ศพขึ้นจนอืดแล้ว

และต่อมาก็มีชายลึกลับมาบอกหมอชลอแกมขู่ให้รีบอพยพครอบครัวออกจากตำบลนี้ไปอยู่เสียให้ไกลโดยเร็วที่สุด มิฉะนั้นก็จะตายอย่างพี่ชาย หมอชลอไม่ชอบให้คนมาขู่ มีความหยิ่งในศักดิ์ศรีของลูกผู้ชาย ธรรมดาคนเราส่วนมากไม่ชอบให้ใครมาขู่ ยิ่งเอาอำนาจมืดความชั่วเข้ามาข่มขู่แล้ว แม้จะรู้ว่าสู้ไม่ได้ ความโกรธ ความแค้น ความเจ็บใจความพยาบาท ทำให้ขาดสติเกิดความประมาทไม่ได้คิดหน้าคิดหลัง ยิ่งพี่ชายถูกข่มเหงถูกฆ่าตายสด ๆ ร้อน ๆ เช่นนี้ก็ยิ่งเจ็บแค้นมุมานะ หากจะมาข่มเหงฆ่ากันซึ่งหน้าแล้ว ก็คิดว่าต้องมายิงกันพักหนึ่งจนกว่าจะรู้ว่าใครจะเป็นศพไป ฉะนั้นความโกรธแค้นเจ็บใจเป็นพลังทำให้หมอชลอไม่ยอมหนีไม่กลัวคำขู่ ทั้งไม่ยอมไปจากถิ่นที่ได้ทำประโยชน์เป็นเงินเป็นทองขึ้นมาแล้ว ทั้งระวังตัวไม่ประมาท ซ้อมยิงปืนให้แม่นยำอยู่เสมอ

ทั้งปืนสั้นและปืนยาว และตลอดเวลาอยู่ในบ้านปืนไม่ยอมห่างตัว ขึ้นลำกล้องอยู่เสมอ เมื่อฉุกเฉินหยิบฉวยใช้ยิงได้ทันที เตรียมพร้อมเพื่อต่อสู้เต็มที่อย่างลูกผู้ชาย เมื่อเข้าที่คับขันก็ได้สติ นึกถึงคำเตือนของท่านพระครูขึ้นมาได้ จึงสั่งหลานไว้ว่าหากตนได้ประสพชตากรรม สิ้นบุญไปแล้วก็ขอให้ช่วยกันดูแลบ้านช่องต่อไปด้วย

หลังจากพี่ชายถูกยิงตายเมื่อผู้ร้ายเข้าปล้นผ่านไปเพียง ๑๕ วัน วันนั้นเป็นเวลากลางวัน เสียงเรือหางยาวมาจอดที่ท่าหน้าบ้าน แล้วตะโกนร้องเรียกชื่อหมอชลอที่ท่าน้ำ ฝ่ายนางทองใบ ภรรยาหมอชลอได้ลงจากเรือนไปที่ท่าน้ำที่เรือหางยาวจอดอยู่ เห็นคนในเรือประมาณ ๑๕ คน แต่งเครื่องแบบสีกากีมีปืนพร้อมคล้ายตำรวจ ร้องตะโกนถามนางทองใบว่าหมอชลออยู่ไหมมีเรื่องจะขอพบด่วนให้ลงมาที่ท่าน้ำ นางทองใบรีบขึ้นบนเรือนบอกหมอว่าเจ้าหน้าที่เขาขอพบด่วน หมอชลอนึกว่าเป็นเจ้าหน้าที่มาสอบสวนเรื่องพี่ชายถูกพวกปล้นฆ่าตายก็เกิดความประมาท เดินลงบันไดไปที่ท่าน้ำ ส่วนภรรยาก็ยืนมองอยู่บนตลิ่งสูงชัน เพียงเห็นเขายืนพูดกันแต่ก็ไม่ได้ยินว่าเขาพูดกันเรื่องอะไรเพราะอยู่ไกล ครู่หนึ่งก็เห็นหมอชลอหันหลังจะก้าวเดินกลับขึ้นบ้านทันใดนั้นคนหนึ่งที่อยู่ในเรือใกล้หมอชลอก็ยกปืนขึ้นจ่อยิงท้ายทอย หมอชลอไม่ทันรู้ตัวจึงไม่ได้ระวัง พอสิ้นเสียงปืนก็ล้มกลิ้งตกน้ำขาดใจตายทันที ภรรยาหมอเห็นเหตุการณ์เกิดขึ้นก็ตกใจสิ้นสติเป็นลม ส่วนพวกคนร้ายที่ปลอมเป็นตำรวจนั้นหลังจากยิงหมอชลอตกลงไปในน้ำแล้ว เมื่อแน่ใจว่าตายแล้วก็เร่งเครื่องเรือหางยาวหลบหนีไป เหตุเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๔

ส่วนนางทองใบภรรยาหมอพอฟื้นได้สติก็ร้องไห้โฮคล้ายคนบ้าวิ่งไปที่ท่าน้ำลงไปประคองสามีที่รัก เมื่อรู้ว่าสามีสุดที่รักหมดลมไปก่อน

แล้ว ไม่มีโอกาสได้สั่งเสียบุตรภรรยา ก็กอดศพผัวรักร่ำให้สะอึกสะอื้นแทบจะขาดใจตายตามสามี ครั้นจะอุ้มศพสามีขึ้นจากน้ำก็อุ้มไม่ไหวพวกคนงานก็ยังอยู่ในป่าเหลือแต่ลูกก็ยังช่วยอะไรไม่ได้จำเป็นต้องหาเชือกมาผูกศพไว้กับเสาสะพานท่าน้ำ เพราะเกรงว่าเมื่อน้ำขึ้นศพจะลอยไปไกลหรือจมห่างออกไปจากท่าน้ำจะลำบาก รีบไปแจ้งความให้ทางบ้านเมืองรีบมาชันสูตรศพตามระเบียบ

นางทองใบนั้นครั้นสามีที่รักได้สิ้นบุญไปแล้ว ทั้งต้องสูญเสียพี่ชายของสามีทั้งตัวก็เป็นหญิง ทำอะไรไม่ถูกมีแต่ความหวาดกลัวและเศร้าโศกเสียใจอย่างหนัก ยิ่งคิดก็ยิ่งใจหายเพราะสามีต้องมาตายลงอย่างสด ๆ ร้อน ๆ ตัวก็มีแต่ความว้าเหว่ยังไม่เคยประสบกรรมหนักเช่นนี้มาก่อนในชีวิต จึงไม่สามารถจะอยู่ในดงในป่าตามลำพังหลานๆต่อไปได้ จึงตัดสินใจนำศพสามีพร้อมด้วยพี่ชายจัดการเผาอย่างตามมีตามเกิดให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วในเขตที่กลางลานบ้านมีเจ้าหน้าที่มารับรู้ในการเผาครั้งนี้ด้วย เมื่อเสร็จแล้วก็รีบจัดแจงเก็บกระดูกห่อผ้าขาวไว้ แล้วมิได้รออยู่ช้ารีบเก็บข้าวของเท่าที่มีอยู่พอจะนำติดตัวไปได้ก็พาลูก ๆ ลงแพแล้วก็รีบล่องแพไปตามลำน้ำแควเพื่อกลับภูมิลำเนาเดิม แต่เคราะห์กรรมมิได้สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้ได้ติดตามสนองครอบครัวของหมอชลอต่อไป

การล่องแพนั้นเป็นการเสี่ยงอันตรายมากหากไม่ชำนาญร่องน้ำแล้วอาจชนหินเกาะแก่งใต้น้ำทำให้แพแตกได้แพที่นางทองใบภรรยาหมอชลอก็เช่นกัน คนถ่อแพคงไม่ชำนาญ จึงเกิดไปกระทบกับโขดหินใต้น้ำจนแพแตกพวกเด็ก ๆ ต้องลอยคอกันอยู่ในน้ำ แต่เคราะห์ดีที่ได้มีชาวบ้านช่วยกันไว้ทัน จึงไม่มีใครเป็นอันตรายถึงชีวิตเพราะพาเข้าฝั่งได้ เคราะห์

กรรมมิได้หยุดยั้งได้ติดตามซ้ำเติมบุตรภรรยาหมอชลอ กว่าจะแก้ปัญหาการเดินทางกว่าจะกลับมาถึงภูมิลำเนาเดิมที่บ้านบางสำโรง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ก็ได้รับความลำบากยากแค้นแสนสาหัสเลือดตาแทบกระเด็น เป็นเรื่องเศร้าสลดใจเท่าที่เคยได้ยินมา

เมื่อมาถึงบ้านบางสำโรงแล้ว พวกญาติพี่น้องก็พากันมาเยี่ยมแสดงความเสียใจในการตายของหมอชลอ และความทุกข์ยากลำบากของนางทองใบและลูก ๆ ในการเดินทางต้องผจญชีวิตแม่ ๆ ลูก ๆ พวกพี่น้องได้พร้อมใจกันกำหนดวันจัดการทำบุญกระดูกเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้หมอชลอกับพี่ชาย เจ้าภาพได้มานิมนต์ให้อาตมาไปร่วมในงานนี้ แต่บังเอิญรับนิมนต์ที่อื่นไว้ก่อนจึงไม่ได้ไปในวันงานแต่อาตมาก็ได้ไปเทศน์ก่อนงานสองวัน เพื่อให้ญาติโยมทั้งหลายได้ทราบถึงกรรมในอดีตชาตินั้นมีจริงสามารถจะกลับมาสนองในชาตินี้ได้ ไม่มีปัญหาข้อความใด ๆ สงสัยอีก

หลังจากวันที่อาตมาไปเทศน์ก่อนวันงานนั้นได้มีญาติพี่น้องเพื่อนฝูงผู้คุ้นเคยได้พากันไปเยี่ยม และซักถามถึงสาเหตุการตายของหมอชลอ ทำให้นางทองใบระลึกถึงสามีคู่ชีวิตต้องมาตายอย่างน่าเอน็จอนาถใจ ก็เริ่มเสียใจร้องไห้สะอึกสะอื้นปรีมว่าชีวิตจะจากร่างตามสามีไป ผู้ที่ได้ยินได้ฟังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหมอชลอจนที่สุดก็ต้องตายอย่างน่าสงสารที่ประสบโชคร้ายเช่นนี้ ต่างก็พลอยเศร้าโศกสลดใจไปด้วย และต่างก็เห็นใจนางทองใบที่รักสามีอย่างสุดซึ้งเล่าไปร้องไห้ไปท่ามกลางหมู่ญาติพี่น้องมิตรสหายผู้คุ้นเคย ซึ่งบางคนก็ไม่สามารถจะกลั้นน้ำตาได้ก็พลอยร้องไห้ไปด้วยความเสียใจหนักจนทำให้นางทองใบ สลบแน่นิ่งไป หมู่ญาติต้องช่วยกันแก้ไขให้รู้ตัวขึ้นมา แล้วนางทองใบก็มิได้สร่างความเศร้าโศก ยิ่งนึก

ยิ่งเสียใจร้องไห้รำพันถึงความดีของหมอชลอผู้สามีมิได้หยุด มิได้ระงับความทุกข์ไว้เพราะขาดสติได้ปล่อยตามอารมณ์และในที่สุดก็เป็นลมสิ้นสติลงไปอีก เพราะเสียใจมากเกินไป แน่นิ่งไปในท่ามกลางล้อมรอบด้วยญาติพี่น้องเพื่อนฝูงต่างพากันตกตะลึงช่วยกันแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่มีใครสามารถที่จะช่วยอะไรได้ เพราะนางทองใบได้สิ้นใจลงเพราะหัวใจวายเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ต้องทิ้งให้หลานผจญชีวิตอยู่ในโลกต่อไป

หลังจากนั้นไม่นานก็ได้ข่าวว่า ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจมิได้นิ่งนอนใจ ท่านผู้กำกับพันตำรวจเอก ยงยุทธ เกษรมาลา ได้นำกำลังตำรวจหลายหน่วยติดตามเพื่อจับกุมพวกโจรผู้ร้ายที่ทำการอุกอาจ เที่ยวปล้นทำลายชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนชาวบ้าน ผลกรรมตามสนองตำรวจได้ล้อมไว้เสือไม่ยอมมอบตัว และได้ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ ที่สุด เสือสวัสดิ์ อุดม และ เสือปี ปิยะพันธ์ซึ่งเป็นหัวหน้าโจร และรองหัวหน้าโจรเป็นผู้เข้าปล้นและฆ่าพี่ชายหมอชลอ และต่อมาก็ยิงหมอชลออย่างใจเย็น ก็ถูกกระสุนปืนของตำรวจตายตามกรรมที่ได้ก่อไว้ ส่วนสมุนโจรก็ยอมเข้ามอบตัวและถูกจับรวม ๓๘ คน เมื่อเจ้าหน้าที่ไต่สวนแล้วก็ฟ้องลงโทษทางโรงศาลต่อไป

นี่อาตมาก็คิดว่าเป็นตัวอย่างที่มีผู้สร้างบาปอย่างอนันตกรรมไว้ในอดีตชาติ ซึ่งได้ตามมาสนองในชาตินี้ ขอให้ญาติโยมทั้งหลายจงพิจารณาดูว่า ทุกคนเกิดมาใช้หนี้กรรมไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว ย่อมตามสนองเราอยู่เสมอไม่มีใครหนีพ้นกรรมไปได้ ขอให้ญาติโยมทั้งหลายใช้สติปัญญาพิจารณาดูเป็นตัวอย่างในเรื่องนี้

เมื่อท่านพระครูเล่าเรื่องนี้จบลงแล้ว พวกเรา ก็สนทนากับท่านอยู่พักหนึ่ง เห็นเวลาจะเที่ยงคืนแล้วเดือนกำลังแจ่มฟ้า เรามองดูตากันแล้วพยักหน้า ต่างก็ก้มลงกราบนมัสการลาท่านอาจารย์พระครูภาวนาวิสุทธิ์ เพื่อท่านจะได้พักผ่อนจำวัด เพราะรู้สึกว่าท่านจะมีแขกมาสนทนากับท่านตลอดเวลา

เมื่อเราขึ้นรถออกจากวัดอัมพวัน แล้วมุ่งหน้ากลับจังหวัดลพบุรี ขากลับนี้แสงจันทร์สว่างกระจายออกไปทั่วเพราะเป็นเวลาเพียงแรมหนึ่งค่ำ แต่พวกเราก็นั่งเงียบมิได้ปริปากพูดอะไร เพราะทุกคนก็ใช้หัวคิดจะพูดออกมาแต่ละคำก็มักจะพูดถึงเรื่องกรรมในอดีตชาติ นอกจากเสียงเครื่องยนต์ของรถซึ่งกำลังผ่านทุ่งนาป่าดงริมเขาลำเนาไพร ซึ่งมีดวงจันทร์ส่องกระจ่างอยู่กลางเวหาเพราะเวลากำลังจะย่างเข้าวันใหม่ ที่สุดเราก็กลับถึงที่พักในค่ายทหาร สิ่งที่เราได้ความรู้ในคืนนั้น ก็คือ "เรื่องอดีตชาติ" ไม่มีข้อสงสัยอะไรเหลือไว้เป็นปัญหาอีกแล้ว หากจะมีก็เฉพาะบุคคลที่มีระดับจิตแตกต่างกันเท่านั้น

ผู้เขียนเรียบเรียงเรื่องนี้ขึ้นจากท่านผู้บันทึกซึ่งเป็นนายทหารผู้หนึ่งได้กรุณาส่งมาให้หากท่านผู้อ่านยังสงสัยเรื่องอดีตชาติที่ได้บรรยายมานี้ยังมีสิ่งใดไม่แจ่มแจ้ง ก็ได้กรุณาถามไปทางท่านพระครูภาวนา วิสุทธิ์ที่ได้กรุณาให้ลงชื่อจริงได้ทุกท่าน และตำบลที่อยู่อย่างแจ่มแจ้ง เพื่อคลี่คลายที่บางท่านจะนึกสงสัยว่าเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง และคงหมดหน้าที่ผู้เขียนจะต้องคอยตอบคำถาม และนับว่าเรื่องนี้คงจะเกิดประโยชน์ขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย ขอให้ความดีของเรื่องทั้งหมด อุทิศให้แก่บุคคลผู้เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ที่ได้ล่วงลับไปแล้วทุกท่านและผู้เรียบเรียงจะลืมเสียมิได้ก็คือ ขอ

ขอบคุณ พันเอก วสันต์ พานิช และ พันตรี เที่ยง คนกนุวัตร ผู้ได้ให้ความกรุณาบันทึกเรื่องจากท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งมาเพื่อจะได้เกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อไป

สวัสดี

กรรมหนัก

ข้าพเจ้าผู้เขียนก่อนจะเริ่มเนื้อเรื่อง "กรรมหนัก" ขอเรียนให้ทราบว่า การใช้คำว่า "ข้าพเจ้า" ต่อไปนั้นเป็นคำแทนท่านข้าราชการทหารที่ได้ฟังคำบอกเล่าจากปากผู้ประสบเคราะห์กรรมโดยตรง มิใช่ผู้เขียน เพื่อป้องกันความเข้าใจสับสน ดังผู้เขียนจะดำเนินเรื่องต่อไปนี้

ครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้ามีธุระจำเป็นต้องเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปภาคเหนือ ความตั้งใจว่าจะไปทางเครื่องบินเพราะรวดเร็วไม่เสียเวลา แต่การไปทางเครื่องบินจะต้องจองที่นั่งล่วงหน้า ๒ หรือ ๓ วัน จะเดินทางโดยไม่จองล่วงหน้าก็ไม่มีหวัง ข้าพเจ้าไม่มีเวลาคอยจึงต้องเดินทางโดยรถไฟแม้จะช้าหน่อยก็จำเป็น การเดินทางโดยรถไฟสำหรับคนใจร้อนหากมีหนังสือเรื่องสนุก ๆ หรือมีเพื่อนคุยที่ถูกอกถูกใจก็จะทำให้เวลาผ่านไปโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

วันนั้นเมื่อรถไฟแล่นออกจากกรุงเทพ ฯ ไม่นานนักข้าพเจ้าก็หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน ทำให้เกิดความสนุกเพลิดเพลินจนวางไม่ลง แม้รถไฟจะวิ่งผ่านไปหยุดไปกี่สถานีแล้วก็ไม่สนใจ ไม่รู้สึก เพราะทางรถไฟสายนี้ได้เคยผ่านไปมามากครั้งแล้ว สองข้างทางก็ไม่มีอะไรแปลกกว่าเดิมทั้งหนังสือที่อ่านก็สนุกเพลิดเพลิน จึงเป็นเพื่อนแก้เหงาที่ดีสำหรับผู้เดินทางคนเดียว

มารู้สึกเมื่อรถไฟเข้าเทียบชานชาลา หยุดหน้าสถานีใหญ่แห่งหนึ่งเพราะบังเอิญอ่านหนังสือจบเล่มพอดีข้าพเจ้าชะโงกหน้าต่างรถไฟดูทางสถานีทั้งซ้ายและขวาเห็นผู้คนคอยโดยสารรถมากมายจอแจคึกคักรีบร้อนมีทั้งผู้ที่เร่งร้อนรีบลงจากรถ และมีผู้ที่รีบเร่งที่จะขึ้นมาบนรถเป็นเวลา

ชุลมุนวุ่นวาย เป็นธรรมดาของคนเดินทาง ที่ต้องรีบเร่งแข่งกับเวลาตอนขึ้นลง เพราะรถไฟหยุดที่สถานีให้คนขึ้นลงในเวลาจำกัด ไม่นานนัก

เมื่อผู้ที่ขึ้นมาบนรถแล้วก็ยังวุ่นวายหาที่นั่งอีกพักหนึ่งผู้ที่มาส่งอยู่ข้างล่าง ก็ช่วยกันยกหีบห่อและชลอมให้ผู้เดินทางคอยรับขึ้นทางหน้าต่างเพื่อความสะดวก การพูดจาสั่งเสียกันระหว่างผู้จะเดินทางไปนานวันกับผู้มาส่ง ในเรื่องทางบ้านทางครอบครัว มีเป็นธรรมดาไม่มากก็น้อย เมื่อรถไฟจวนจะเคลื่อนออกจากสถานี หลังจากระฆังดังขึ้นครั้งหลัง ก็เห็นชายผู้หนึ่งหิ้วกระเป๋าใบไม่ใหญ่นัก วิ่งเข้ามาในสถานีด้วยความรีบร้อน เพราะนายสถานีกำลังโบกธงเขียวให้สัญญาณ รถไฟกำลังค่อย ๆ เคลื่อนออกจากสถานีและเร็วขึ้น ชายผู้นั้นวิ่งอย่างไม่คิดถึงภัยอันตรายใด ๆ มุ่งแต่จะให้ทันแล้วกระโดดเกาะราวทองเหลืองทางขึ้นไปบนรถ โหนเกาะราวจนตัวงอ ทั้ง ๆ มืออีกข้างหนึ่งยังถือกระเป๋าเดินทาง ทำให้ผู้ที่ได้เห็นเหตุการณ์ทั้งบนรถและที่สถานีจับตาดูชายผู้นี้วิ่งตามรถด้วยความหวาดเสียวใจหายใจคว่ำเพราะใกล้อันตราย ถ้าพลาดก็หมายถึงชีวิตเมื่อเห็นชายผู้นั้นวิ่งโดดขึ้นกอดราวทองเหลืองโหนตัวขึ้นบนรถโดยมีคนยืนอยู่ท้ายนอกรถช่วยกันฉุดขึ้นบนรถได้อย่างปลอดภัย ทำให้ทุกคนโล่งใจไปตามกัน เมื่อรถออกจากสถานีปล่อยเต็มที่ ข้าพเจ้าก็หยิบหนังสือเล่มใหม่ขึ้นมาพลิกดู ยังไม่ทันเริ่มอ่าน ก็เห็นชายผู้หนึ่งเดินจากทางหัวรถกำลังจะผ่านไป เมื่อหันมาเห็นข้าพเจ้า แกชะงักแล้วก็ยกมือขึ้นไหว้ทำความเคารพพร้อมทั้งถามว่า

"ท่านจะไปลงสถานีไหนครับ ผมยินดีที่ได้พบท่านในรถไฟ"

ข้าพเจ้ามองดูหน้าชายผู้นั้น และนึกถึงใบหน้าอย่างไม่แน่ใจว่าเคยเห็นที่ไหนมาก่อน แต่ยังนึกไม่ออก ว่าเคยรู้จักกันมาก่อน ข้าพเจ้า

ได้แต่ยกมือไหว้ตอบ และบอกสถานีที่ข้าพเจ้าเดินทางไป ชายผู้นั้นเห็นข้าพเจ้ายังงงและลังเลใจอยู่ ก็พูดแนะนำตัวว่า

"ผมชื่อกระสินธุ นามสกุล.................ท่านจำผมได้ไหมครับ"

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินชื่อและดูรูปร่างคลับคล้ายคลับคลาก็นึกได้ จึงร้องออกไปว่า

"อ้อ คุณกสินธุ จำได้แล้ว ขอโทษเถิดหมู่นี้หูตาไม่ค่อยจะดีแก่ตัวก็อย่างนี้แหละคุณ ได้ข่าวว่าย้ายไปอยู่ทางภาคเหนือไม่ใช่หรือ เชิญนั่งตรงนี้แหละจะได้คุยกันให้สนุก เพราะนานแล้วไม่ได้พบกันจนจำไม่ได้ กระเป๋าเดินทางของคุณอยู่ที่ไหนล่ะ เอามารวมไว้ที่นี่ซิ"

แกก็นั่งลงตามที่ข้าพเจ้าเชิญ แล้วพูดว่า

"ขอบคุณครับ กระเป๋าของผมฝากไว้ที่ห้องอาหารไม่ต้องเอามานี่ก็ได้ครับ"

ข้าพเจ้าได้พิจารณาดูรูปร่างสังขารของแกแล้ว ก็นึกสังเวชอยู่ในใจว่า ไม่นึกเลยว่าแกจะเปลี่ยนแปลงไปมากมายเช่นนี้ ดูแก่เกินอายุมาก ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงจำไม่ได้เพราะชายหนุ่มที่ข้าพเจ้ารู้จักที่ชื่อกสินธุนั้น เป็นชายหนุ่มที่มีร่างกายเข้มแข็ง องอาจมีสง่า กิริยาท่าทางร่าเริงสนุกสนาน ยิ้มแย้มอยู่เสมอ แต่บัดนี้ตรงกันข้าม ความสง่า เข้มแข็งยิ้มแย้มร่าเริงได้หายไปหมด ดวงหน้าที่เคยมีเสน่ห์ก็เหี่ยวแห้งมีรอยย่น ดวงตาก็มีแววเศร้าอย่างหวาดหวั่นสะดุ้งกลัว เหมือนคนมีทุกข์หนัก สภาพของสังขารร่วงโรยผิดรูปร่างเดิม ดูแก่กว่าอายุจริงมาก ชายผู้นี้แม้จะมีอายุอ่อนกว่าข้าพเจ้าประมาณ ๒ รอบ แต่ก็เคยสนิทสนมคุ้นเคยใกล้ชิดกันมาก่อน เมื่อมาเห็นสภาพแล้วก็เศร้าใจ จึงไม่อยากถามอะไร กลัวจะไปกระเทือน

จิตใจ คิดว่าคนอยู่ในความทุกข์เช่นนี้ หนังสือเป็นเพื่อนที่ดี ข้าพเจ้าคิดแล้วจึงหยิบหนังสือยื่นให้เล่มหนึ่งแล้วบอกว่า

"คุณนั่งอ่านหนังสือไปพลางก่อน หนังสือนี้เป็นเพื่อนที่ดีของเรา เล่มนี้ผมเพิ่งจะอ่านจบ ผมจะเข้าห้องน้ำประเดี๋ยวเราค่อยมาคุยกัน ยังมีเวลาอีกนานกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง" พูดแล้วข้าพเจ้าก็เดินมาที่ห้องน้ำซึ่งอยู่ทางท้ายรถ เมื่อออกจากห้องน้ำข้าพเจ้าแอบมองดูแก ก็เห็นแกก้มหน้าก้มตาอ่าน จึงคิดว่าเราควรปล่อยให้แกมีเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีอะไรมารบกวน ให้แกเพลิดเพลินสักพักใหญ่ ๆ คงจะผ่อนคลายอารมณ์ของแกได้บ้างข้าพเจ้าจึงออกมายืนท้ายรถชมสองข้างทางท้ายรถไฟ ดูทิวไม้และภูเขาหมู่บ้านป่าดงพงพีพักใหญ่ ๆ ก็ค่อย ๆ เดินเข้าไปนั่งในตู้รถ ก็เห็นแกนั่งอ่านอย่างมีสมาธิ แม้ข้าพเจ้าจะเข้าไปนั่งตรงข้ามก็มิได้เงยหน้าขึ้นมามองดู ข้าพเจ้าจึงหยิบหนังสือในจำนวนที่มีหลายเล่มขึ้นพลิกดูโดยไม่รบกวนสมาธิของแก แล้วเราก็ต่างนั่งอ่านหนังสือไม่ได้พูดจาอะไรกันในระยะนานพอควร แต่แล้วคุณกสินธุเงยหน้าจากหนังสือเมื่ออ่านจบไปเรื่องหนึ่งแล้ว พลางพูดขึ้นลอย ๆ ว่า

"เรื่องกรรมเมื่อก่อนนี้ผมไม่เคยเชื่อเลย ผมเคยหัวเราะเยาะผู้ที่เชื่อกรรมนั้นเป็นคนงมงาย แต่บัดนี้ผมเชื่อแล้ว กรรมนั้นมีจริง ใครทำดีทำชั่ว กรรมนั้นตามสนองเป็นความจริง ผมเองไม่เคยนึกว่าจะมาประสบกับตนเอง เพราะกรรมมองไม่เห็น เป็นสิ่งลี้ลับไม่มีโอกาสจะต่อสู้ ผมต้องหวาดกลัวไม่มีความสุข แม้จะนอนหลับก็ต้องสะดุ้งตลอดมา"

ข้าพเจ้าได้ยินแกพูดเช่นนั้นก็มีความสนใจ ทั้งกิริยาท่าทางสะดุ้งหวาดกลัวของแก ทั้งสังขารร่างกายของแกก็ร่วงโรย ผิดกับเมื่อก่อนที่แก

จะย้ายมาต่างจังหวัด แต่ข้าพเจ้าไม่กล้าทักไม่กล้าถาม ว่ารูปร่างแก่จนผิดหูผิดตาไปมากเช่นนี้ เพราะกลัวแกจะเสียกำลังใจ แต่เมื่อแกพูดขึ้นเอง ข้าพเจ้าก็เกิดความสนใจจึงพูดกับแกว่า

"เรื่องกรรมหรือทำดีทำชั่วนั้น กรรมย่อมตามสนองเป็นหลักธรรมชาติพิสูจน์ได้ง่าย ๆ ทั้งความดีและความชั่ว" แกสนใจที่ข้าพเจ้าพูดจึงถามขึ้นว่า

"การพิสูจน์ง่าย ๆ ท่านจะทำอย่างไรครับ"

ข้าพเจ้าจึงได้อธิบายชักตัวอย่างให้ฟังว่า "สมมติว่าเราเดินไปทางรถเสบียงและได้พบผู้โดยสารที่มีอายุแล้วเราก็ยิ้มแย้มเข้าไปยกมือไหว้และถามอย่างเคารพนบนอบว่าท่านจะไปลงที่ไหนหรือถามว่า ท่านจะไปไหนครับส่วนคนที่คุณเข้าไปทักถามแม้จะไม่เคยรู้จักไม่เคยเห็นหน้าคุณมาก่อนเลย อย่างน้อยท่านผู้นั้นก็ตอบคำถามของคุณด้วยท่าทางยิ้มแย้มเช่นเดียวกัน เหตุนี้ก็เพราะกิริยาท่าทางอ่อนน้อมแสดงความเคารพผู้ใหญ่ของคุณทำให้ผู้ถูกทักเกิดมีจิตใจเอ็นดู เป็นธรรมดามนุษย์ปุถุชน ย่อมจะนิยมชมชอบผู้อ่อนน้อมเป็นความรู้สึกของบุคคลทั่วไป นี่แสดงถึงการทำความดีก็ได้รับตอบแทนด้วยความดี

หากเราจะพิสูจน์ในมุมกลับตรงกันข้ามก็คือทำชั่วเพียงแต่เราเดินไปทางท้ายรถพบคนเดินสวนมา เราทำหน้าบึ้งตึง เราใช้ชายหางตามองดูผู้นั้นตั้งแต่หัวถึงตีนอย่างเหยียดหยาม หรือทำท่าขึงขังวางโตเป็นนักเลงจ้องมองแกด้วยสายตาดุ ๆ กวน ๆ อย่างไม่เป็นมิตร ถ้าเขาหันมาจ้องมองดูเราอย่างไม่เป็นมิตรเช่นเดียวกัน เราก็เบ่งตวาดออกไปอย่างคนชั่วชอบหาเรื่องว่า "มองอะไรโว้ย อยากเอาเรื่องหรือ" เพียงเท่านี้เราก็ได้เรื่อง

แต่ก็ไม่แน่ทุกคนไป หากไปพบคนดีมีศีลธรรมมีความอดกลั้นได้ เขาก็ยิ่งเดินหลีกทางไปเพราะเขารู้ว่ากิริยาท่าทางเช่นนี้ เป็นคนพาลสันดานชั่ว หรือไม่เขาก็นึกว่าอ้ายนี่ไม่บ้าก็เมา ปล่อยให้บ้าไปคนเดียว การนิ่งมีความอดทนเมื่อพบคนพาลย่อมจะผ่านพ้นไปได้ หากไปพบคนที่มีอารมณ์รุนแรงและมีนิสัยพาลอยู่ด้วย การพิสูจน์ก็จะได้ผลแน่นอน อาจจะได้ทั้งเรื่องได้ทั้งเลือด นี่ก็พอจะพิสูจน์ได้ การทำชั่วก็ได้ชั่วตอบแทน มันเป็นเรื่องธรรมดาไม่คิดก็ไม่เห็น"

เมื่อแกได้ฟังข้าพเจ้าอธิบายแล้ว แกก็หัวเราะออกมาได้เป็นครั้งแรก แล้วก็หยุดลงอย่างใช้ความคิดไตร่ตรองและพูดขึ้นมาว่า

"ผมมีเรื่องอยากจะเล่าให้ท่านฟังสักเรื่องหนึ่ง มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง เกิดขึ้นกับชีวิตจริงของผมในเรื่องกรรมแต่จะต้องใช้เวลานาน เพราะเรื่องมันยืดยาวสักหน่อยถ้าท่านให้เวลาฟังผมด้วยความอดทนแล้ว ก็จะนับว่าเป็นพระคุณแก่ผมมาก เพราะคิดว่าหากผมได้ระบายเรื่องนี้ออกมาจากความอัดอั้นแน่นอยู่ในอก ให้ผู้ที่ผมเคารพนับถือเช่นท่าน ผมคิดว่าอาจทำให้ความทุกข์ที่สุมอยู่ในอกเบาบางลงบ้าง"

ข้าพเจ้าฟังดูก็รู้สึกเห็นใจคิดว่าคงจะเป็นทุกข์หนักจึงพูดสนับสนุนว่า "เป็นธรรมดาคนเรา เมื่อมีอะไรคับอกก็ควรระบายออกมาเสีย เพื่อจะได้โล่งอกสบายใจลงบ้าง ฉะนั้นบางศาสนาเขาถึงต้องมีการล้างบาป ต้องไปสารภาพกับพระว่าได้ทำอะไรผิดไว้บ้าง เพื่อระบายออกมาให้หมดแล้วก็โล่งใจ"

เมื่อข้าพเจ้าสนับสนุนและแกมแนะนำให้แกระบายเรื่องออกมาก็เห็นแกหน้าสดชื่นขึ้นมาบ้างแล้ว ก็เริ่มเล่าเรื่องให้ข้าพเจ้าฟังว่า

เมื่อครั้งผมย้ายไปอยู่ภาคเหนือ ตามที่ท่านได้เคยรู้มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ผมมีเพื่อนรุ่นเดียวกับผมคนหนึ่ง เราออกมาทำงานด้วยกัน ท่านคงจะรู้จักเพื่อนผมคนที่ชื่อ สุธี เรามีความสนิทสนมรักใคร่กันมาก ทั้งเราก็ทำงานอยู่ในสำนักงานเดียวกัน เมื่อผมไปอยู่ที่จังหวัดนั้นไม่นานนัก ผมเกิดไปพออกพอใจหญิงสาวชาวเมืองนั้นคนหนึ่ง ที่สุดเราก็เกิดสมัครรักใคร่กัน ต่อมาไม่นานนักเราก็ตกลงสมัครใจจะร่วมหัวจมท้ายด้วยกัน กำหนดวันที่จะทำการสมรสในจังหวัดนั้น การจัดงานทางต่างจังหวัดย่อมเป็นการใหญ่ ต้องล้มวัวล้มควาย เพื่อจัดเป็นอาหารเลี้ยงพวกแขกที่รับเชิญเป็นจำนวนไม่น้อย แขกที่รับเชิญทางผมเจ้าบ่าวและทางเจ้าสาวก็มีมากด้วยกัน เมื่อกำหนดวันงานแน่นอนออกบัตรเชิญแขกแล้ว เจ้าเพื่อนรักของผมสุธีมาแอบกระซิบบอกว่า

"อั๊วจะเอาเนื้อควายมาให้ลื้อ ไม่ต้องไปซื้อที่ไหนหรอก เสียเงินนิดหน่อยได้ของมาก"

ผมสงสัยจึงถามว่า "หมายความว่าอย่างไร เสียเงินน้อยได้ของมากอั๊วยังไม่เข้าใจ" เพื่อนผมหัวเราะแล้วป้องมือกระซิบที่หูว่า

"อั๊วจะให้ลูกน้องไปขโมยควายมาฆ่า ในถ้ำที่ป่าหลังองค์การของเรารับรองว่าได้เนื้อมาทำอาหารทันเวลา"

ผมได้ฟังก็ตกใจไม่นึกว่าแกจะไปขโมยควาย จึงห้ามว่า "อั๊วขอเสียที อย่าทำเป็นอันขาดไม่ดีแน่"

แต่เพื่อนกลับกระซิบว่า "เราไม่ได้ลงมือเอง สั่งให้ลูกน้องมันไปจัดการ ไม่ต้องเดือดร้อนอะไร ลื้ออยู่เฉย ๆ ไม่ต้องกลัว อั๊วจัดการให้เรียบร้อยได้เนื้อมาทันงาน พวกลูกน้องอั๊วชำนาญ"

ผมจึงบอกแกว่า "อย่าทำอั๊วไม่ชอบ อั๊วไม่สบายใจ ประเดี๋ยวพวกลูกน้องลื้อจะได้ใจกลายเป็นโจรปล้นควายชาวบ้าน บาปจะตกหนักอยู่กับอั๊วเป็นต้นเหตุ"

เสียงเพื่อนผมหัวดื้อแย้งขึ้นมาว่า "เฮ้ย ลื้อเฉยเถิดน่า อย่าขี้ขลาดไปหน่อยเลย เราขโมยสมัครเล่นครั้งเดียวเท่านั้นคงจะสนุกพิลึก อั๊วรับรองว่าลื้อไม่มีอะไรเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ อั๊วรับผิดชอบทั้งหมด มันเป็นเรื่องของอั๊วลื้อจะไปเชื่อเรื่องบุญเรื่องบาปทำไมวะ ใครขืนเชื่อทำให้จิตใจอ่อนแอกลัวโน่นกลัวนี่ไปเปล่า ๆ ควายตัวหนึ่งถ้าลื้อซื้อราคาก็พันกว่า นี่ลื้อเลี้ยงสุราปลาปิ้งอ้ายพวกลูกน้องอั๊วก็เพียงไม่กี่ร้อยบาท เชื่ออั๊วเถิดน่าไม่ต้องคิดอะไรมากบุญบาปไม่มี เวรกรรมไม่มี ทำใจให้สบาย"

เมื่อผมได้ยินเพื่อนพูดเช่นนั้นก็ชักจะคล้อยตาม คนเรามีความโลภอยู่ในสันดาน คิดว่าเสียเงินน้อยได้ของมากเวลานั้นไม่รู้อะไรมาดลใจผมให้เห็นผิดเป็นชอบ คิดว่าคงจะเป็นเพราะไม่เชื่อเรื่องกรรม ไม่เชื่อบุญบาป ไม่เชื่อทำดี ทำชั่ว ผลจะติดตามสนอง คนที่มีความรู้สึกเช่นนี้ย่อมทำอะไรได้ทั้งหมด ไม่สนใจว่าทางชั่วหรือทางดี จึงพูดเสียงอ่อนลงว่า "มันจะดีหรือ กลัวมันจะลำบากทีหลังนะ"

เพื่อนยิ้มเห็นผมอ่อนลงจึงบอกว่า "รับรองไม่มีอะไรเกิดขึ้นแน่ตกลงนะอั๊วจะสั่งพวกลูกน้องจัดการ"

ผมจึงพูดออกไปว่า "ถ้าลื้อรับรองแข็งแรงว่าไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องมาถึงอั๊วจะตกลงก็ได้"

เพื่อนได้ยินเช่นนั้นก็ดีใจ จัดแจงไปสั่งลูกน้องที่ทำงานอยู่ด้วยกันในองค์การนั้น ผมก็กะอาหารเมื่อได้เนื้อควายมาก็จะทำสะเต๊ก เลี้ยงแขกให้ลือชื่อ และเครื่องในก็จะต้มและปรุงอาหารอย่างอื่นให้อร่อยอย่างไม่เคยมีใครทำมาก่อนในจังหวัดนี้

ก่อนกำหนดวันแต่งงานของผมหนึ่งวัน เพื่อนรักของผมก็ให้ลูกน้องไปคอยแอบดักดูพวกเลี้ยงควายมันเผลอเมื่อไหร่ ก็จะจัดการต้อนไล่เอาไปทันทีไปพบควายอ้วนพีตัวหนึ่ง กำลังกินหญ้าอยู่ชายป่าซึ่งมีเด็กคอยเลี้ยงดูพวกขโมยควายสมัครเล่นมีความพอใจในควายตัวนั้นยิ่งนักจึงแอบ เวลาพอเลยเที่ยงวันไปแล้ว เจ้าเด็กเลี้ยงควายคงจะหิวข้าวจึงเดินกลับไปกินข้าวบ้าน จึงปล่อยให้ควายเล็มหญ้าเพลินอยู่โดดเดี่ยวห่างไกลจากบ้านผู้คนทั้งเด็กก็ไม่ระแวงว่าจะมีภัยเกิดขึ้นแก่ควายของตัว เพราะยังไม่เคยปรากฏว่ามีควายหายมาก่อน

ในสมัยก่อน (ผู้เขียน) ทราบว่า ทางภาคเหนือเขาถือว่าควายเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อมนุษย์ เพราะคนเราได้อาศัยกำลังแรงงานของควายทำไร่ไถนา ได้อาหารมาเลี้ยงชีวิต ก็ควรนึกถึงบุญคุณของควาย เมื่อถึงหน้าทำนาเขาก็ใช้แรงควาย เมื่อหมดฤดูทำนาเขาก็ปล่อยควายให้เป็นอิสระเข้าไปหากินในป่าตามใจชอบ ไม่ได้กักขังไว้ในบ้านเหมือนภาคกลางทุก ๆ หมู่บ้านส่วนมากก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ควายจึงพากันไปหากินในป่าเป็นฝูง พวกสัตว์ร้ายก็ไม่สามารถจะทำอันตรายในฝูงควายได้ เพราะกลัวเขาแหลมที่จะรุมขวิดเอา ครั้นเมื่อฤดูทำนา ชาวบ้านเจ้าของควายต่างก็เข้าป่าตามควายของตนกลับบ้าน ควายของใครของมัน ไม่มีสับสนควายใครเข้าคอกใคร ไม่มีจูงผิดตัว ไม่เคยมีควายของใครหาย ไม่มีการลักขโมยควายเป็นประเพณีอันงดงามควรยกย่องสรรเสริญยิ่งแต่ในปัจจุบันนี้ คงจะไม่ทำเช่นนั้นอีกแล้ว เพราะมนุษย์ส่วนมากเวลานี้มีจิตใจเสื่อม ไม่มีศีลธรรม ฉะนั้น เด็กเลี้ยงควายเดินกลับบ้านกินข้าว ไม่ได้เฉลียวใจว่าควายของตนจะหาย พวกลูกน้องของเพื่อนผมซึ่งแอบดักดูอยู่ก่อนแล้ว

พอเห็นเด็กเดินคล้อยหลังไปไม่นานนัก ก็พากันออกมาช่วยกันจับควาย ทั้งฉุดทั้งดึงทั้งผลักทั้งตีด้วยไม้ให้เดิน เจ้าควายที่น่าสงสาร แม้จะดื้อไม่ยอมไป แต่เมื่อถูกฉุดกระชากลากไปอย่างไม่ปรานีปราสัย ซ้ำยังถูกเฆี่ยนตีอย่างไม่ปรานีสงสาร สุดที่จะดื้อดึงไม่ยอมได้ จึงถูกลากอย่างถูลู่ถูกังไปตลอดทาง แม้มันจะแสนรู้ร้องไปตลอดทาง ก็ไม่มีใครสามารถที่จะช่วยได้ ที่สุดพวกขโมยควายสมัครเล่นเหล่านั้น นำตัวไปซ่อนไว้ในถ้ำลึกหลังที่ทำงานองค์การอย่างมิดชิด ไม่มีใครสามารถจะตามหาพบได้

พอตอนบ่าย ๆ แดดร่มลมตก เด็กน้อยออกจากบ้านเดินตรงไปชายป่าที่ปล่อยให้ควายไว้กินหญ้าตัวเดียว เมื่อไม่เห็นควายอยู่ในที่นั้นก็มีความร้อนใจเที่ยวตามหาเพราะไม่เคยปรากฏว่าควายตัวนี้เคยไปห่างไกลจากชายป่ามาก่อนเคยปล่อยไว้ที่ไหนก็อยู่ในบริเวณนั้น เด็กเที่ยวตามหาควายจนเย็น เมื่อไม่พบก็เสียใจอาลัยรักเจ้าควายคู่ยาก เดินร้องไห้กลับบ้านบอกพ่อ เมื่อพ่อรู้ว่าควายหายก็ตกใจ รีบจัดแจงพาลูกออกตามหาสองพ่อลูกเที่ยวค้นหาควายด้วยความร้อนใจเป็นห่วง เพราะแกรักควายตัวนี้เป็นชีวิตจิตใจ ทั้งเนื้อทั้งตัวก็มีควายตัวนี้ เป็นสมบัติมีค่าที่รักใคร่หวงแหนของแกไม่ผิดกับลูกชาย ฉะนั้นเมื่อยิ่งหาก็ยิ่งห่วงยิ่งอาลัยมากขึ้น ก็เกิดเสียอกเสียใจร้องไห้ฟูมฟายน้ำตา เมื่อนึกถึงตัวยากจนมีควายอยู่ตัวเดียวที่ได้อาศัยกำลังแรงช่วยทำไร่ทำนาพอเลี้ยงชีวิตไม่อดตายไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น ไม่ได้มั่งมีอะไร บัดนี้มนุษย์ใจร้ายได้มาลักขะโมยควายไป เท่ากับตัดตีนตัดมือ เมื่อถึงฤดูทำนาก็ไม่รู้จะเอาควายที่ไหนมาช่วย คิดแล้วก็ตื้นตันใจร้องไห้ออกมา เจ้าลูกชายเห็นพ่อร้องไห้ก็ร้องบ้าง พ่อลูกเดินเที่ยวตามหาควายพลางร้องไห้พลางจนค่ำ ก็จุดไฟไปเที่ยวตามหาควายมิได้ละลด แม้จะลำบากยากแค้นอย่างไรก็ไม่ย่อท้อ เพราะควายเป็นหัวใจเป็น

ตีนเป็นมือของตน สองพ่อลูกติดตามควายเข้าไปในเขตขององค์การที่เราอยู่ เจ้าเพื่อนรักได้สั่งให้คนยามไล่สองพ่อลูกให้ออกไปนอกเขต เพราะเป็นเวลาค่ำคืนดึกดื่น หากไม่เชื่อจะจับตัวแจ้งข้อหาว่าบุกรุก สงสัยจะลักทรัพย์ ลูกพ่อจนใจจึงปลอบตัวเองว่า ควายมันคงจะเข้าไปกินในป่าลึก พรุ่งนี้มันคงจะออกมาเอง ถ้าไม่ออกมาพรุ่งนี้เช้าก็จะติดตามเข้าไปค้นหา เพราะเป็นเวลาดึกแล้ว จึงเดินกลับบ้านอย่างคนหมดหวังและอิดโรยอาหารเย็นไม่ตกถึงท้อง อย่างคนหมดอาลัยในชีวิต สองชีวิตพ่อลูกตามหาควายเป็นที่น่าสงสารของชาวบ้านผู้รู้เห็นเหตุการณ์ยิ่งนัก

คืนนั้นตอนดึก เพื่อนผมกับพวกลูกน้องคู่ใจหลายคน ต่างเลี้ยงสุราอาหารจากจำนวนเงินที่ผมมอบให้ ๖๐๐ บาท เป็นที่ร่าเริงสนุกสนานในถ้ำป่าลึกหลังองค์การ พอหน้าตึง ๆ ก็มัดควายขึงพืด เพื่อนผมกับลูกน้องก็เตรียมลงมือช่วยกันฆ่าควายโดยจะใช้มีดแทงคอ จึงช่วยกันจับช่วยกันมัดไม่ให้ดิ้น มิใยควายที่น่าสงสารร้องขึ้นเหมือนรู้ตัวว่าจะตายคล้ายจะขอชีวิตและพยายามดิ้นรนให้หลุดพ้นจากความทารุณ แต่ก็หมดหวังที่จะดิ้นหลุดเป็นอิสระได้ได้แต่กลอกตาไปมาอย่างน่าสงสารน่าสมเพชยิ่งนัก เป็นสัญชาตญาณไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ ย่อมมีความรู้สึกกลัวรู้สึกโกรธรู้สึกมีความอาฆาตพยาบาท มันจ้องตาเพ่งมองน้ำตาไหลพรากออกมา ดูพวกมนุษย์ใจร้ายที่กำลังจะทำลายชีวิตของมันด้วยความโกรธแค้น แต่มันทำอะไรไม่ได้สัตว์ก็มีความกลัวตาย รักชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไปแต่พวกฆ่าควายสมัครเล่นกำลังเมาหน้าชา ๆ ก็มุ่งหวังจะฆ่าให้ตายเพื่อเอาเนื้อมาทำประโยชน์เท่านั้นไม่ได้คิดอะไรไม่เคยมีความสงสารเมตตา คิดว่าไม่มีบาปบุญไม่มีกรรมตามสนองเมื่อมัดแล้วยังช่วยกันจับไม่ให้มันกระดิกตัวได้แล้วก็ลงมือเอามีดแทง

คอแทงแล้วแทงอีก ควายเคราะห์ร้ายที่น่าสงสารร้องครวญครางดิ้นรนด้วยความเจ็บปวดรวดร้าว เมื่อแทงคอแล้วก็เชือดเลือดไหลออกมาด้วยคมมีดมันกำลังชัก แต่ตาอันโตของมันเพ่งมองดูคนเชือดอีกครั้งหนึ่ง แฝงไว้ซึ่งความพยาบาทอาฆาต คล้ายมันจองเวรก่อนที่มันจะหมดลม ขาที่ถูกยึดด้วยเชือกและคน ๔ ข้างนั้นสั่นไหวระรั่ว ไม่ช้ามันก็หมดลมหายใจเลือดพุ่งออกมาทางจมูกและปาก ทันใดนั้นเพื่อนผมกับพวกสมุนลูกน้องก็จัดการตัดคอแร่หนังแล้วตัดขาแบ่งออก ๔ ขาหน้าหลัง บางคนก็ผ่าท้องเอาเครื่องในออก มีไส้และตับปอดหัวใจและสิ่งอื่น ๆ ตัดออกหั่นเป็นชิ้น ๆ เพื่อง่ายต่อการขนส่งเข้าเมือง

พอเช้ามืดก่อนฟ้าสาง เพื่อนกับพรรคพวกลูกน้องก็เอารถขนเนื้อควายมาส่งถึงบ้านผมในเมืองไม่ทันสว่าง จัดการเข้าครัวแยกออกปรุงเป็นอาหารต่อไป เพราะวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันมงคลทำพิธีสมรสของผม

เจ้าของควายตื่นแต่เช้ามืด เที่ยวออกเดินตามหาควายที่หายทั้งพ่อลูกคงนอนไม่หลับตลอดคืน เพราะเป็นห่วงควายยังตามไม่พบ แกหารู้ไม่ว่าควายที่รักเหมือนสมาชิกในครัวเรือนของแก บัดนี้ได้ถูกฆ่าแยกออกเป็นส่วนกำลังปรุงเป็นอาหารแล้ว ผมสงสัยว่าหากพวกแขกที่รับเชิญมาเลี้ยงอาหารในคืนนั้น รู้ว่าเนื้อควายที่ปรุงอาหารนั้นได้คลุกเคล้าชีวิตกับน้ำตาของชาวนาจน ๆ มันเป็นควายคู่ทุกข์คู่ยากของสองพ่อลูก เป็นชีวิตที่เศร้าพวกแขกก็คงกลืนไม่ลงคอ แม้จะเอร็จอร่อยอย่างไรก็ดีคงกินไม่ลงเป็นแน่

ชายเจ้าของควายกับลูกชาย เที่ยวติดตามหาควายคู่ทุกข์คู่ยากแทบพลิกป่า และสืบถามชาวบ้านตลอดไปว่าเห็นควายหลงมาบ้างไหม ชาวบ้านที่รู้เรื่องดีเห็นสองพ่อลูกบุกป่าฝ่าดงมิได้คิดถึงความยากลำบาก เที่ยว

ตามหาควายเลือดตาแทบกระเด็นก็อดสงสารไม่ได้ ครั้นจะบอกตรง ๆ ก็กลัวอิทธิพลของเพื่อนผมเพียงบอกว่า ควายเวลานี้ไม่มีตัวตนอยู่แล้ว ไม่ต้องไปหาให้เสียเวลา สองพ่อลูกได้ยินเช่นนั้นก็ใจหาย หมดควายก็หมายถึงหมดกำลัง ความรู้สึกเหมือนใครมาควักเอาดวงใจก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น ถามชาวบ้านก็ไม่มีใครกล้าบอก ที่สุดก็ได้กลิ่นคาวเลือดคล้ายกับวิญญาณของควายมาบอก นำทางให้สองพ่อลูกได้กลิ่นสาบควายกลิ่นคาวเลือด อาศัยนำทางไปถึงที่ฝังซากควาย เมื่อรู้แน่ว่าเป็นที่ฝังซากแล้วก็ขุดลงไปก็ได้ซากหัวเขาและหนังควาย ชายผู้พ่อจัดแจงแบกเดินร้องไห้สงสารควายไปยังที่ทำการองค์การช่วยสอบสวนขอความเป็นธรรม แกก้มลงกราบผู้อำนวยการแล้วก็ร้องไห้ เพราะรู้แน่ชัดแล้วคนร้ายที่ฆ่าควายนั้น ทำงานอยู่ในองค์การนี้ ขอให้หาตัวและจัดการกับผู้ฆ่าควายไปตามความยุติธรรม ความจริงผู้อำนวยการและคนในองค์การนั้นรู้เรื่องดีว่าใครเป็นตัวการฆ่าควาย แต่ก็รู้เมื่อสายเสียแล้ว แก้ไขอะไรไม่ได้ จำเป็นที่จะช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อชื่อเสียง จึงสั่งให้ผู้จัดการเป็นผู้สอบสวนพอเป็นพิธีเท่านั้นที่สุดก็บอกว่าไม่สามารถจะจับมือใครดม ไม่สามารถจะหาตัวผู้ฆ่าควายมาได้ รู้สึกเสียใจด้วย

แม้เจ้าของควายจะร้องไห้สะอึกสะอื้น ขอร้องความเป็นธรรมเพียงไรก็ไม่เกิดผล ทั้งผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านมีความสงสารมาช่วยพูดว่า

"ไหน ๆ ควายของแกก็ตายไปแล้ว ขอให้แกได้รับการชดใช้เงินทอง เพื่อจะนำไปซื้อควายมาแทนตัวเก่าเพราะแกยากจนจริง ๆ ได้อาศัยควายเป็นแรงทำนาหาเลี้ยงชีวิต แต่ผู้จัดการบอกว่าได้ไต่สวนแล้วรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถจะช่วยอะไรได้ หมดทางช่วยไม่ได้ ผู้ใหญ่บ้านและ

ชาวบ้านรู้สึกสงสารเจ้าของควายพ่อลูกมาก แต่ไม่รู้จะช่วยได้อย่างไร ครั้นจะยืนยันว่าคนโน้นคนนี้เป็นตัวการก็ไม่กล้า เกรงอิทธิพลของเพื่อนผมทั้งผู้ใหญ่ก็คอยช่วยอยู่ด้วย จึงหมดปัญญา ผู้ใหญ่บ้านจึงบอกกับเจ้าของควายว่า

"ได้พยายามจะช่วยก็ช่วยอะไรไม่ได้ มีปากก็พูดอะไรไม่ได้ ถ้าพูดมากไปก็เท่ากับหาความเดือดร้อนมาใส่ตัว

เจ้าของควายกับลูกชายก็หมดที่พึ่ง หมดหวังจะพึ่งใคร ไม่มีใครสามารถจะช่วยได้ ทุกข์หนักเรื่องควายตายเปล่า ต่อไปจะต้องรับกรรมความยากลำบากจึงแค้นใจมีความเจ็บใจน้อยใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อทางโลกหาความยุติธรรมไม่ได้ คนฆ่าควายยังลอยนวลอยู่ ด้วยความโกรธแค้นที่ทำอะไรกับคนผิดไม่ได้ จึงไปเอาพริกกับเกลือและธูปมาจุดแล้วปักไว้ที่ซากหัวควาย ตรงหน้าที่ทำการขององค์การทั้งชาวบ้านและผู้ที่ทำงานในองค์การนั้น ต่างก็มามุงดูด้วยอยากรู้ว่าชายเจ้าของควายจะทำอะไร เมื่อเห็นสองพ่อลูกสะอึกสะอื้นก็อดสงสารไม่ได้ บางคนใจอ่อนก็พลอยน้ำตาไหลไปด้วย เพราะนึกถึงอกเขาอกเรานอกจากพวกมีจิตใจแข็งกระด้างไม่รู้จักบาปกรรมเท่านั้นที่ไม่มีความรู้สึก แต่แล้วพิธีของชายเจ้าของควายก็เริ่มขึ้นในท่ามกลางของฝูงชนที่ล้อมดู เมื่อเริ่มต้นปักธูปที่ซากหัวควายแล้ว ก็จัดการเผาพริกเผาเกลือ แล้วร้องสาปแช่งขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า

"ข้าขอสาปแช่งอ้ายคนที่มันฆ่าควาย ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อมนุษย์หรืออ้ายคนที่ร่วมมือก็ดี และอ้ายคนที่รู้เห็นเป็นใจก็ดี ขอให้มันฉิบหายวายวอดขอให้มันถูกฆ่าตายด้วยของมีคมและเขี้ยวงา ขอให้มันตายด้วยความทุกข์ทรมานเหมือนอย่างควายที่มันฆ่า ขอให้มันทั้งพวกอย่าได้

รอดพ้นกรรมที่มันก่อขึ้น ขอให้กรรมอันนี้ตามสนองมันต่อไป ขออย่าได้มีอำนาจใด ๆ ขัดขวางกรรมอันนี้ ขอให้ประสบผลในชาตินี้แหละชาติหน้า ขอให้มันใช้กรรมตลอดทุกชาติไป"

ชายเจ้าของควายปากก็สาปแช่งมือก็หยิบพริกหยิบเกลือขึ้นเผาแช่งพลางเผาพลาง แล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นคนที่ยืนล้อมรอบด้วยต่างก็นิ่งเงียบ ตาจ้องมองดูคอยฟังไม่มีใครพูดจาซุบซิบเหมือนต้องมนต์เจ้าของควาย เมื่อเสร็จพิธีแล้วสองพ่อลูกก็ช่วยกันแบกหัวควายและหนังเดินกลับบ้าน

ต่อมามีผู้ทนไม่ไหวที่ชายเจ้าของควายไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงเขียนรายงานเหตุการณ์ส่งไปทางสำนักงานใหญ่ขององค์การ ขอความเป็นธรรมแก่ชายเจ้าของควาย ทางสำนักงานใหญ่เมื่อได้รับรายงานกล่าวโทษพวกเจ้าหน้าที่ของตนก็ไม่นิ่งนอนใจ จัดตั้งกรรมการส่งมาสอบสวนทันทีแต่ก็คงไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร เพราะไม่มีใครกล้ายืนยันเป็นพยาน จะหาหลักฐานอะไรแน่นอนไม่ได้ ทั้งรายงานเหตุการณ์ฉบับนั้นก็ไม่กล้าลงชื่อจริง จึงถือว่าเป็นบัตรสนเท่ห์ เพราะกรรมการก็ไม่สามารถจะหาพยานหลักฐานมาคลี่คลายเรื่องนี้ให้แจ่มแจ้งพอที่จะมัดตัวคนผิดได้ ตกลงเพื่อนผมกับลูกน้องทั้งพวก รวมทั้งผมด้วยก็อยู่อย่างลอยนวลอย่างคนบริสุทธิ์ไม่มีความผิด เพราะกฎหมายทางบ้านเมืองไม่สามารถจะลงโทษคนทำผิดได้ ด้วยไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ทำให้ชาวบ้านที่รู้เรื่องดีพากันน้อยใจเจ็บใจว่า ความยุติธรรมได้สูญหายไปไหน คนชั่วกลับไม่ได้รับโทษ

ผมรู้สึกไม่สบายใจตั้งแต่ผมรู้ว่าการฆ่าควายในครั้งนั้นผมเป็นต้นเหตุซ้ำผมได้ถามลูกน้องของเพื่อนว่าได้ฆ่าอย่างไร เวลาควายจะตายมัน

แสดงกิริยาอย่างใดบ้าง ผมได้ฟังอย่างละเอียดตามที่ผมเล่ามาแล้ว ผมรู้สึกว่าตั้งแต่แต่งงานมาแล้ว ผมไม่มีความสุขเลย นึกถึงลูกน้องของเพื่อนเล่าให้ฟังเหมือนกับเห็นด้วยตาเอง และรู้ดีว่าอาหารเนื้อที่เลี้ยงแขกในวันแต่งงานนั้นไม่บริสุทธิ์ นึกเสียใจปล่อยให้ความโลภเข้าบัง กลับเห็นดีไปด้วย เมื่อได้ยินคำสาปแช่งผมก็หมดความสุขตลอดมา

หลังจากผมแต่งงานแล้วอยู่กับภรรยาได้ ๒ ปี ไฟได้ไหม้ครั้งใหญ่ในจังหวัดนั้นเป็นประวัติการณ์ ไม่เคยมีมาก่อน กินเนื้อที่กว้างใหญ่ตลอดย่านการค้าไหม้หมด ผมก็ได้หมดตัวในครั้งนั้น เพราะบ้านผมใกล้กับบ้านต้นเพลิง การไหม้ครั้งนั้นก็ไหม้เวลาดึก คนที่บ้านกำลังนอนหลับสบาย ไม่มีใครรู้ว่าไฟจะไหม้เมื่อรู้ตัวตื่นขึ้นมาไฟก็กำลังจะเข้าถึงตัวแล้ว ผมลุกขึ้นมาปลุกภรรยาหอบหิ้วลูกน้อยพากันหนีไฟออกมา ได้แต่เสื้อที่ติดตัวมาเท่านั้น นอกนั้นไม่มีอะไรเหลือเลยทั้งบ้านก็ไหม้หมด และผมก็ไม่ได้ประกันไฟไว้ ผมได้ฉิบหายวายวอดเหลือแต่ตัวแท้ ๆ ทรัพย์สมบัติที่เก็บสะสมไว้ไหม้อยู่ในกองไฟหมด เมื่อนึกถึงคำสาปแช่งของชายเจ้าของควายขึ้นมาผมก็สะดุ้งทันที ผมปลอบใจตัวเองว่าเหตุบังเอิญ ผมไม่เชื่อกรรมอะไรทำดี ทำชั่วไม่สนใจ แต่ผมก็หาบ้านอยู่ไม่ได้ เพราะบ้านที่ไฟไหม้นั้นผมได้ปลูกในที่เช่าจากเทศบาล เมื่อไฟไหม้แล้วเทศบาลก็ไม่ให้เช่าเพราะต้องการจะสร้างตึกสามชั้น เพื่อเก็บเงินกินเปล่าห้องละ ๖–๗ หมื่นบาทตกลงผมก็ต้องไปหาที่อยู่ใหม่โดยเป็นคนสิ้นเนื้อประดาตัว

บางครั้งผมก็นึกสงสัยว่า เหตุเกิดขึ้นนี้ไม่ใช่เหตุบังเอิญ คงเป็นกรรมที่ผมสมรู้ร่วมคิด ผมก็ไม่สบายใจสุธีเพื่อนรักของผม บอกว่า

"ลื้อจะไปคิดเรื่องเหลวไหลทำไม เรื่องกรรมเรื่องบาปบุญเป็นเรื่องหลอกคนให้งมงาย ถ้าหากว่าเป็นจริงแล้ว มันควรจะเกิดขึ้นแก่อั๊ว

มากกว่าลื้อ เพราะอั๊วและลูกน้องอั๊วเป็นผู้ลงมือฆ่า ทำไมไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้นกับพวกเราเลย อย่าไปนึกถึงมันเลย ลืมมันเสียเถิดน่า ดูแต่กฎ-หมายยังทำอะไรเราไม่ได้เลย”

ผมฟังคำปลอบใจก็เห็นจริงสักพักหนึ่ง เพราะว่าคนอื่นทำไมเขาไม่ได้รับเคราะห์กรรมล่ะ ทำไมมาเจาะจงกับผมคนเดียว มันเป็นการบังเอิญอย่างเพื่อนว่าแน่ และไฟก็ไม่ได้ไหม้บ้านผมเท่านั้น ได้ไหม้ทั้งตลาดหมด แล้วผมก็พยายามลืมเรื่องนี้

ต่อมาองค์การของเราก็ย้ายขึ้นเหนือข้ามไปหนึ่งจังหวัด สุธีกับพวกลูกน้องก็มาอยู่ร่วมกันเช่นเดิมไม่ได้แยกไปอื่น เหตุการณ์อะไรก็ไม่มีวี่แววจะเกิดขึ้นกับเพื่อนและพวกลูกน้องของเพื่อน ทำให้ผมนึกยิ้มเยาะตัวเองที่หวาดกลัวไม่เข้าเรื่อง ถ้ากรรมมีจริงแล้ว คำสาปแช่งของชายเจ้าของควายมันก็ควรเกิดขึ้นกับเพื่อนรักและพวกลูกน้องของเขา เมื่อนึกแล้วก็ทำให้ผมสบายใจขึ้น แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่เคยนึกฝันว่าจะเกิดขึ้นก็ได้เกิดขึ้นแล้ว วันนั้นจำได้ว่าเป็นเวลาเย็น ผมอยู่ที่บ้านพักไม่ได้ไปไหน มีคนงานขับรถของสุธีเพื่อนรักของผม ขับรถอย่างรีบร้อนมาหยุดที่หน้าบ้าน ลุกลี้ลุกลนรีบลงจากรถวิ่งมาหาผม ด้วยกิริยาอาการตื่นเต้นหวาดกลัวตกใจจนสุดขีด ละล่ำละลักพูดอะไรไม่เป็นศัพท์จับใจความไม่ได้ หน้าตาซีดเซียวเหมือนถูกผีหลอก ผมดูท่าทางกิริยาของแกก็รู้ว่ามีเหตุร้ายแรง ผมปลอบแกให้หายหวาดกลัวให้หายตื่นเต้นอย่าตกใจแล้วค่อย ๆ พูดให้รู้เรื่อง พอแกได้สติรู้สึกตัวก็ร้องไห้เหมือนเด็ก ๆ ร้องไห้พลางพูดพลางทีละประโยคสลับกับการสะอื้น ผมฟังแล้วได้ใจความว่า สุธีเพื่อนรักของผมถูกระเบิดมีอาการสาหัส พวกลูกน้องที่ติดตามไปด้วยก็

ถูกระเบิดบาดเจ็บสาหัสด้วยกันทุกคน ผมได้ยินว่าเพื่อนรักและลูกน้องถูกระเบิดก็หวาดเสียวใจหายขึ้นมาทันที แต่ผมจะช้าอยู่ไม่ได้ไม่มีเวลานึกอะไร คนป่วยบาดเจ็บยังรอความช่วยเหลือ ผมรีบจัดการตามนายแพทย์และพยาบาล เรียกคนงานเท่าที่มีอยู่ให้ไปช่วยกันขนคนเจ็บขึ้นรถส่งโรงพยาบาลด่วน ด้วยความร้อนใจอยากจะไปให้ถึงเพื่อนเร็วที่สุด นอกนั้นคิดอะไรไม่ออกสมองมันตื้นตันไปหมด เมื่อพร้อมแล้วก็สั่งให้คนขับรถรีบนำทางให้รถพยาบาลตามไปให้ถึงที่เกิดเหตุเร็วที่สุด ระหว่างทางผมนึกภาวนาขอให้เพื่อนรักอย่าเป็นอันตรายเลย ใจคอผมไม่ดีนึกแต่สิ่งไม่เป็นมงคลมาตลอดทาง

เมื่อรถพามาถึงสถานที่เกิดเหตุ ผมมองเห็นก็เข้าใจว่าเป็นเขตที่เขาซ้อมยิงปืน ผมรีบลงจากรถด้วยความร้อนรนจิตใจเป็นห่วงนึกถึงแต่เพื่อนรักเมื่อผมลงจากรถได้รีบวิ่งนำหน้า เมื่อตอนที่ผมทราบข่าวคนขับรถไปบอกว่าเพื่อนถูกระเบิดผมก็ใจหายนึกหวาดเสียวอยู่แล้ว แต่เมื่อผมบุกเข้าไปเห็นภาพจริงเข้ามันร้ายแรงยิ่งกว่านึกไว้หลายเท่า เห็นผู้คนเกลื่อนกราดที่นอนร้องครวญครางกลิ้งเกลือกทุรนทุรายทนทุกข์ทรมานอยู่กลางดิน บางคนไส้ออกมากองอยู่ข้างนอก บางคนเนื้อเละ เพราะถูกสะเก็ดระเบิดเฉือนหนังขาดกะรุ่งกะริ่ง ส่วนสุธีเพื่อนของผมมีอาการร้ายแรงกว่าผู้อื่น เห็นแล้วน้ำตาผมร่วงอย่างไม่รู้สึกตัว มือเท้าอ่อนหมดไม่มีกำลังจะก้าวขาออก ผมกำลังจะเป็นลมหน้ามืดใจสั่น สติผมเสียเกือบจะเป็นบ้า แต่ผมจะปล่อยให้จิตใจอ่อนแอเช่นนั้นไม่ได้เป็นอันขาด เพื่อนกำลังรอความช่วยเหลือครั้งสุดท้ายจะช้าไม่ได้ ผมรวบรวมกำลังทำให้จิตใจเข้มแข็งและผมก็ทำอะไรไม่ถูก ที่มองเห็นภาพที่น่าสยดสยองอยู่ตรง

หน้า คือ สุธีเพื่อนรัก ผมชะงักอยู่ครู่หนึ่งก็วิ่งเข้าไปย่อตัวประคองหัวไว้บนตักไม่รั้งเกียจ ทั้งที่เพื่อนได้ถูกสะเก็ดระเบิดตัดแขนตัดขาออกจากกันดิ้นทุรนทุรายเลือดไหลชุ่มเสื้อผ้าที่สวมใส่หน้าตายังดีแต่ซีดเซียว เพราะเลือดออกมากไม่หยุด ส่ายหัวไปมาลูกตาเหลือกไม่กระพริบ ร้องเสียงโอ๊ก ๆ ๆ ๆ เหมือนควายที่ถูกฆ่ากำลังจะสิ้นใจ เมื่อถูกแทงคอ สภาพของเพื่อนไม่ผิดเช่นเดียวกับควายที่ถูกตัดขาทั้งสี่ออกจากตัว ผมเขย่าตัวให้แกรู้สึกและเรียกชื่อกรอกลงที่หูเมื่อเห็นว่าแกไม่มีสติจำอะไรไม่ได้ ปากแกก็ร้องโอ๊ก ๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ผมก็ได้พยายามพูดกรอกใส่ที่หูแกว่า

"นี่กระสินธุ เพื่อนของแก สุธีได้ยินไหม แต่แล้วเสียงร้องโอ๊ก ๆ เสียงร้องเป็นควายก็ค่อย ๆ เงียบลงแล้ว มีอาการหายใจหอบปากก็ประหงับ ๆ หายใจสะท้อนขึ้นสะท้อนลง สักครู่นัยตาก็หลับผมนึกว่าแกกำลังจะดับจิตผมประคองช้อนศีรษะแกไว้ให้สูง เพื่อให้หายใจสะดวกไม่อยากให้แกทรมานมาก แต่แล้วแกก็มีแววตาเข้าสู่ปรกติลืมตาดูผมด้วยดวงตาที่ฝ้าฟาง ผมก็ไม่รู้ว่าแกมีชีวิตอยู่ได้อย่างไร ควรตายนานแล้วเสียงพูดแผ่วเบาได้ยินชัดว่า

"กระสินธุ หรือ กันคอย – คอย – แก – เหมือนนานตั้งปี มันทรมาน – เหลือเกิน"

ผมนึกดีใจที่เพื่อนได้สติจำผมได้แล้ว ผมจึงรีบตอบ "กันเองกระสินธุ ได้รีบมาหาแก มีอะไรจะพูดหรือ ทำใจดี ๆ ไว้

ผมพยายามปลอบใจแก ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่มีทางรอดแกหอบถี่ขึ้นแล้วพูดเว้นระยะเป็นห้วง ๆ ว่า

"เรา – เรา – เข้าใจ – ผิด เรื่องกรรมไม่มี – บุญบาปไม่มี อ้ายควายตัวนั้น มันคอยจ้องจะเข้ามาขวิด – กัน – โอยกันกลัว กระสินธุ ช่วยกันด้วย"

คนเจ็บพูดเพ้อ แต่ผมก็ใจไม่ดี รู้สึกพูดอะไรไม่ถูกได้แต่ปลอบคนเจ็บเท่าที่จะนึกได้ คนเจ็บนิ่งเงียบไปครู่หนึ่ง แล้วก็กลับรู้สึกตัวพูดแผ่วเบา เพราะหายใจหอบถี่ขึ้นว่า

"กระสินธุกันอยากกินน้ำ..............ขอน้ำกิน...........หน่อย"

ผมตะโกนร้องเรียกคนขับรถให้ไปเอาน้ำมาเร็ว ถ้าไม่มีก็เอาอะไรไปตักที่คูข้างทางก็ได้ เพราะเราอยู่ไกลจากบ้านคน แต่หมอและพยาบาลเมื่อช่วยกันขนคนป่วยขึ้นรถหมดแล้วก็มายืนดูผมประคองคนเจ็บ ด้วยอาการเศร้าหมองจัดแจงจะฉีดยาให้คนเจ็บ ผมเงยหน้าทั้งน้ำตาขึ้นมองดูหมอแล้วถามว่า

"หมอเพื่อนผมมีหวังบ้างไหม" หมอไม่ตอบอะไรได้แต่สั่นหัว ผมก็นึกแล้วเหมือนกันว่าหมดหวัง

แต่ทันใดนั้นคนป่วยเบิกตากว้าง แสดงความตกใจสุดขีด – ร้องออกมาว่า

"...ควายมันจ้องมองกัน ตามันดุมันโกรธจนตาแดง...........มันวิ่งตรงเข้ามาแล้ว......โอย......โอย......โอย......ช่วยด้วยสินธุ ช่วยกันด้วย"

คนเจ็บตัวสั่นตาเหลือกหายใจหอบถี่ขึ้น ทะลึ่งพรวดตาตั้งสะอึกสองครั้งแล้วก็คอตกเงียบไป หมอรีบก้มลงจับชีพจรและฟังหัวใจ แล้วพยักหน้าไม่พูดอะไรผมก็รู้ว่าชีวิตของเพื่อนได้สิ้นสุดลงแล้ว วิญญาณได้จากร่างไปแล้ว ผมพึมพัมว่า

"ขอเพื่อนจงไปสู่ที่ชอบเถิด" ชีวิตเพื่อนในโลกมนุษย์ได้สุดสิ้นลงแล้วแม้เพื่อนผมจะหนีมือกฎหมายในเมืองมนุษย์ได้ แต่ก็ไม่สามารถจะหนีกฎแห่งกรรมได้ผมเชื่อว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เหตุบังเอิญแน่ เพราะสิ่งที่ผมแน่ใจว่า เป็นกรรมตามสนองก็คือ พวกลูกน้องที่ร่วมกันในการฆ่าควายนั้นต่างก็มีอาการสาหัสได้รับความทุกข์ทรมานทุกคน บางคนถูกคมสะเก็ดระเบิดตัดตอนท้องไส้ไหลออกมาขาดเป็นชิ้น ๆ หมอได้พยายามยัดไส้เข้าไปในท้องรีบส่งโรงพยาบาล ได้พยายามตัดต่อไส้แต่อาการหนักมากเพราะไส้ขาดออกเป็นหลายท่อนสุดความสามารถที่หมอจะช่วยชีวิตไว้ได้ ก็ต้องทนทุกข์ทรมานรอเวลาตาย ต่อมาอีก ๓ วันจึงได้หมดลม ลูกน้องคนนี้คงจะเป็นผู้ที่ผ่าท้องควายเอาเครื่องในออกมาสับเป็นชิ้น ๆ อีกหลายคนที่ถูกสะเก็ดระเบิดเนื้อขาดกะรุ่งกะริ่งเหมือนเนื้อควายที่ถูกเฉือนออกมาจากตัวทุกคนได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจร้องครวญคราง เหมือนได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัสกว่าจะตาย และที่ตายก่อนในวันถูกระเบิดมีจำนวน ๓ คน นอกนั้นต้องทนทุกข์ทรมานจนกว่าจะสิ้นกรรม บางคนอยู่ทรมานคอยเวลาตายรวมเสร็จทั้งสุธีเพื่อนรักของผม ทุก ๆ คนในสิบชีวิตได้จบลงเพราะถูกคมสะเก็ดระเบิดคล้ายกับต้องคำสาปแช่งเจ้าของควายผู้น่าสงสาร เพราะทุก ๆ ชีวิตล้วนแต่ร่วมสร้างบาปฆ่าควายด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากคนขับรถที่มาบอกข่าวร้าย เห็นจะเป็นเพราะแกไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวข้องในการฆ่าควายมาก่อน

เมื่อทางการได้ไต่สวนสอบถึงสาเหตุที่เกิดลูกระเบิดครั้งนั้น ทำให้ผู้คนบาดเจ็บล้มตายมากก็ปรากฏได้ความจริงเป็นความประมาทของสุธีจึงต้องสูญเสียชีวิตลูกน้องและตัวเอง ก่อนเกิดเหตุเย็นวันนั้นประมาณ ๑๗.๐๐ น. สุธีกับพวกลูกน้องอีก ๑๐ คน ได้นั่งรถยนต์บรรทุกผ่านมาถึง

ที่เกิดเหตุ จะเป็นผลกรรมอย่างไรจึงทำให้สุธีได้มองเห็นวัตถุโลหะรูปร่างยาวกลม ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากสายตามนุษย์ธรรมดาจะมองเห็นได้ เพราะห่างจากทางรถวิ่ง สุธีจึงสั่งให้คนขับหยุดแล้วตัวเขากับลูกน้องต่างก็ลงจากรถเข้าไปดู พอเห็นก็ชอบโลหะชิ้นนั้น รูปร่างเหมาะสมที่จะนำไปทำแจกันปักดอกไม้เพราะความโลภ ผลกรรมที่ตามมาเห็นกงจักร์เป็นดอกบัว สุธีรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เมื่อเก็บมาแล้วก็ใช้เข่าสองข้างหนีบไว้แล้วใช้มือสองข้างจับบิดไปมา สุธีพยายามปลุกปล้ำถอดวัตถุประหลาดอันนั้น แต่แล้วก็เกิดระเบิดขึ้นทันที ทั้งสุธีและลูกน้องที่มุงดูต่างก็ได้รับเคราะห์กรรมตามมากตามน้อย สุธีกรรมหนักจึงถูกตัดทั้งแขนทั้งขาขาดหายไป ลูกน้องท้องหวะไส้ขาดดังที่ผมได้เล่ามาแล้ว ฉะนั้นผมจึงเชื่อแน่ว่า "กรรม" นั้นมีจริงผมเชื่อแล้ว ทำดีทำชั่วนั้นย่อมมีกรรมดีกรรมชั่วตามสนอง บัดนี้ผมเชื่ออย่างไม่มีข้อสงสัยใด ๆ เหลืออีกเลย เพราะทุก ๆ คนที่ถูกระเบิดในครั้งนั้น คือพวกฆ่าควายของชาวนาที่ยากจนผู้น่าสงสารสองพ่อลูก คงเหลือแต่คนขับรถที่ไม่เคยรู้เรื่องในการฆ่าควายมาก่อน ทำให้แกคนเดียวเฝ้าอยู่ที่รถทั้งแอบบังต้นไม้ใหญ่จึงอยู่ห่างไกลรอดพ้นจากรัศมีระเบิดไม่เป็นอันตรายแต่แกก็ได้รับความตกใจแทบช๊อค เมื่อระเบิดดังขึ้น แกรีบวิ่งไปดูนายสุธีนายของแกและพวกลูกน้อง เห็นภาพที่สยดสยองแกกลัวแทบจะเป็นบ้ารีบขับรถบึ่งมาหาผม เพราะแกรู้ว่าผมกับสุธีเป็นเพื่อนรักกันมาก แกนึกว่าทำอย่างไรเมื่อผมทราบผมจะต้องรีบร้อนไปช่วยเป็นแน่นี่แหละครับเขาบอกว่าคนดีผีคุ้ม เวลานี้ภาพของเพื่อนเสียงร้องครวญครางของคนเจ็บยังหลอกผมติดหูติดตาตลอดมา เป็นภาพที่น่าขนพองสยองเกล้าที่สุดในชีวิตของผมที่ได้พบเห็น ผมรับตรง ๆ ว่าผมกลัว ๆ ว่า

จะมีอะไรเกิดขึ้นกับผมอีก ประสาทผมเสีย เพราะทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว ต้องหวาดสะดุ้งอยู่เสมอผมกินไม่ได้นอนไม่หลับมันทรมานจิตใจ ดูรูปร่างผมซิใกล้จะเป็นผีอยู่แล้ว"

แกเล่าพลางเน้นคำพูดพร้อมกับสะอื้นไห้อยู่ในอกอย่างน่าสงสาร ข้าพเจ้าได้ฟังแกเล่าแล้วก็เห็นใจแกมาก ทั้งที่แกไม่ใช่ตัวการในเรื่องนี้ จึงปลอบให้สติแกว่า

"จงทำใจให้สบายเถิด ต่อไปไม่ต้องคิดอะไรอีกคุณพ้นจากสาปแช่งพ้นกรรมแล้ว อย่างน้อยคุณก็เคยห้ามเพื่อนมาก่อน แต่เขาหาฟังคำห้ามของคุณไม่ ฉะนั้นกรรมที่คุณได้รับก็เบาบางไม่มาก เพราะคุณยังมีความดีเป็นบารมีอยู่บ้าง ฉะนั้นคุณจึงได้รับกรรมเป็นคนแรก เป็นกรรมทำให้ทรัพย์สินวอดวายไปในกองไฟสิ้นทรัพย์สินแล้วก็คือคุณได้ใช้หนี้กรรมสุดสิ้นลงแล้ว ส่วนพวกกรรมหนักนั้นได้รับภายหลังช้ามากกว่ากรรมเบา บัดนี้ก็ได้รับกรรมทั่วทุกคนแล้ว ต่อไปนี้คุณไม่ต้องวิตกทุกข์ร้อนมุ่งหน้าสร้างความดีต่อไปเถิด ผมรับรองได้ว่าคุณหมดกรรม จำไว้ว่าคุณได้ใช้หนี้กรรมแล้ว อย่านึกถึงต่อไปลืมอดีตเสียทำใจให้สบาย คิดถึงแต่ที่จะทำดีในปัจจุบัน"

"ผมได้ยินท่านพูดผมสบายใจขึ้นมาก เมื่อได้ยินท่านรับรองว่าผมหมดกรรมแล้ว คำนี้เหมือนคำปกาสิตของผู้พิพากษา เหมือนอ่านคำพิพากษาให้ปล่อยผมพ้นกรรมแล้ว ผมดีใจเห็นจะเป็นเหตุที่ผมได้เล่าเรื่องชีวิตของผมให้ท่านฟัง ความรู้สึกเหมือนผมเป็นจำเลยให้การสารภาพผิดต่อหน้าผู้พิพากษา เป็นครั้งแรกที่ผมเล่าให้ท่านฟัง และผมก็ได้ระบายความอัดอั้นไว้ในอกนานแล้ว ออกมาหมดความทุกข์หนักอกก็เบาลง

ผมก็โล่งอกหายใจคล่องขึ้นกว่าเก่า ท่านได้กรุณาอดทนฟังผมเล่าจนจบ แล้วท่านก็กรุณาชี้แจงเหมือนคำตัดสินอันศักดิ์สิทธิ์ควรเคารพ ให้ผมพ้นกรรมบาป ให้หลุดพ้นจากความรู้สึกว่า ถูกจองจำจิตใจ ปล่อยให้เป็นอิสระในบัดนี้แล้ว สัญชาตญาณของผมมีความรู้สึกว่า ท่านเป็นผู้ที่มาล้างบาปจากความรู้สึกทางจิตใจของผมให้หมดสิ้นไป ผมกลับเป็นผู้บริสุทธิ์อีกครั้งหนึ่งแล้วผมมีความดีใจมาก ไม่รู้ว่าจะกราบขอบพระคุณท่านอย่างไรถูก"

ข้าพเจ้าเมื่อได้ฟังแกพูดทั้งได้เห็นแกเปลี่ยนกิริยาท่าทางจากความเศร้าความทุกข์หนักกลับสู่ความเป็นปรกติร่าเริงแจ่มใสทางจิตใจทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกปลื้มปีติ นึกว่าข้าพเจ้าเคราะห์ดีที่เดินทางโดยรถไฟ จึงได้ทราบเรื่องแปลกประหลาดอันมีคุณค่ายิ่ง หากข้าพเจ้าเดินทางโดยเครื่องบิน ก็คงไม่ทราบอะไรที่เป็นประโยชน์ดังที่ท่านได้ฟังมาแล้ว

หลังจากคุณกระสินธุได้เล่าเรื่องของแกประมาณสองชั่วโมงกว่าจึงได้สุดสิ้น เนื้อความที่น่าศึกษา แกก็หลุดพ้นเครื่องพันธนาการทางจิตใจ ข้าพเจ้าก็ได้รับความปลื้มปีติในเมื่อได้เห็นผู้อื่นมีความสุข เราได้สนทนาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปจนกว่ารถไฟจะถึงจุดหมายปลายทาง เราจึงได้ลาจากกันด้วยความปีติทางจิตใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย จึงขอจบเรื่อง "กรรมหนัก" ไว้เพียงเท่านี้

หอกอาถรรพณ์

สมัยก่อนผู้ใหญ่มักจะพูดว่า "ลูกศิษย์คิดล้างครู" เรื่องของครู หรือ อาจารย์โดยเฉพาะสอนวิชาความรู้ในเชิงเพลงอาวุธครูมักไม่ยอมสอนวิชาความรู้ให้ลูกศิษย์จนหมดสิ้น เพราะการสอนให้หมดสิ้นแล้วเมื่อไปพบศิษย์ใจชั่วเข้า มักจะถูกศิษย์ลองดีเนรคุณขาดความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ อยากจะดีเด่นกว่าครู แม้ว่าสมัยก่อนนั้นจะมีคนชั่วน้อยเพียงร้อยละหนึ่ง แต่เมื่อครูไปพบศิษย์ชั่วร้ายเข้าก็ทำให้ครูเกิดท้อใจ เพราะศิษย์ชั่วย่อมขาดศีลธรรมความกตัญญู

ในยุคนี้คนชั่วยิ่งมากกว่าคนดี ศิษย์ชั่วก็ย่อมมากขึ้นเป็นธรรมดา ครั้งนั้นผู้ใหญ่เล่าให้ฟังจะเป็นสมัยไหนข้าพเจ้าก็ไม่ได้ซักถามเมื่อเวลาฟัง คิดว่าคงจะเป็นครั้งกรุงศรีอยุธยาเล่าต่อ ๆ กันมาก็ได้

ในครั้งนั้นมีครูเป็นผู้ชำนาญในเชิงเพลงอาวุธได้ฝึกสอนให้ศิษย์มาสมัครเรียน จะเลือกเรียนได้ทั้งเพลงดาบเดี่ยว ดาบคู่ เพลงทวน เพลงหอก เพื่อใช้ทำสงครามสมัยโบราณ

ก่อนที่ครูจะรับผู้ที่จะสมัครมาเป็นลูกศิษย์นั้น จะต้องให้ปฏิญาณตัวว่าจะไม่ใช้วิชาความรู้ที่ได้ศึกษาเอาไปทำความชั่ว จะไม่เอาวิชาไปข่มเหงใคร จงถือหลักธรรมมีศีลมีสัตย์ จะใช้วิชาความรู้ช่วยเหลือชาติบ้านเมืองปราบอธรรมเท่านั้น

หากศิษย์คนใดทรยศต่อคำปฏิญาณสาบานตัวจะตายด้วยคมหอกคมดาบ แล้วให้ผู้มาสมัครเป็นศิษย์ใหม่ดื่มน้ำแช่คมหอกคมดาบ เมื่อปฏิญาณสาบานแล้วจึงสอนวิชาความรู้ สุดแต่ศิษย์คนใดจะรักศึกษาวิชาใด ครูก็ฝึกสอนวิชาให้ด้วยความเต็มใจ เพราะถือว่าศิษย์ก็เหมือนลูกให้ความรักความเอ็นดูเช่นกัน

ในจำนวนศิษย์ทั้งหมดมีศิษย์ที่มีนิสัยเกเรหัวดื้อเป็นหัวโจกแต่เป็นคนที่ฝึกอาวุธใช้ดาบมีความชำนาญกว่าศิษย์อื่นๆได้ชักนำให้ศิษย์ที่ประพฤติดียกย่องตัว และให้แข็งข้อต่อครู เพราะคิดว่าครูหมดความรู้ที่จะสอนให้ตัวต่อไปแล้ว และหากว่าศิษย์คนไหนไม่เห็นด้วยกับตัวก็ถูกรังแก

ครูได้พยายามเรียกตัวมาสั่งสอนไม่ให้ประพฤติตนเป็นคนเกเรเป็นพาล แต่ศิษย์ผู้นี้ถือว่าตัวนั้นมีวิชาความรู้สูงเท่าครูแล้วก็ขาดความยำเกรงเคารพครู และต่อไปก็ไม่ต้องง้อครูอีก เพราะตัวเองมีฝีมือดีเท่าครูแล้วและยังดีกว่าครูที่ยังหนุ่มและครูแก่แล้วถ้าพูดถึงกำลังก็เหนือกว่า

ฉะนั้น จึงพยายามยุยงให้พวกศิษย์ที่อ่อนกว่าให้กระด้างกระเดื่องต่อครูขาดความเคารพ ครูพิจารณาดูหากว่าขืนเอาศิษย์คนชั่ว นี้ไว้ พวกศิษย์ต่อไปก็จะกระด้างกระเดื่องอวดดีติดนิสัยชั่วกันหมด ฉะนั้นจึงประชุมศิษย์พร้อมกันแล้วชี้ให้เห็นความชั่วช้ามิได้ปฏิบัติตนเหมือนได้สาบานให้สัจไว้ จึงประชุมศิษย์แล้วให้เห็นความผิด ไล่ออกไปจากสำนักฝึกเพลงอาวุธของครูทันที พวกศิษย์พากันดีใจเพราะรู้ความชั่วร้ายข่มเหงเกเร พวกฝีมือเชิงอาวุธอ่อนกว่ามานานแล้ว

ศิษย์ใจชั่วคนนั้นก็โกรธครูมาก เพราะถูกไล่ออกจากสำนักทำให้ขายหน้า ทั้งตัวเองคอยยุยงลูกศิษย์ให้แข็งข้อกับครูก็ไม่ได้ผลไม่มีใครเขาเห็นด้วย เพราะทุกคนเขาเคารพครูมีความกตัญญูกตเวที ทั้งกลัวคำสาบานไว้กับครูแล้ว

ศิษย์ชั่วคนนั้นออกไปจากสำนักข่าวความชั่วเนรคุณก็แพร่ออกไปแม้จะไปที่อื่นก็ไม่มีใครต้อนรับ เพราะเขากลัวจะเนรคุณเพราะเคยเนรคุณครูบาอาจารย์มาแล้วคงเลี้ยงไม่เชื่อง

ที่สุดเมื่อไม่มีที่อยู่ก็ต้องไปอยู่ในซ่องโจร เที่ยวปล้นสะดมจนมีชื่อเสียงว่าเป็นคนเหี้ยมโหดชั่วร้ายฆ่าฟันคนมามากมาย

ศิษย์ชั่วมีความแค้นใจครูที่ไล่ออกจากสำนักคิดผูกพยาบาทต้องมาเป็นพวกโจรจนมีชื่อในทางชั่วร้าย คิดว่าถ้าเราฆ่าครูผู้มีฝีมือหัดเพลงอาวุธมีความชำนาญมาได้เราก็จะต้องมีชื่อเสียงโด่งดัง ผู้คนจะต้องเกรงกลัวเราทั่วไป

คิดแล้วก็มีหนังสือไปท้าทายให้ครูมาสู้กันตัวต่อตัว ให้พวกชาวบ้านและพวกศิษย์ได้เป็นขวัญตา ว่าใครชนะก็อยู่ ใครแพ้ก็ตาย ถ้าครูไม่กล้าสู้ก็นุ่งผ้านุ่งผู้หญิงเสียเถิด ไม่ต้องมาสอนเพลงอาวุธอีกต่อไป

ครูเมื่อได้รับหนังสือของศิษย์ผู้เนรคุณแล้วก็นึกว่า อ้ายศิษย์คนนี้มันกำเริบเสิบสานมาท้าเราลองฝีมือ เมื่อมันฆ่าเราได้มันก็จะเด่นจะดังมันคงเห็นว่าเราแก่แล้วมีแต่ฝีมือแต่ไม่มีแรงมันจึงท้าได้ คิดว่าเราควรจะรับท้าของมันดีกว่า เพราะมันประมาทนึกว่าเราคงหมดแรงแพ้มันง่าย ๆ

เมื่อตัดสินใจแล้วก็บอกพวกศิษย์ว่า ครูตกลงจะรับท้าของอ้ายศิษย์ใจชั่วมันแล้ว และกำหนดวันเวลามีหนังสือไปนัดมันแล้ว

พวกศิษย์ได้ฟังครูตัดสินใจเช่นนั้นก็พากันตกใจ ต่างก็อยากจะขอร้องรับอาสาเป็นคนไปสู้แทนครู เพราะครูอายุมากแล้วทานกำลังมันไม่ไหว ทั้งเพื่อความกตัญญูกตเวทีต่อครูด้วยครูได้ฟังเช่นนั้นก็ขอบใจศิษย์ที่เจ็บร้อนแทนครู แต่คราวนี้ครูจะต้องสู้แม้จะกำลังวังชาจะน้อยถอยลงก็ดี แต่ก็อาศัยอ้ายลูกศิษย์ชั่วคนนี้มันขบถต่อคำปฏิญาณสาบานตน คงไม่พ้นคมหอกคมดาบไปได้

ครั้นจวนใกล้เวลากำหนดนัด นอกจากดาบคู่มือแล้วครูก็ยังได้เลือกหอกเป็นอาวุธคู่มือจะต่อสู้กับศิษย์ชั่วที่นึกว่าตัวเก่งชำนาญในเพลงดาบถือว่าเป็นเลิศในแผ่นดิน แต่หอกครูนั้นด้ามยาวกว่าเป็นพิเศษ ซึ่งเมื่อควงแล้วไม่ว่องไวเหมือนหอกธรรมดา

ครั้นถึงกำหนดนัดลองฝีมือพวกศิษย์และชาวบ้านต่างก็พากันมาคอยดูการต่อสู้ระหว่างศิษย์ใจชั่วกับครูใจดี บางคนก็สาปแช่งเจ้าศิษย์คิดล้างครูบางคนก็สงสารครูแก่แล้วยังจะต้องมาสู้กับศิษย์เนรคุณอีก คงจะไม่มีกำลังพอจะต้านทานศิษย์ทรยศได้ไม่กี่เพลง ก็คงจะหมดกำลัง ต่างก็สงสารครูสาปแช่งอ้ายศิษย์ทรยศคนนั้น

เมื่อกำหนดนัดผู้คนก็แตกตื่นมาดูครูกับศิษย์ลองฝีมือเพื่อเอาชีวิตกัน วันนั้นเจ้าศิษย์ทรยศนึกยิ้มดีใจว่าคราวนี้กูจะได้ฆ่าครูด้วยเพลงดาบของครูที่สอนให้จนหมดพุงแล้ว เมื่อฆ่าครูที่มีชื่อ ชำนาญในเพลงอาวุธเป็นเอกแล้วก็จะมีชื่อเสียงโด่งดัง คนคงจะเกรงกลัวทั้งเมืองในเชิงฝีมือดาบที่ปราบครูชื่อดังได้ แต่ไม่เคยคิดว่าจะได้ชื่อเสียงมาในทางชั่วหรือทางดี ตามนิสัยของคนชั่วอันธพาล

เมื่อศิษย์ใจชั่วแต่งตัวทะมัดทะแมงคอยอยู่ที่สนามลองฝีมือก่อนไม่ช้าก็เห็นครูของตัว นอกจากดาบคู่แล้ว ยังมีหอกยาวอีกด้ามหนึ่งมาด้วยสังขารของครูชราภาพแล้ว แม้จะเดินก็ไม่ค่อยว่องไวเปรียบเทียบกับคนหนุ่มแล้วก็แพ้กันอย่างหลุดลุ่ยคนที่มาคอยดูศิษย์ทรยศกับครูสู้กันต่างก็พากันสลดใจไปตามกัน

แต่ครูก็ไม่สนใจว่าคนในสนามประลองฝีมือจะพูดว่าอย่างใดแบกหอกถือดาบคู่มือเดินเข้าไป บางคนเห็นแล้วก็พูดกับเพื่อน ๆ ว่า แม้เพลงดาบ ก็ไม่ว่องไวแล้วยังแบกเอาหอกจะควงไหวหรือ บางคนสงสัยก็ถาม

ขึ้นว่า ครูจะสู้ทั้งเพลงดาบเพลงหอกหรือทำไมหอกจึงด้ามยาวนักล่ะ ครูตอบผู้ถามด้วยเสียงธรรมดาไม่มีความตื่นเต้นว่า "หอกอาถรรพณ์" จะสู้เพลงสุดท้ายคนถามต่างก็สงสัยไปตามกัน แต่ก็ไม่ได้ถามอะไรอีกเพราะเลยเข้าไปในสนามเสียแล้ว

ส่วนเจ้าลูกศิษย์ทรยศแสดงท่าทางให้เป็นสง่า เหมือนจะให้คนทั้งหลายรู้ว่า กูนี่แหละเว้ยจะเป็นผู้มีชื่อว่าเก่งกล้าเชิงดาบในแผ่นดินไทยจะพิสูจน์ฝีมือให้ดูในวันนี้ แล้วก็นึกภูมิใจในความคิดโง่ ๆ ของตัวเอง ทั้งที่คนเขาสาปแช่งกันทั่วไป ทุกคนได้เอาใจช่วยให้ครูเอาชนะอ้ายศิษย์ใจพาลสันดานหยาบคนนี้ บางคนก็คิดว่าคนดีต้องชนะคนชั่ว มิฉะนั้นฟ้าดินก็หาความเป็นธรรมไม่ได้ต่างก็คอยเวลาศิษย์กับครูต่อสู้กันด้วยจิตใจตื่นเต้นและต่างก็เอาจิตใจช่วยครูด้วยกันทุกคน นอกจากพวกโจรหรือพวกพาลสันดานชั่วด้วยกันเท่านั้นที่เอาใจช่วยอ้ายศิษย์ทรยศผู้นั้น

เป็นธรรมดาของโลกมนุษย์ย่อมมีทั้งคนดีและคนชั่ว มิฉะนั้นก็ไม่ใช่โลกมนุษย์เป็นที่รวมทั้งดีทั้งชั่วทั้งบุญทั้งบาป เพราะยังไม่แยกออกว่าพวกดีก็แยกไปสวรรค์ คนชั่วก็แยกไปลงนรก

ครั้งนั้นชาวบ้านชาวเมืองต่างก็พาลูกพาหลานมาดูว่า "ศิษย์จะฆ่าครู" มายืนดูรอบ ๆ สนามที่จัดไว้ให้คนได้ดูในวงล้อม

เมื่อครูเข้าไปถึงภายในสนามก็วางหอกไว้กับพื้นดินแล้วพูดเสียงดัง ๆ ได้ยินกันทั่วไปว่า ข้าขอฝากหอกนี้ไว้กับแม่พระธรณีเพื่อเป็นพยาน

เจ้าศิษย์ทรยศนั้นเมื่อเห็นครูแสดงท่าทางกิริยาเช่นนั้นก็หัวเราะเยาะและนึกขันว่า "ครูนี่กำลังจะตายก็ยังทำสิ่งใดขำ ๆ อยู่ ๆ ก็เอาหอกมาวางไว้แล้วบอกว่าขอฝากไว้กับพระแม่ธรณี ซึ่งไม่เคยเห็นมาก่อน แล้วถามอย่างยะโสเยาะเย้ยว่า "ครูเตรียม ตายแล้วหรือ"

ครูพูดอย่างเสียงธรรมดามิได้แสดงความโกรธแค้นประการใดว่า "หากว่าเจ้าจะฆ่าครูตายวันนี้ ครูก็จะขออโหสิกรรมให้แก่เจ้าจะไม่ขอจองเวรจองกรรมต่อไป"

ศิษย์ทรยศเย่อหยิ่งยะโสคล้ายจะล้อมิได้พูดจากใจจริง เพราะคิดว่าทำอย่างไรตัวก็จะชนะฆ่าครูได้ในวันนี้ด้วยความแน่ใจว่า "หากผมจะถูกครูฆ่าตาย ผมก็ขออโหสิกรรมให้ครู จะไม่จองเวรจองกรรมเหมือนกัน"

ครูบอกว่า "ดีแล้ว ครั้งสุดท้ายของชีวิตก็ควรจะอโหสิกรรมกันเสียที"

เมื่อได้เวลาทั้งศิษย์ทั้งครูก็เริ่มต่อสู้ด้วยชั้นเชิงของเพลงดาบทั้งสองต่อสู้กันชั้นเชิง ฝ่ายหนึ่งอายุมากเข้าวัยชรา อีกฝ่ายหนึ่งกำลังแข็งแรงเพราะอยู่ในวัยฉกรรจ์ การต่อสู้ระหว่างศิษย์กับครูต่อสู้เพื่อล้างชีวิตกันนั้นผู้คนดูและศิษย์ที่อยู่ในที่นั้นต่างก็รู้สึกตื่นเต้นใจหายใจคว่ำหลายครั้งกลัวว่าครูจะถูกศิษย์ฆ่าตายเพราะจะหมดแรงเสียก่อน

แต่ครูก็หลบคมดาบศิษย์ได้อย่างเฉียดไปเฉียดมา ทำให้ผู้ดูเกือบจะไม่กล้าดูเพราะการหวาดเสียว เพราะครูมิได้ฟาดฟันศิษย์เพียงแต่ใช้เพลงดาบรักษาปกป้องตัวมิให้ดาบของศิษย์มาต้องตัวได้เท่านั้น มิได้ฟาดฟันโต้ตอบเพราะออมกำลังเอาไว้ การสู้ระหว่างศิษย์กับครูนั้นเป็นไปอย่างไม่ค่อยจะน่าดู เพราะครูเป็นแต่ฝ่ายรับตลอดเวลา ผู้ดูต่างก็ไม่สบายเพราะกลัวครูจะเสียทีศิษย์เพราะมีกำลังน้อยลงคงป้องปัดคมดาบของศิษย์ต่อไปไม่ได้นานคงจะพลาดพลั้งเสียที พวกที่มุงดูต่างไม่สบายใจนึกวิตก นึกว่าครูจะพ่ายแพ้เสียทีศิษย์แน่เพราะจวนจะหมดกำลัง ต่างก็ใจเต้นตึกตักไปตามกัน บางครั้งคนดูก็ใจหายใจคว่ำ เพราะศิษย์ชั่วโจนเข้าฟันอย่างรุนแรง

ว่าจะฆ่าครูให้ได้ ไม่ได้คิดว่าครูเคยมีพระคุณมาก่อน เมื่อฟาดฟันรุนแรงเพียงใดครูก็สามารถปัดป้องไว้ได้ทุกท่า ทำให้ศิษย์ใจชั่วเกิดอารมณ์โกรธโถมกำลังเข้าฟันครูอย่างมุทะลุ แค้นใจที่ทำอะไรครูไม่ได้

ทันใดนั้นต่างก็ตกใจเพราะครูกำลังปัดป้องพลางศิษย์ใจชั่วรุกไล่อย่างไม่ลดละหมายจะจ้องฟันครูผู้เคยมีพระคุณเคยสอนวิชาความรู้ให้มาก่อนครูวิ่งคอยทิ้งระยะห่างพอควร ศิษย์กำลังได้ใจวิ่งไล่ตามจะสังหารครูด้วยคมดาบ ครูวิ่งไปถึงหอกที่วางไว้แล้วทำตัวผวาล้มลง ด้วยความว่องไวรีบยกหอกขึ้นชูกดด้ามลงปักดินใช้เท้ากดไว้ยกปลายทางคมหอกให้สูงพอได้ระยะอกผู้วิ่งเข้าถลาโถมจะเข้าฟันครูให้ขาดสองท่อน ต้องวิ่งโถมตัวแรงยั้งไม่ทัน ปลายหอกเสียบปักกลางอกศิษย์ผู้อกตัญญูไม่รู้คุณครู ด้วยกำลังแรงของตัวเอง ร้องได้โอยคำเดียวดาบหลุดมือล้มผวาลง หอกเสียบคาอกเลือดพุ่งไหลออกมาจากแผลที่ถูกหอก แดงฉานเปื้อนในบริเวณลานลองผีมือ

พวกที่ยืนดูต่างเห็นเหตุการณ์สยดสยองต่อหน้าต่อตา ครั้งแรกก็กลัวครูจะถูกฆ่าตอนที่ล้มลงบางคนก็ปิดตาเบือนหน้าหนีไม่กล้าดูเพราะจิตใจไม่เข้มแข็งพอจะเป็นลม เพราะความเสียวบางคนก็ร้องโวยวายด้วยความตื่นเต้นตกใจโดยไม่รู้ตัว

แต่แล้วศิษย์ใจชั่วก็จบชีวิตลงด้วยหอกอาถรรพณ์เสียบปักกลางอกอย่างไม่เคยมีใครนึกฝันมาก่อน ครูเมื่อเห็นศิษย์ชั่วแน่นิ่งไปก็เข้าดึงหอกออกเข้าประคองร่างศิษย์พลางเรียกชื่อเขย่าตัว

ศิษย์พยายามลืมตาขึ้นมองดูเห็นครูเข้าประคองตนอยู่ในอ้อมอกก็พยายามกัดฟันทนปวดเจ็บ พูดขึ้นเหมือนจะรู้สึกกลับตัวกลับใจได้ว่า

"ครูครับ ผมรู้ตัวว่าทำชั่วผิดไปแล้ว ผมทรยศผมอกตัญญูต่อครู หวังจะมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งใหญ่ ผลสุดท้ายกรรมก็ตามสนอง ครูอโหสิกรรมให้ผมด้วยเถิดครับ อย่าจองเวรจองกรรมผมเลย"

ครูน้ำตาจะไหลออกมาให้ได้เพราะจะชั่วดีก็เคยเป็นลูกศิษย์กันมาก่อน ครูที่ดีก็รักศิษย์เหมือนลูก ฉะนั้นจึงพูดกับศิษย์ด้วยน้ำตาคลอว่า

"ครูไม่ถือโทษ ครูยกโทษให้หมดแล้ว เพราะเธอก็รู้สึกผิดชอบชั่วดีเอาวาระสุดท้ายแล้ว ก็ยังดีที่คิดได้ว่าตัวทำชั่ว ครูทำไปครั้งนี้มิได้ทำไปด้วยโกรธเคืองส่วนตัว ครูก็เสียใจมากที่เขียนเธอด้วยมือ แต่ต้องลบเธอด้วยตีน ครูทำไป เพราะเธอเป็นภัยต่อสังคมทั่วไป ครูจึงต้องทำกับเธอมิฉะนั้นเธอก็ไม่สามารถรู้ชั่วรู้ดียังทะนงตัวอยู่ต่อไป" และจะทำลายคนอีกมาก

ศิษย์ชั่วรู้ตัวกลับใจได้เมื่อจวนจะตาย ได้ถามครูด้วยเสียงกระเส่าว่า "ครูครับวิธีเอาหอกรับอกผู้ที่จู่โจมเข้าพื้นนั้นทำไมครูไม่เคยสอนผมเลย ผมไม่เคยรู้มาก่อน" ครูสงสารศิษย์ก่อนจะตายก็ยังอยากรู้จึงบอกว่า

"หอกนี้เป็นหอกอาถรรพณ์ หากไม่เข้าที่คับขันก็ไม่ใช้สำหรับใช้กับคนที่อกตัญญูทรยศต่อน้ำสาบาน ต้องพึ่งแม่พระธรณีช่วยแรงยันเพราะครูไม่มีแรง ฉะนั้นเรื่องนี้ครูจึงไม่ได้สอนให้ใคร จนกว่าจะแน่ใจว่าศิษย์ผู้นั้นจะมีศีลธรรมความดี และมีความกตัญญูกตเวทีเท่านั้น

ศิษย์ฟังแล้วก็รู้สึกร่างกายกำลังจะอ่อนลงจิตกำลังจะดับพยายามยกมือขึ้นไหว้ขอขมาครูและขออโหสิกรรมแล้วก็หมดลมหายใจอยู่ในอ้อมอกครู ผู้ประคองอยู่ตลอดเวลาหลังจากชักหอกออกจากอกแล้ว คนสมัยก่อนพูดว่า "เขียนด้วยมือลบด้วยตีน"

ชีวิตลูกศิษย์คิดล้างครูก็จบลงเพราะหอกอาถรรพณ์เป็นเรื่องเศร้าผ่านไปเป็นอดีตซึ่งอนุชนรุ่นหลังคงจะไม่ได้ยินได้ฟังนิทานเรื่องนี้อีกต่อไปหากไม่ได้เขียนเท่าที่ยังพอจะจดจำได้

เห็นจะเป็นต้นเหตุที่มีครูบาอาจารย์ที่ยังหวงวิชาบางอย่างเป็นไม้ตายไว้เพื่อปราบศิษย์ทรยศ ไม่ยอมสอนไม้ตายไม้สุดท้ายให้ศิษย์จนหมดสิ้นดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้ว เรื่องนี้ได้ผ่านไปเป็นอดีตนำเล่าเป็นนิทานให้คนรุ่นหลังฟังต่อไป นิทานเรื่องนี้สอนว่าอย่าทะนงตัวว่าเก่งกว่าผู้อื่นจนลืมตัว กรรมจะตามสนอง

สวัสดี

ขอขอบพระคุณ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ พ.ท. ช่วง ทองจำรูญ ดิฉันและลูก ๆ ขอขอบพระคุณ คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ที่ได้อนุญาตให้จัดพิมพ์หนังสือ "กฎแห่งกรรม" เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ และ พ.ท. สง่า กาญจนโยธิน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือนี้ และบรรดาท่านที่เคยเคารพนับถือ ตลอดจนญาติมิตรทั้งหลายที่ได้ให้เกียรติมาร่วมพระราชทานเพลิงครั้งนี้ทุกท่าน หากมีการบกพร่องด้วยประการใดแม้แต่เล็กน้อย ดิฉันและลูก ๆ ขอกราบ ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ

ทองพูน ทองจำรูญ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร กรุงเทพมหานคร
พันเอก อุดม ควรผดุง ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๘